

מחברים

העלון השבועי מבית עוז והדר - אור לישרים

גליון קע"ג | פרשת פקודי | תשפ"ד

יְרוּשָׁלַיִם			בְּנֵי בְרַק			נְיוֹ יוֹרֵק			לונדון		
זמני כניסת ויציאת שבת קודש:	כניסת השבת	אימת השבת	בגמחם	אימת השבת	כניסת השבת	בגמחם	אימת השבת	כניסת השבת	בגמחם	אימת השבת	כניסת השבת
17:12	18:25	19:05	17:27	18:27	19:02	18:45	19:54	20:16	17:50	18:57	19:21

השבוע בגליון:

חשיפה: מדוע השתרך הגה"צ רבי אריה לוי ממגרש הרוסים בואכה קטמון בעיצומה של צהרי שבת קודש דרך של שעה שלימה? | עמ' ה'

סגולה: סגולות למציאת אבידה | עמ' ט"ז

אקטואליה: הגבת אוכלים במוצאם ברחוב בזמן הזה | עמ' י"ז

פנינים חכמים ואמרות נפלאות על פרשת השבוע

פנינים ואמרות

כשחושך לו אל יתיאש - עוד תזרח השמש

כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו (מ, לח).

רמז יש כאן, שהאדם השלם אשר הוא בבחינת משכן, כאמרו (ירמיה ז, ד) "היכל ה' המה", בזמן שטוב לו ושמש ההצלחה מאירה את דרכו ידע אשר לא לעולם חוסן וישים לבו אל הענן אשר יכול לבוא ולהעיב על שמשו. אבל, "ואש תהיה לילה בו" - בשעה שרע לו ולילה וחושך יסובבהו, אז לא יאבד את הניצוץ הקודש ואל יתיאש, כי עוד תזרח לו השמש.

ילקוט אליעזר

בצלאל אמר למשה: מכיר אני את טבע ההמון

וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי וגו' עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה (לח, כב). וברש"י משה ציוה לבצלאל לעשות תחלה כלים ואחר כך משכן, אמר לו בצלאל מנהג עולם לעשות תחלה בית ואחר כך משים כלים בתוכו. וכו'. אמר לו משה בצל א-ל היית, כי בודאי כך ציוה לי הקדוש ברוך הוא.

הכוונה בזה י"ל, דמשה רבינו ע"ה לא הי' יכול לצייר בעצמו שמי שהוא מישראל יגע בארון הקודש לחללו ח"ו, ואף כשיעמוד באמצע הרחוב, בסרטי' ופלט'י, יהי' בקדושתו, כי הלא ארון הקודש הוא, ומי יהי' לנגוע בו, וע"כ אמר לעשות תחילה ארון, כי סוף מעשה במחשבה

יהיה הארון משומר.

וע"ז אמר לו משה: 'בצלאל', בצל א-ל היית, פ"י אתה מכיר את 'הצללים', צדדי הצל, אמת היא שלא דימית כזאת, אמנם הצדק אתך וכן נצטווית.

הרה"ק רבי יצחק זעליג מסוקולוב קאצק זצ"ל

תחילה ולהעמידו בכל מקום שהוא.

אבל בצלאל אמר לו: משה רבי, מכיר את טבע ההמון יותר ממך, כי אני שרוי בתוכם לכן אני אומר, כי יש סכנה צפויה אף בעד קדושת הארון אם לא יהיה מקום משכן סביבו בקרשים גבוהים וחזקים, וגם הם יהיו מאוחדים ומאוגדים בבריחים חזקים ובריה אחד תיכן שיסובב מעבר לעבר, ואז כשיחדידו יהיו תואמים רק באופן זה

מסר חסידי לפרשת השבוע עמ' כ"ב

פניני אביר יעקב עמ' ז'

פנינים חכמים
ואמרות נפלאות
על פרשת השבוע

פנינים ואמרות

טעם נפלא שמגבעת נקראת

פארי'

וְאֵת הַמִּצְנֶפֶת שֶׁשׁ וְאֵת פֶּאֶרִי הַמְּגַבֶּעֶת שֶׁשׁ (לט, כח).

יש לעיין למה קראום פארי טפי מן המצנפת של כה"ג. ועוד כתיב (לעיל כח, מ) "ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת", מה תפארת במגבעות יותר מבכל בגדי כהונה.

וי"ל כי המצנפת הוא כובע עבה מוכרך עלי כמה כרכים של צניף, משא"כ כובע עמוקה נכנסת בראש והכריכה הוא על המצח ממש, כמ"ש רמב"ן (לעיל כח, לא). והרשב"א פסק שיכול להניח תפילין על כובע דק, ואין חציצה. והא דה"י כהן גדול שערו נראה בין ציץ למצנפת (זבחים יט, א), וכן כתר מלכות בית דוד. משום שהם עבים ואי

כשלושה חדשים אחר כך, בראש חודש ניסן, א"כ ודאי התקלקל לחם הפנים עד אז.

אלא מכיון שהיתה באפית לחם הפנים אומנות מיוחדת, כידוע, הוצרך בצלאל לעשות לעת עתה רק דוגמא ללחם הפנים, אבל על השלחן לא עלה אלא הלחם שנאפה בניסן.

לפי זה מובן מה שאמרו בגמרא (שבת עד:): שבעשיית המשכן לא היתה מלאכת אפיה אלא רק בישול, בהכנת הסממנים. והוא תמוה, שהרי היתה אפיית לחם הפנים. אלא שלא כשאר כל המלאכות, אשר היו לעשיית המשכן וכליו ממש, היתה מלאכה זו. שזו לא באה אלא לדוגמא בעלמא, אבל לחם המיועד לשים על השלחן לא נאפה אלא בחודש ניסן.

נאפה אלא בחודש ניסן.

אפשר לכונן מקום שמוחו של תינוק רופס עי"ש (מובא בב"א או"ח סי' כ"ז). נמצא על המגבעות היו התפילין מונחים ג"כ. ותפילין נקראים פאר, ע"כ נקראים פאר"י המגבעות ולכבוד ולתפארת, שהם תפילין. משא"כ מצנפת לא הי' תפילין מונחים עליו אלא שערו הי' נראה בין ציץ למצנפת.

חתם סופר

לחם הפנים במשך ג' חדשים לדוגמא

אֵת הַשֻּׁלְחָן אֵת כָּל פְּלִי וְאֵת לֶחֶם הַפָּנִים (לט, לו).

לכאורה קשה, הרי מלאכת המשכן הסתיימה בחנוכה, ואילו הקמת המשכן לא היתה אלא

סגולת השבוע

סגולה לעת צרה להתחזק באמירת ק' ברכות בכל יום

מובא בחז"ל שמאה ברכות תיקן דוד המלך ע"ה בעת המגפה, שבכל יום היו מתים מישראל מאה אנשים, בא דוד ותקן להם מאה ברכות, כיון שתקנם נעצרה המגפה (במדבר רבה פרשה יח, ובטור או"ח סימן מו בשם רב נטרונאי גאון).

ומסופר על הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל שהיה מייעץ בעת צרה להתחזק במאה ברכות בכל יום. והוא עובדא שהגיע אליו תלמיד חכם שנחלה ל"ע ושאלו כיצד לעורר רחמים על עצמו להתרפאות מחוליו, וענהו הגרש"ז זצ"ל אומר לך מה הייתי עושה בעצמי במצב כזה, הייתי מחזק עצמי באמירת מאה ברכות, שהמילה ברוך תהיה כמו שצריך, מילת אתה כמו שצריך, וכן אמירת השם כמו שצריך, ואם אצליח בזה עבדך זה דבר הכי גדול.

ובעת שאמר הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל דברים אלו נעשו פניו אדומים ובווערים כאילו זה עתה מזכיר את השם. וידוע שהיו באים להאזין לברכותיו כי ברכת המזון ו'אשר יצר' שהיה מכין בכונה עצומה ופניו לוהטות בהזכרת ה' (ספר מאה ברכות כהלכתה עמ' כא).

בספר ליקוטי יהודה מביא בשם זקינו הרה"ק החידושי הרי"ם רמז נפלא בפרשתינו בגדול אמירת ק' ברכות, בפסוק "מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן" (לח, כז) אא"ז החידושי הרי"ם אמר: מאת אדנים הוצרכו למשכן ומאה ברכות צריך האדם לברך בכל יום, (ראה בבעל הטורים כאן), וכמו שהאדנים היו היסודות של המשכן, כן הגם הברכות היסודות של קדושת ישראל, של קדושת כל יהודי ויהודי, אדן מלשון אדנות, וע"י הברכה מעידים שהקב"ה הוא האדון של הבריאה כולה, מאת הברכות הרי הם ממלאים את מאת האדנים למשכן של כל יהודי עכ"ד הנפלאים.

בס"ד
קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

שְׁתַּשְׁרָה שְׂכִינָה בְּמַעֲשֶׂה יְדִיכֶם:

עומק העצה נגד שכל הישר שנתן הרב למוכר להעלות את המחירים, ובכך ניצח את מתחריו, הסכיתו ושמעו:

יתקרב לחנות שלי בכלל, ואם עד עכשיו היו נכנסים לקוחות ספורים, עכשיו גם אלה לא ייכנסו. אבל הרב שוב נשאר בשלו - זו הצעתי עבורך. הוא עשה גם את זה וקיים דעת תורה. הוא שם שלט, "מבצע! במקום ארבעים - שישים שקלים לקילו". יש דבר כזה, גם זה מבצע...

בסיום השיחה הרב ביקש ממנו - אנא חזור לעדכן אותי אחרי מספר חודשים כיצד מתנהל העסק. אבל למעשה, הרב לא חזר. שאל אותו הרב - מה קרה? והשיב לו היהודי - יותר טוב שהרב לא ישאל. לא הגעתי מרוב שהייתי עמוס בעבודה. כל החנות מלאה בלקוחות שבאים, נכנסים ויוצאים וקונים בשפע. ב"ה איזו פרנסה. למרות שיש קונדיטוריה לצידי, וגם מסעדה שמתחרה בי, אבל לא יאומן כי יסופר, שבועות ספורים לאחר שהייתי אצל הרב, וכבר אין לי זמן לנשום, לכן לא הגעתי אל הרב. פלא פלאים! אבל - אמר היהודי - שאלה אחת יש לי לכבוד הרב. הרב אמר לי להעלות את המחיר, וזה נגד ההגיון והשכל. במקום שהרב יאמר לי להוריד מחירים, הרב אמר לי להעלות. כיצד זכיתי לפרנסה למרות שהעליתי את המחירים?! השיב לו הרב - עכשיו אגלה לך את הסוד, אותו תזכור כל ימי חיך. אם הייתי אומר לך להוריד את המחירים, והיית מפרסם "במקום ארבעים שקלים - עשרים שקלים לקילו". כל הזמן היית חושב - 'אני' עושה מבצעים, וכך 'אני' מושך את הלקוחות, עשיתי משהו טוב, ולכן כל הקליינטים נשארו אצלי. היית מרגיש שלכדת את כולם דרך הפרסומות, וכך היית זוקף את כל הזכויות לעצמך.

המשיך הרב ואמר לו - רציתי לעקור את זה מהשורש, כדי שתפנים שאתה לא עושה דבר, ואתה לא קשור להצלחה בפרנסה. לכן אמרתי לך להעלות את המחירים, וידעתי שברגע שתעלה את המחירים ותראה שאנשים לא באים, תרים עיניים לשמים ותאמר - 'ריבוננו של עולם, תראה את המחירים, אף אחד לא יגיע במחירים האלה, אני סומך עליך שתביא לי פרנסה' - ואני בטוח שזה מה שעשית! השיב לו היהודי - כבוד הרב צודק במאת האחוזים! כשהעליתי את המחירים ותליתי את השלט, ישבתי וקראתי תהילים בכוונה, ואמרתי לבורא עולם שעם המחירים האלה, רק הוא יסדר לי פרנסה, וכך באמת היה, תוך שבועות ספורים, מכיוון שהיהודי הזה האמין שבדרך הטבע אף אחד לא יכנס אליו, ולכן נשא עיניים לשמיים ואמר באמונה, "בורא עולם, אתה הזן והמפרנס" - הוא זכה לפרנסה.

(גל' פניני בית לוי)

מסופר על יהודי שב"ה הצליח להקים בית, אבל לא הסתדר בפרנסה. הוא ניסה כמה סוגי עבודות ולא הצליח בהם. אמרה לו חמותו - ראיתי בעיניי מספר רב של פעמים, כיצד עזרת לאשתך להכין חלות ועוגיות, יש לך כישרון לאפיה. כדאי לך לפתוח קונדיטוריה, אשתך תעזור לך, ותראה שתוך כמה חודשים תהיה מספר אחד. הוא השיב לחמותו - מדוע שיהיה לי כשרון לזה? ושוב אמרה לו חמותו - כדאי לך. הוא השיב לחמותו - טוב, אעשה שאלת רב מה לעשות.

לאותו יהודי היה רב שפסק לו בכל דבר ועניין. הוא בא לשאול את הרב - מה דעת הרב, האם לפתוח עסק כזה, והאם תהיה לי הצלחה ופרנסה טובה? השיב לו הרב - הפרנסה לא תלויה בכישרון. האם אתה חושב שכל מי שיש לו קונדיטוריה יש לו כישרון לכך? והאם זה משום שקיבל תעודה של אופה? לא, אלא הכל סייעתא דשמיא. תפתח קונדיטוריה, אבל דע לך שהפרנסה תבוא לך רק מן השמים. הוא פתח את העסק, ובמשך הזמן התחיל להכין מאפים טעימים, הגיעו לקוחות והיתה פרנסה בשפע, ממש הפלא ופלא, ובאמת לאחר זמן קצר הוא הלך לרבו והודה לו על ברכתו.

אבל לא עברה חצי שנה, ופתאום הוא שב לרבו בפנים נפולות. מה קרה? שאל אותו הרב. אמר לו אותו יהודי - מה אומר לרב, ברגע זה ראיתי שלט מול הקונדיטוריה שלי, "בקרוב תיפתח כאן קונדיטוריה חדשה", וכתוב על השלט את השם שלהם. זוהי רשת המוכרת בכל הארץ, ואני לא יכול להתחרות איתם. מה יהיה? הם כרגע לקראת סיום השיפוצים, וזה עניין של כמה ימים עד שהם יפתחו את הקונדיטוריה, ובשלט הם כתבו "מבצעים לרגל הפתיחה". מה יהיה על הפרנסה שלי?

השיב לו הרב - אתן לך עצה ופתרון טוב. תעלה את כל המחירים בעשרה שקלים, ותפרסם את זה בגדול, ואם עד עכשיו מכרת קילו בארבעים - תמכור קילו בחמישים. השיב לו היהודי בתמיהה - על אחת כמה וכמה? אבל הרב עמד בתוקף - אני את שלי אמרתי. מכיוון שלאותו יהודי הייתה אמונת חכמים ודעת תורה, הוא עשה כדברי הרב. עבר חודש והוא רואה שזה לא מספיק, הם באמת פגעו לו בפרנסה, ובנוסף נתתה עכשיו במקום

גם מסעדה ועליה שלט - "כאן מוכרים כל מיני מאפים ועוגות", וזה בנוסף לאוכל שיש במסעדה. כלומר שכל מי שרוצה מאפים - יכול לקנותם גם במסעדה.

מה יהיה עכשיו? שוב חזר אותו יהודי לרבו. הרב שמע ואמר לו - עכשיו אני מציע לך לשים שלט, שאתה מעלה את המחירים בעוד עשרה שקלים, ובמקום חמישים - שישים. השיב לו היהודי - אוי ואבוי, עכשיו אף אחד לא

מה יהיה עכשיו? שוב חזר אותו יהודי לרבו. הרב שמע ואמר לו - עכשיו אני מציע לך לשים שלט, שאתה מעלה את המחירים בעוד עשרה שקלים, ובמקום חמישים - שישים. השיב לו היהודי - אוי ואבוי, עכשיו אף אחד לא יתקרב לחנות שלי בכלל, ואם עד עכשיו היו נכנסים לקוחות ספורים, עכשיו גם אלה לא יכנסו. אבל הרב שוב נשאר בשלו - זו הצעתי עבורך. הוא עשה גם את זה וקיים דעת תורה. הוא שם שלט, "מבצע! במקום ארבעים - שישים שקלים לקילו". יש דבר כזה, גם זה מבצע...

אורה זו תורה:

הזית הבודד שהורידו מכל ארוחה, הוסיפה לברת התעופה מאות אלפי שקלים בשנה - ומשם בארה ללימוד התורה שכל קביעת עתים לתורה סוחפת עמה את מעגל הקרובים אליו:

אם מרגל תעשייתי היה מצליח להתגנב אל החדר בשלב זה, הוא היה בטוח כי בישיבה זו עומדים לשנות את מערך התעופה של החברה באופן דרסטי. תוך כדי הישיבה הוא היה מדווח למפעיליו כי עדיין אין לו מושג מה מתרחש, אך הוא מוכן להתחייב בראשו כי מה שהיה - לא יהיה!

אחראי המזון פינה את מקומו לטובת... מנג'ל זיתים. חברי הדירקטוריון הכבירו בשאלות. באיזה שלב בחיי הזית הוא גם טעים וגם קטן. באיזה שלב בחיי הזית אפשר לשמור אותו גם ללא שמן רב. האם יש סיכוי לגדל זיתים בלי גרעינים. מה היה קורה...

לאחר שעתיים הובא נושא הדיון אל מרכז האולם שני דיילים הדפו עגלת אוכל, עליה שלשה מגשים חד-פעמי, מן הסוג המוגש במטוסים. שני מגשים עמוסי אוכל מהביל ומגש נוסף, בפניתו הצטנע זית אחד בודד.

השף הראשי של החברה התכבד להסביר לנוכחים, כי ההבדל בין שתי המנות הגדושות בא לידי ביטוי בכך שבאחת מהן הוגשו חמשה זיתים ובזולתה הוגשו ארבעה זיתים. המגש השלישי, עם הזית הבודד, נושא את הזית החמישי שהופרד מארבעת חבריו. בלא שנשאל הסביר בחשיבות, כי לאחר קורס מיומנות וזריזות, עובד מסוגל להכניס כ-700 זיתים בשעה למגשי ארוחות ולסדרם כראות. זית אחד.

חברי הדירקטוריון התרוממו ממקומותיהם, הרימו את המגשים, משל ידעו לאמוד את ההפרש בין משקלם, בחנו את הזית מכל צדדיו, עד שהוא נאכל בחטף בידי חמדן שלא עמד בפיתוי.

בסיום שעות ארוכות של דיונים התבקשו אוסף רואי החשבון, עורכי הדיון, כלכלנים ועוד, להכריע בשאלה החשובה: האם להפחית זית אחד מארוחתו של כל נוסע במטוסי החברה! הם החליטו שכן.

השמועה מספרת כי באותה שנה חברת התעופה חסכה כסף רב! מאות אלפי זיתים, עם כל ההוצאות הנלוות אליהם. זית אחד שעושה כל כך הרבה.

שני לקחים עיקריים מפיק המעשה הזה. האחד, שכל זית שווה לא רק את מחירו הבסיסי, אלא יש לחשב גם את הסובב אותו, חישוב שנתי של דלק, משכורות, הוצאות וכו'.

זאת, ועוד: כל זית לבדו אינו דורש ישיבת דירקטוריון, אך כל הזיתים יחד מצטרפים למשהוא גדול שאי אפשר להתעלם ממנו. אם אתה שבו בעולם העסקים, זו ההזדמנות עבורך ללמוד דווקא מעולם העסקים כמה חשובה הצטרפותך לשיעור תורה יומי.

נכון, אתה רק "איש אחד". אך עליך לחשב את הסובבים אותך. בני משפחתך הקרובים והרחוקים, חבריך, ידידיך, מכריך, שותפיך לעבודה ולעסקים - מעגל רחב ולעיתים אף ענק. כל אלה יושפעו מכניסתך למעגל לומדי תורה. זה בטוח. נכון, אתה רק "איש אחד".

אבל חשבת לעצמך מה המשמעות של המוטי "איש אחד" שמגיעים כל יום לבית הכנסת ולומדים תורה? האחדות הנפלאה של העם היהודי באה לידי ביטוי דווקא בכך שמעשים של כל איש ואיש מצטרפים יחד למשהוא אחד גדול ונשגב

(גל' מאורות הדף היומי)

חברי הדירקטוריון עמדו להתכנס. מזכירים אפופי הילת חשיבות התרוצצו בינות חדרי המשרדים בהם נערכו הפגישות המקדימות לפני הישיבה הגדולה. תזכירים, פתקים ומרשמים הוחלפו בין עשרות אנשים שהשקיעו את מיטב כשרונם כדי להתמודד בנושא שלמענו זומנו.

בשעה הנקובה נפתח אולם הכינוסים.

דלתות העץ הכבדות הוסטו לצדדים ושולחן מרהיב התגלה לעיני הנוכחים. הם היו מורגלים בכך. סביב

סודרו כיסאות מהודרים בסדר מופתי, כיאה וכיאות לרהיטים שהתכבדו לשאת עליהם את המיטב שבמיטב. ספרי חשבונות כרוכים בקפידה הונחו מול הכסאות, משל היו ידייתיהם מכורכות העור אמורות לדפדף בהם.

סמנכ"ל וזיו השכיל לחלוף במסדרון מוקף בשבעה עוזרים קדחתניים וששה עשר קלסרים, מול עיניהם הבוחנות של חברי הדירקטוריון שהלכו לאיטם במסדרון המוביל אל חדר הישיבות. מזווית עינו הבחין בחזוה לאיד במנהל מחלקת התפעול הנסוג לאחור עם גדוד עוזריו. הם שכחו את הקלסרים. הישיבה נפתחה.

יו"ר הישיבה קירב אל גופו את המקרופון הגדול שעל השולחן, בלא שים לב כי המקרופון הזעיר שהוצמד בקפידה אל דש מקטורנו נתלש ממקומו ומקפץ בחזוה לאורך עניבתו הבהירה. בערבו של יום אחד הטכנאים ישלם על כך במשרתו. למראה מבט זועף אחד של היו"ר, התפנה החדר מכל מי שלא הוכן עבורו כסא והישיבה החלה.

היו"ר הבהיר באופן שאינו משתמע לשתי פנים, כי הפגישה תאריך שעות רבות ובמהלכה יזומנו בעלי מקצוע שונים להשמיע את חוות דעתם המלומדת לגבי הנושא העומד על הפרק. עם זאת, הוא הדגיש, אין הנוכחים צריכים לחשוף בפני בעלי המקצוע את הנושא בכללותו, אלא יתמקדו וישאלו ככל הנוגע לענייניו של בעל המקצוע בלבד.

לחיצת זרת יו"רית על מתג שקוף הפעילה מצאת שנחשפה בעת שנשמע זמזומם החרישי של הוילונות המוסטים. על הקיר הוצגו חיצים בעוביים שונים, משתרגים מנקודות שונות של הגלובוס אל נקודות אחרות. חברת תעופה.

בתחתית הגלובוס הבהבה שורה אדומה שסימנה את מספר הקילומטרים שמטוסי החברה גומאים בכל שנה.

ראשון בעלי המקצוע שהוזמנו לחוות את דעתם בפני המתכנסים, היה מומחה למשקל תעופתי. הוא נשא דברים כלליים על חסכון בדלק במטוסי החברה. חסכון בדלק מביא לצמצום בצוותי המתדלקים. בלאי המנועים פוחת ואפשר לצמצם את צוותי הטכנאים. כתוצאה מצמצום כמויות הדלק שעל המטוס לשאת, אפשר להעמיס עליו נוסעים נוספים, ואם...

הנוכחים כבר הכירו מזווית זו או אחרת את הנושא והמרצה הבא בתור היה אחראי המזון של חברת התעופה. הוא נשא בפניהם סקירה על כמויות המזון שנוסעי החברה צורכים לשנה. עגלות המזון המשמשות את הדיילים. צוות הטכנאים האחראי על ייצורן ותיקונן בעת הצורך. כלי רכב, נהגים ופועלים, הנושאים את העגלות על תוכנן ממטבחי החברה אל בטן המטוסים וחזר חלילה. עלות רכישת המזון...

מאפלה לאורה:

כך פעל הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן בארץ הקודש ע"י סיפור ממחר"א מבעלזא להוציא אברך מהכלא שברומניה הקמוניסטית:

כל הנוכחים בחדר נאחזים השתוממות למשמע השאלה. הדבר היה עוד בחיי חיותו של הרבי הקדוש מהר"א מבעלזא זי"ע, ומה גם שרבי אריה לוי'ן כידוע לא השתייך לעדת החסידים, וכי מהיכן יהיה לו סיפור על הרבי מבעלזא?

נראה היה בבירור כי הרבי יודע על סיפור שיש באמתחתו של רבי אריה, ומבקש בכוונה טמירה לשמוע אותו.

רבי אריה מהרהר קלות, מוריד את ראשו לכמה רגעים. "האמת היא שלא כל כך קל להיכנס אל הרבי מבעלזא שליט"א, לא זכיתי להיכנס אליו הרבה, אבל כן, אם הרבי שואל, יש עמי סיפור נפלא אודותיו".

ור' אריה מתחיל לספר:

שמש חמימה של שבת בצהריים הפציעה בתכול השמים, מעל 'מגדל דוד' וחומות העיר העתיקה. לא הרחק, ב'מגרש הרוסים', בית הסוהר שהקים המנדט הבריטי, הופיעה דמותו של יהודי חבוש בשטריימל לא עבה, זקנו המלבין מפאר את צורתו, הלא הוא רבי אריה לוי'ן.

מנהג עשה לעצמו רבי אריה לבקר מדי שבת בבית המעצר, לראות מה שלום אחיו היהודים העצורים, לראות אם יש מישהו הזקוק לעזרה בעיצומו של יום השבת.

פקידי המשטרה שמכירים כבר את רבי אריה פותחים בפניו את השערים המסורגים, הוא צועד פנימה ופונה בקריאת 'גוט שבת' לבבית לעצירים היהודים, מתעניין בחמימות בשלומם של כל אחד, מעודד, מפזר נטפי חיזוק.

לפתע הוא מבחין בפנים לא שגרניות, אברך חסידי היושב באחד התאים. "מה מעשיך כאן?" ניגש אליו ר' אריה בדאגה. לא היה צריך לשאול כלום. פניו של האברך העידו שהוא נקלע בטעות לבית הכלא, הוא לא 'שייך' לכאן. כנראה נפל עליו חשד בטעות.

"האם אתה זקוק לעזרה כלשהי?" שואל ר' אריה. "לא" משיב האברך. "ה' יעזור שאתחרר כאן מהר".

"אולי בכל זאת?" לא מוותר ר' אריה, ליבו הרחום משתוקק לעזור ליהודי. "טוב, יש משהו אחד" נכנע בסוף האברך להפצרתו של ר' אריה. "חסיד בעלזא אנכי, מדי שבת בשעת אחר צהריים יש לי תפקיד קבוע מסוים שאני ממלא בקודש פנימה, בהיכלו של הרבי מהר"א שליט"א השוהה בימים אלו בשכונת קטמון בירושלים.

"בעוד שעה יגיע הזמן בו עליי למלא את תפקידי, כשיראו שאני לא מגיע, יחכו עליי, נמצא שהרבי שליט"א ימתין עליי לחינם, הייתי שמח מאוד אם מישהו היה הולך ומודיע לרבי שלא יחכו עליי, כי אני נמצא כאן במגרש הרוסים".

ר' אריה שומע את הבקשה ונשימה עמוקה פורצת מגרונו. המרחק בין מגרש הרוסים לשכונת קטמון הוא כפרת דרך לא קצרה, מהלך של שעה לפחות, הוא כבר לא אברך צעיר, זה מאמץ לא מבוטל. אך מידת החסד גוברת.

"אני אצא עכשיו לקטמון" הוא מודיע לאברך הבעלזאי אסיר התודה. אחרי צעידה ממושכת בשמש הקופחת מתקרב רבי אריה להיכלו של הרבי מבעלזא בשכונת קטמון, הוא ניגש אל המשמשים בקודש כשבפיו בקשה "להיכנס אל הרבי בדחיפות".

חודש אייר שנת תש"ט, הרבי הקדוש ר' מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע מגיע לביקורו הראשון בארץ ישראל שמעורר התרגשות עצומה בקרב רבבות חסידים ואנשי מעשה. תור אדיר משתרך ליד בית האכסניה, המוני חסידים מבקשים להיכנס לקודש פנימה, לחדרו של הרבי, להזכיר עצמם לישועה וברכה. אחד מהם הוא הרב החסיד בנש"ק ר' זאב וועלוויל דרברמדיקר ז"ל, המשמש בקודש לבית באיאן, שנושא עמו 'הזכרה' לישועה דחופה.

בתוככי החדר, אל מול פניו המאירות של הצדיק, הוא מגלה את אשר על ליבו: "אחי היקר, הרה"ח ר' עקיבא, המתגורר ברומניה, תחת השלטון הקומוניסטי, הושלך לבית הכלא הרומני על לא עוול בכפו, רק בגלל היותו יהודי ירא וחרד. הוא נמצא שם בתנאים לא אנושיים, בסבל נורא. בקשתי שטוחה לפני הרבי שיעורר נא רחמים עבדו, שיזכה לצאת מאפילה לאורה, משעבוד לגאולה".

"אמור נא וועלוויל" פונה הרבי אל ר' זאב, כולו אחוז שרעפי קודש, "האם ברומניה נהוג כיום 'האבר' (- שוחד ברומנית)?"

"כפי הידוע ליי' משיב ר' זאב בעגמומיות. "היום זה כבר לא פשוט. פעם ניתן היה לשחד יחסית בקלות את הפקידים הרומנים, עם סכום כסף לא גדול, אבל מאז עלייתו של השלטון הקומוניסטי כולם פוחדים לקחת שוחד. צריך סכום כסף גדול מאוד כדי להצליח לשחד מישהו".

"ננו" מגיב הצדיק, "ה' יעזור".

רק בצאתו מן הקודש פנימה תופס ר' זאב את עצמו. מבין שטעה. "הרבי לא התעניין אצלך 'סתם' אם נותנים שוחד ברומניה או לא" הרהר לעצמו כחסידי בר דעת. "הרבי בשאלתו ביקש לפעול שאחיק ישתחרר באמצעות שוחד בסכום קטן, אבל אתה בתשובתך קלקלת".

אך את הנעשה כבר לא היה להשיב.

הרבי מבאיאן עדיין שוהה בביקורו בארץ ישראל, באחד הימים מצלצל הטלפון בביתו של הצדיק הירושלמי הגה"צ רבי אריה לוי'ן זצ"ל, שנודע גם ככינויו 'רב האסירים', הודות למסירותו למען האסירים היהודים בתקופת המנדט הבריטי בארץ ישראל ועד אחרית ימיו.

"מדברים מבית האכסניה של הרבי מבאיאן", נשמע אחד הגבאים מעבר לקו. "הרבי רוצה לבוא לבקר בבייתכם בשעה הקרובה, האם זה אפשרי?". רבי אריה משקלל במהירות את הדברים במוחו. "לא" הוא בוחר להשיב. "לצערי לא יתאפשר לי בשעה הקרובה לקבל את פני הצדיק בביתי".

בענותנותו לא רצה רבי אריה להטריח את הרבי מבאיאן להגיע אליו הביתה, הוא השיב אפוא בשלילה ומיהר להזמין מונית ונסע בעצמו לאכסנייתו של הרבי מבאיאן, כדי לחסוך לרבי את הטרחה. בהגיעו לבית האכסניה מצא כבר מונית מוזמנת מחכה בחזית הבית.

מתברר שהרבי מבאיאן כבר התכוון לצאת לבקר את הרבי מגור, הרה"ק בעל ה'בית ישראל' זי"ע.

כיון שנראו פניו של רבי אריה בבית האכסנייה מיד השתנו התוכניות, הוא נקרא לחדרו של הרבי מבאיאן שקיבל את פניו בחמימות ובכבוד גדול וכיבד אותו לשבת בחדרו.

"האם יש בידכם סיפור על הרבי [המהר"א] מבעלזא שליט"א?" פונה אליו הרבי בשאלה.

"אני אצא עכשיו לקטמון" הוא מודיע לאברך הבעלזאי אסיר התודה. אחרי צעידה ממושכת בשמש הקופחת מתקרב רבי אריה להיכלו של הרבי מבעלזא בשכונת קטמון, הוא ניגש אל המשמשים בקודש כשבפיו בקשה "להיכנס אל הרבי בדחיפות".

"מה פתאום" עונים לו הגבאים, "בשבת הרבי אינו מקבל קהל".

"יש לי שליחות מבית הכלא בעניין מסוים הנוגע לרבי בשבת, שאינו סובל דיחוי" האחרונות פועלות את פעולתן, כעבור כמה דקות הוא נכנס אל הרבי ומוסר לו את דבריו של חסידו האברך מבית הכלא...

את כל הסיפור הזה מספר בעל המעשה, הגה"צ רבי אריה לוי עצמו באוזני הרבי מבא"א זי"ע שמטה אוזן לכל מילה ומפטיר בהתפעלות עצומה, מרטיטת נפש: "אזא אהבת ישראל - כזו אהבת ישראל מופלאה, כזו אהבת ישראל..."

כזו מסירות ודאגה ליהודי היושב בבית האסורים...

לאחר שכילה רבי אריה את הסיפור נפרד ממנו הרבי מבא"א לשלום, כשלעניי כל נגלה שלמעשה זו הייתה מטרת הביקור: הרבי ביקש לשמוע ממנו את הסיפור הזה.

לא באנו בסוד קדושים, אך חסידים בעלי דעת שבאו בסוד העניינים, הבינו שהרבי ביקש לשמוע את 'סיפור צדיקים' זה, המלא באהבת ישראל, דאגה ומסירות ליהודי היושב בבית הכלא, כדי לעורר ולהמשיך בכוחו ישועה לחסידו, הרה"ח ר' עקיבא דברמדיקר, הכלוא ברומניה.

ואכן, בחסדי שמים זכה הרה"ח ר' עקיבא ז"ל להיחלץ מהכלא הרומני הנודע לשמצה. בדרך לא דרך הצליח להימלט מרומניה ולהגיע בריא ושלם לארצות הברית.

לימים, כשסיפר לו אחיו ר' זאב על שאלתו של הרבי אודות ה'שוחד' הנהוג ברומניה ועל מה שהשיב לו לפי תומו, קפץ ר' עקיבא ואמר לו בסערת נפש:

"אין לך מושג כמה שילמתי ביוקר על ה'תשובה' שלך... אכן, נאלצתי לתת את כל כספי וחסכוני (בלשונו 'די גאנצע מאראד פון די ביינער' - את כל לשד עצמותי) לרשעים האלו בתור שוחד, כדי שישחררו אותי". - אך נפשו הייתה לו לשלל.

מקור: קובץ 'תפארת ישראל' רוז'ין בא"א, גיליון ס"ה, ומובא שם כי הרה"ח ר' זאב דברמדיקר ז"ל, הוסיף: "שאו נתחדד בקרבו שוב, שכל היוצא מפי צדיק, גם מה שלא מובן לכאורה ככרכה, טמון בדברי קדשו ברכת קודש לאין ערוך, ואין זה דבר של מה בכך לתקן 'כביכול' את דבריו".

(הרב שמעון טיקוצקי - 'המבשר תורני')

"מה פתאום" עונים לו הגבאים, "בשבת הרבי אינו מקבל קהל".

"יש לי שליחות מבית הכלא בעניין מסוים הנוגע לרבי בשבת, שאינו סובל דיחוי" משיב ר' אריה. המילים האחרונות פועלות את פעולתן, כעבור כמה דקות הוא נכנס אל הרבי ומוסר לו את דבריו של חסידו האברך מבית הכלא. הרבי מודה לו על שליחותו ונפרד ממנו לשלום.

ר' אריה יוצא מהקודש פנימה לרחובה של קטמון, כשלפתע נשמעת הקריאה "ר' אריה, ר' אריה". הוא מסתובב לאחוריו ומגלה את אחד המשמשים בקודש קורא לו לחזור. "הרבי קורא לכם".

סב ר' אריה על עקביו ונכנס ביראת קודש אל הרבי. "במחילה מכבודכם" פונה אליו הרבי מהר"א, "אם תוכלו למסור לאברך שמותר לו לאכול מהאוכל שנותנים לו בבית הכלא, הוא הרי אינו בביתו, ואינו צריך להחמיר כולי האי..."

שוב יוצא ר' אריה מן החדר כשברכותיו של הצדיק מלוות אותו, מחיש את פסיעותיו בזריזות, כשבמוחו הוא מנסה לחשב את מסלולו. "קודם אכנס לביתי שבשכונת 'מחנה יהודה' לטעום משהו, לנוח מהדרך הארוכה, אחר כך אמשיך ואלך שוב למגרש הרוסים, למסור את דבריו של הרבי מבעלזא לחסידו".

"ר' אריה, ר' אריה" נשמעת לפתע קריאה. הוא מפנה את ראשו מופתע לאחור ומגלה, שוב, את אותו גבאי קורא בשמו.

"הרבי קורא לכם שוב".

שוב חוזר ר' אריה על עקביו, נכנס אל הרבי מבעלזא שפונה אליו ברחימאות: "בבקשה ר' אריה, אל תיכנסו קודם הביתה לטעום משהו, קודם כל גשו ל'מגרש הרוסים' ומסרו את דבריו לאברך היושב בבית הכלא, הרי רחמנות עליו, הוא בטח לא אכל מאומה כל היום..."

ר' אריה נרעש מ'תפיסת המחשבה' של הרבי מבעלזא וכמובן שפנה לפני הכול ל'מגרש הרוסים' ומילא את השליחות נאמנה.

מחברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

- ווארט יומי • סיפור יומי • הלכה יומית
- אור החיים הק' יומי • פניני אביר יעקב •
- זוהר יומי • פניני הדף היומי • זכרון לצדיק

ישירות למייל האישי

או לחץ
כאן

להצטרפות:

newsletter.mechubarim@gmail.com

מתחילים
את היום!

פנינים על הפרשה:

עצות וסגולות:

פרישות מעיני עוה"ז (א')

הרודף אחר תאוות העוה"ז - מתרחק מה'

והנה גם הרודף אחר תאוות העולם דחוי הוא מלפניו יתברך ואין לו חלק בו, דאף על גב דמאמין בתורה ובמצוותיה, הרי אינו מקים, ומה תועיל אמונתו. (אלף בינה אות כ"ף ז)

יוצא מעול מלכות שמים

אם הלך האדם אחר תאוות נפשו במאכל ובמשתה ובמחשבות והרהורים רעים וכיוצא בזה, יצא מעל מלכות שמים.

(פיתוחי חותם תחילת פרשת דברים)

צריך שמירה תמידית מתאוות עוה"ז

אם לא היה האדם נזהר ושומר עצמו בכל עת, אם לא נלכד בתאוה זו ילכד באחרת וכו', לכן צריך לשמר עצמו שמירה כראוי בכל עתי היום והלילה. ובטול מחשבות התאוות הוא כשישים האדם תמיד ה' בין עיניו, כמו שנאמר (תהלים טז ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני כל אמוט'.

(מעגלי צדק אות אל"ף, ד"ה אשרי נוצרי עדותיו)

הגוף והתאוות הם מין במינו, ולכן עלולים לחטוא

זה העולם הוא עלול לנזקין לבוא האדם על ידו לידי חטא ולידי עברה. לפי שכל העולם הזה כל תאוות יצר הרע יש בו, והגוף גם כן מחמר קרץ ומצא מין את מינו ונעור. האדם גורם, והמקום גורם, והיצר גומר ומשלים. (פיתוחי חותם פרשת לך לך, ד"ה כל אלה חברו)

היצר מטעה שהיום אי אפשר להיות קדוש

הבא לקרב אל הקדשה, יצר הרע נועל בפניו הדלת וסותם עליו הדרכים באמר לו, זה דבר דלא שייך שאדם ילוד אשה קצר ימים ושבע רגו יוכל להתקדש, והדורות הראשונים שאני, באותו זמן היתה שכניה מצויה ביניהם ועל ידה היו יכולים להתקדש, אבל בזמן הזה לא שייך שתמצא אותה קדשה, ומביא לו עצות מרחוק, ומרפה את ידי. והנה דברי השטן בטלים ומבטלים, דה' הטוב 'לא ימנע טוב להולכים בתמים', והבא לטהר מסיעין אותו.

(פיתוחי חותם פרשת קדושים, ד"ה דבר אל)

באכילה ושתייה שלא כהוגן נעשה מדור ליצה"ר

תחלה צריך להתענות, לפי שכל גרוי יצר הרע ופתויו באדם הוא מחמת רבוי אכילה ושתייה, כי על ידי אכילה ושתייה שלא כהוגן מתחמם גופו של אדם ונעשה מדור ליצר הרע, וכמעט שכל העברות הם באים על ידי רבוי אכילה ושתייה (ברכות כט: לב.), שאם הגוף היה חלש אין בו כח לעשות עברה אבל בהיותו חזק ושבע תמיד מצא מין את מינו ונעור.

(נגזי המלך, תיקון התשובה ח)

זהירות בקיום מצוות קלות כחמורות

על כן כל פקודי כל ישרתי, כל ארח שקר שנאתי (תהלים קיט ככו). הכונה מאחר שהמצוות הם צוויו יתברך, חייב אדם להיות זהיר במצוה קלה כבחמורה (אבות פ"ב מ"א), דכלם מפיו יתברך נצטוו והי מניהו מפקת, וכמאמר התנא עליו השלום (אבות פ"ב מ"א) הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה. וכן נמי צריך לזהר בעברה קלה כבחמורה, וכמאמר התנא עליו השלום (שם) שמצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה, שעל ידי קיום מצוה הקלה יבוא לקיים החמורה ממנה, וכן בהפך לעברה חס ושלום (ספרי שופטים קפ"ו):

וזהו שכתוב על כן כל פקודי כל ישרתי, דהינו כל פקודיך שהם המצוות כלם בכללותם ישרו בעיני ושוים הם בעיני קלות כבחמורות, ואני זהיר בהם בשוה, כי מאחר דבצווייך שוים הם היכי דמי שנעשה בהם חלוק מעצמי, על כן כלם ישרתי ואני מקים אותם בשוה. והוא הדין בהעברות, אני זהיר בקלות כבחמורות, וזהו כל ארח שקר שנאתי, דהינו העברות שהם דרך שקר, כלם בכללותם שנאתי ורחקתי הקלות והחמורות:

שמירת רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו

הרוחניים תלויה בקיום תרי"ג מצוות

אי נמי דהמצוות הם תרי"ג, רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה, והם ממש כנגד רמ"ח איברים ושס"ה גידים שיש באדם (מכות כג: תנחומא שמיני ח). והנה כמו שיש בגוף האדם רמ"ח איברים ושס"ה גידים חמריים, כך יש בגוף רוח ונשמה שלו בכל אחד מהם רמ"ח איברים ושס"ה גידים רוחניים, ועל ידי קיום תרי"ג מצוות מתקיימים, ובאיות מצוה שפוגם נפגם האבר שכנגדה בגוף רוח ונשמה שלו. ועל זה צריך האדם לזהר אזהרה גדולה בקיום המצוות, כדי שלא יהיו בגוף רוח ונשמה שלו פגומים וחסרים חס ושלום. וזהו שכתוב על כן כל פקודי, דהינו כל הפקודים שהם מצוותיך בכללותם, אני זהיר בכלם לקיים קלות וחמורות, וטעמא מאי, כל ישרתי, קרי בה 'ישרותי', דהינו שישרותי תלוי בהם, לפי שגופי ונפש רוח ונשמה שלי כל אחד יש בו תרי"ג כנגד תרי"ג מצוות, ואם פגמתי במצוות בעצמי פגמתי, לכן אני כל ארח שקר שנאתי ואהבתי מצוותיך לקיים, כדי שיהיה קיום לגוף רוח ונשמה שלי, שכך הזהרתנו בתורתך הקדושה (דברים טו ט) 'רק השמר לך ושמר נפשך מאד', דהשמירה לאדם ולנפש רוח ונשמה שלו תלויה בשמירת המצוות:

(שערי ארוכה אות ע)

לרגל חודש אדר שמרבים בו שמחה:

כשיתבונן שהכל מה' יעשה בשמחה ובאהבה

והנה כשיתבונן האדם הנלכב ידע ויבין שכל דבר שיעשה להשם (עושה) [יעשה] מאהבה גמורה ובשמחה רבה, כי מה שאמר 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך' בשני יצריה, אם נתגבר האדם ולא דרך אחר תאוות היצר הרע הרי הקדוש ברוך הוא נתן בו יצר הטוב לעזור ולתמוכו ולסעודו, והקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו עוזרו, דכתוב (תהלים לו לג) 'ה' לא יעזבנו בידו' (סוכה נב. קידושין ל:). וגם כן 'בכל נפשך' אפלו אם הוא נוטל את נפשוך, יבין האדם דמי הביאו לעולם ומי נתן בו נפש, הקדוש ברוך הוא, אם כן אם נטלה אין בכך כלום כי חסד עשה עמו כל זמן שהוא חי, דהינו מיום שנוולד כל יום בחסד הוא חי, ואם כן אם מסר נפשו על קדשת שמו יתברך ימסר באהבה. וגם כן 'בכל מאדך' בכל ממונה, דמי נתן לו הממון כי אם ה' יתברך, אם כן אם כבוד להקדוש ברוך הוא בממונו ממון ה' הוא, וכן בידו הוא אומר (דבה"א כט יד) 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'. נמצא הכל מאת ה', ברצונו נתן וברצונו נוטל, אם כן האדם יקבל הכל מאהבה, וכן אמר איוב (א כא) 'ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מברך':

ועל זה דרשו רבותינו ז"ל דמצד הדין אין לאדם שום שכר, כי איותו דבר עושה אדם משלו ומכוחו, אם נתן צדקה, הקדוש ברוך הוא נתן לו כמה לעשות צדקה, אם למד, הקדוש ברוך הוא נתן לו בינה ודעת, אם מל את בניו ולמדם, הקדוש ברוך הוא שנתן לו הבנים, וכן על זה הדרך כל דבר ודבר הכל מאת השם, וכמו שדרשו (במדב"ר יד ב) על פסוק (איוב מא ג) 'מי הקדימני ואשלם', נמצא אין שום דבר עושה אדם מכוחו רק הכל מאת השם, ואם כן מצד הדין אין לו שכר, אף גברו חסדיו יתברך וקובע לו שכר כאילו הכל בא מכוחו של אדם, וחושב יתברך שמו הממון כאילו הוא של האדם, והבנים כאילו הוא שהביאם לעולם, וכן כל דבר ודבר:

נמצא האדם אינו מצוה אותו ה' לעבדו ולעשות רצונו כי אם כמה שנתן לו. וזהו נמי שאמר משה רבנו עליו השלום 'ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה', דקדק ואמר 'מעמך', כוונתו כמו שכתבנו, דהינו דלא שואל שום דבר הבא מכחך, דהבנים והחיים והממון הכל שלו יתברך, ולא שואל מעמך התלוי בידך רק יראתו ואהבתו:

והנה כשתתקיה באדם יראה הפנימית תהיה לו

(דברים כו יט) 'ולתתך עליון על כל הגוים' ודרשו רבותינו ז"ל (ילקוט בראשית רמז קלב) אפלו על מלאכי השרת:

וכיון שכן שקדמה אהבתו יתברך לנו, מה נשאר לנו להתעצל באהבתו, שאפלו בני אדם אשר בעפר יסודם, מי שהקדים טובה לחברו בלי שום סבה, כל מה שיעשה המקבל הטובה לא ישיג גמול המקדים לו הטובה, וכאמרם 'המקדם לא יושג'. על אחת כמה וכמה שאדון הכל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא הקדים לנו אהבה וטובה, כל מה שנעשה לא נשיג אפלו אחת מאלה אלפי אלפים ורבי רבבות, ולא שואל ממנו יתברך שמו כי אם ליראה ולאהבה אותו, לכן צריך האדם לירא ולאהב את השם:

וכתבו רבותינו ז"ל, כשתצרך חצי הראשון של 'יראה' עם חצי הראשון של 'אהבה' תמצא 'יראה', וכשתצרך חצי האחרון עם חצי האחרון תמצא 'אהבה', ובא האות להורות כי שניהם צריכים, זה תלוי בזה וזה תלוי בזה. ועוד מצינו (יומא פו:) מעלה גדולה בעובד מאהבה, שאפלו זדונות נעשות לו כזכיות, ומי הוא זה אשר ידע יבין שהזדונות נעשות לו כזכיות ולא ישוב לעבד את השם מאהבה. ולפיכך רמזה לנו תורתנו הקדושה כל זה תחלת כל דבור במלת בראשית, וכבר כתבנו דמלת בראשית רומז על התשובה, ועכשו בא הרמז על נכון דבראשית ברא אלקים עם הכולל גימטריא 'יראה אהבה' במלוי, דבעל תשובה צריך לעבד את ה' ביראה ואהבה וכזה תקבל תשובתו ושב ורפא לו:

(גנוי המלך, תיקון התשובה אות כג)

וישים יראת השם בלבו ובין עיניו זוהי השמירה המעלה, וכמו שאמרנו רבותינו ז"ל (ירושלמי ברכות פ"א ה"ה) עינא ולבא תרי סרסורי דעברה נינהו:

עוד, 'יראה' במלוי כזה יו"ד רי"ש א"ף ה"א, סופי תבות גימטריא 'שכינה', לרמז כי עקר היראה לחשב השכינה תמיד נגד עיניו. ועוד, לרמז כשתהיה יראת השם נגד עיניו השכינה תהיה עוזרתו שלא לחטא. עוד, 'אהבה' גימטריא 'אחד', כי על ידי שאוהב את השם מיחדו בכל עת ואין לו שום אהבה ועבודה ושום עסק וזולתו. עוד, 'יראה באהבה' עם הכולל גימטריא רל"ב, גימטריא ד' שמותיו יתברך, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, רמז דעל ידי יראה ואהבה מיחד שמותיו יתברך וה' יתברך שומרו:

אהבת ה' קדמה ומה לנו להתעצל באהבתו

נמצינו למדים מכל האמור, דיראה ואהבה שניהם כאחד טובים, צריכים שיהיו באדם השלם יחדו ידבקו לא יהיו נפרדים. וכשיהיה דבק האדם באהבתו יתברך גם הקדוש ברוך הוא אוהב אותו ומקרבו אצלו, ואדרבה אהבת הקדוש ברוך הוא קדמה לאהבתנו, כמו שאמר הכתוב (דברים ז ח) 'כי מאהבת ה' אתכם', וכתוב (מלאכי א ב) 'אהבתי אתכם אמר ה''. וכן הוא בתקון התפלה (ברכת 'אהבת עולם') 'אהבת עולם אהבתנו ה' אלקינו חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו, הרי בפרוש שהקדוש ברוך הוא מרב חמלתו ורחמנותו עלינו הקדים אהבתו לנו וקרבתו לעבודתו והרבה לגדל אותנו עד שכתב עלינו

עזר וסיוע לכל דבר שבקדושה, מצלת אותו מיצר הרע ומסמא"ל ומפלוגית. והנה 'יראת' גימטריא סמא"ל ת"פ, לרמז דהיראה מצלת מהם. ועוד, 'יראה' גימטריא 'גבורה', דכשיהיה האדם ירא השם מכניע הגבורה שהוא צד הדין, וממילא נמי מכניע יצר הרע שהוא מצד הדין. ואין שום דבר מונע את האדם מלחטא וזולתי היראה, ומקרא מלא הוא, שנאמר (שמות כ יז) 'ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו', הרי מבאר דהיראה גורמת שלא לחטא:

ובאמרו 'על פניכם', הכונה שיהיה האדם חושב ה' יתברך נגד פניו תמיד רואה בכל מעשיו ומביט בפניו, והאדם כשרואה אדם אחר מביט בפניו בודאי מתביש שלא לעשות שום דבר רע, ומכל שכן כשחושב שה' יתברך רואה בו תמיד, כמו שנאמר (תהלים טז ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד', בודאי שמוסיף בושה על בושה ויראה על יראה ולא יהיה חצוף לנגד השם המביט בו. ולכן רבן יוחנן בן זכאי אמר לתלמידיו (ברכות כח:) 'יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, וברר להם, כשיהיה היצר רוצה להתגבר עליכם תחשבו ה' יתברך רואה בכם כאלו רואה בכם אדם, וכזה תבושו ותכלמו ותיראו מלעבר:

יראה בשמירת עיניו מ'יראה'

ומעקרי היראה הוא שיהיה עוצם עיניו מלהסתכל בנשים ובכל דבר רע, זה עקר היראה. ולכן 'יראה' נמי אותיות 'ראיה', דעקר יראה היא עצמת העינים מלהסתכל בנשים. עוד, אותיות אמצעיות ד'יראה' במלוי גימטריא מ"ו, חשבון 'ולכבו', רמז גם כן דצריך שתהיה היראה תקועה בלבבו, וכשישמר עיניו ולבו

ישועות יעקב

דקה מתורתו של ה'אביר יעקב'

לשמיעת השיעורים 02-803-9999

אוד בהירות הנ"ך בהישג ידך!

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: 'מעשה' זה בא ללמדנו ארוחות חיים, כי מי שהיה 'שקוע' בעצמו, וכל מחשבתו היתה נתונה אך ורק כיצד הוא יצליח וינצח - התייגע לחינם ולא הצליח אלא 'משהו'... אך מי שחשב על הזולת הביא ברכה מופלגת על עצמו...

העמל היה לחנם ורק הכאיבו לעצמם, אכן אלו שעשו במנוחה וברוגע מבלי התאמצו ויגיעה זכו עשרות מונים יותר...

ויש במעשה זה לימוד גדול לדידן, כי הגם שצריך לעשות השתדלות, אך אין מקום להשתדלות מבוהלת ומטורפת מתוך לחץ ודאגה, כי לא תועיל ההשתדלות להרוויח לו מאומה יותר מהנקצב לו, ואדרבה היא מונעת את שערי הפרנסה, וגם מכלה כוחות הגוף והנפש לריק... אכן המשתדל מתוך יישוב הדעת ובאמונה בא-ל חי הרי הוא מוצא 'מאה שערים', ומתקיים בו מה שנאמר 'וברכת' בכל אשר תעשה'...

עוד יש ב'מעשה' ללמדנו ארוחות חיים, כי מי שהיה 'שקוע' בעצמו, וכל מחשבתו היתה נתונה אך ורק כיצד הוא יצליח וינצח - התייגע לחינם ולא הצליח אלא 'משהו'... אך מי שחשב על הזולת הביא ברכה מופלגת על עצמו...

ויסוד הדברים מפורש כבר ב'עריב נחל' (בפר' מקץ, דרוש א' ד"ה ואמנם) בשם 'האלשיך' הקדוש (והוא גם מעניינא דיומא, בעמדנו בתוך שלושים יום קודם חג הפורים הבעל"ט), הנותן עצה טובה למי שזקוק לישועה, וז"ל: וכן הוא בפרטות באנשים פרטיים, אם יתחברו ב' אנשים באהבה אמיתית בלב שלם שכל אחד ייטיב להשני, ויהיה כ"כ האהבה ביניהם עד שכל אחד מהם לא יחשוב טובת עצמו, רק ישים כל מגמותיו אל טובת ותועלת חברו, אזי ממשיכים הנהגה זו על עצמם מהשי"ת, שכביכול יפנה מכל עסקיו ויחשוב רק להיטיב לאלו האנשים, כי נודע מה שאמרנו רז"ל 'ה' צלך' (תהלים קכא ה), שכל מה שהאדם מתנהג, כך ממשיך על עצמו מהשי"ת. משא"כ האנשים שאין ביניהם אהבה גמורה, אף על פי שגם שנאה אין ביניהם, מ"מ כיון שכל אחד אינו חושב רק עניני עצמו ואינו נותן לב לטובת חברו, כך השי"ת אינו חושב ח' ו' בטובתם. ולכן בכל עת צרה שיש ח"ו על האדם טוב לו שיתחבר באהבה גמורה עם ריע אחד או יותר... ובזה יגרום שכביכול יפנה עצמו מכל עסקיו ולא יחשוב רק בטובתו, וינצל מכל רע.

וכן היה במרדכי ואסתר, כי מרדכי לא חשב לעולם טובתו רק טובתה, לכן בהתוודע לו מענין בגתן ותרש ידע כי המציל את המלך מהמות ישיגהו יקר הרבה, לכן הגיד זאת לאסתר, ואמנם אסתר לא חשבה לעולם רק בטובת מרדכי ולכן הגידה למלך בשם מרדכי, ועי"ז עזר ה' להם, ולכל ישראל בזכותם, עכ"ד.

(הגה"צ רבי אלימלך בידרמן - באר הפרשה)

באמצע הדרשה ניגש אליו אחד מה'עסקנים' ותחב בידו פתק קטן, הדרשן עיין בכתוב, והראה סימני התלהבות והתפעלות, ולהתרגשות השומעים גילה את אזנם, שזה עתה נתקבל סכום נכבד ע"י החפץ בעילום שמו על מנת לחלקו בין כל הנאספים כאן, ולמען הסדר הטוב - כדי שלא תפול תגרה בין הנאספים החליט שכל אחד יקח לעצמו 'חברותא' - סך הכל חמישים חברותות, ויתקעו כף יד, אחד בכף יד רעהו, וכל אחד ינסה לכופף יד רעהו ולהשפילה עד שתגיע לשולחן, ובכל פעם שיצליח וינצח יזכה בחמישה דולר

כיפופי ידיים או אחד דואג לשני...

מעשה היה ב'דרשן' שדרש לפני הציבור, באמצע הדרשה ניגש אליו אחד מה'עסקנים' ותחב בידו פתק קטן, הדרשן עיין בכתוב, והראה סימני התלהבות והתפעלות, ולהתרגשות השומעים גילה את אזנם, שזה עתה נתקבל סכום נכבד ע"י החפץ בעילום שמו על מנת לחלקו בין כל הנאספים כאן, ולמען הסדר הטוב - כדי שלא תפול תגרה בין הנאספים החליט שכל אחד יקח לעצמו 'חברותא' - סך הכל חמישים חברותות, ויתקעו כף יד, אחד בכף יד רעהו, וכל אחד ינסה לכופף יד רעהו ולהשפילה עד שתגיע לשולחן, ובכל פעם שיצליח וינצח יזכה בחמישה דולר.

מיד נחפזו ועטו על ה'מציהא' כמוצא שלל רב, ובזריזות התחלקו לחמישים והחלו ב'עבודת' כיפוף הידיים זה את זה. כעבור עשרה רגעים הכריז הדרשן עד כאן... עתה נתחיל בחלוקת הכסף כפי המגיע לכל אחד כמניין הפעמים שהצליח, הזוג הראשון ספר את מנין הנצחונות, והודיע, 'ראובן' הצליח שלושה פעמים יטול בשכרו 15 דולר ואילו 'שמעון' הצליח רק שני פעמים וזכה ב-10 דולר, אח"כ ניגש לזוג השני, וענו לו פחות או יותר כמו הראשונים, זה הצליח ארבע פעמים וזה הצליח פעם אחת בלבד, וקבלו שכרם המובטח להם, וכך על זה הדרך בכל שאר הזוגות, עד שהגיע לזוג האחרון, ולפליאת כולם השיבו שניהם כי כל אחד מהם הצליח שלוש מאות פעמים, וזכאי ליטול 1,500 דולר...

המה ראו כן תמהו, מה 'סוד' הצלחתם, השיבו השניים בפשטות גמורה, אתם ניסיתם להוריד איש את יד השני ובד בבד אחזתם בחזקה שהוא לא יצליח עליכם, נמצא שכל אחד השקיע כוחות מרובים ומחשבות רבות כיצד להתגבר כנגד השני, ואכן ההתנגדות הצליחה וממילא היו ה'נצחונות' רק מתי מעט, לאידך, אנו החלטנו יחדיו, תחת ה'מחלוקת' וההתגברות להפיל איש את יד רעהו, נסייע זה לזה, כל אחד יעזור לרעהו להורידו בנחת, וכך עשינו בתחילה הראשון כפף את יד רעהו ברגע אחד בהסכמת רעהו, ומיד חזר השני וכפף את הראשון בהסכמתו, שוב חזר הראשון והוריד יד השני ותיכף ומיד השני הורידו בחזרה, וכך המשכנו עד שכלה הזמן, וממילא הספקנו כל כך הרבה פעמים...

נמצא, כי כל אותם שהתאמצו והתייגעו הרי לא זו בלבד שלא הועילו ברוב עמלם אלא רק הפסידו ומנעו מעצמם רווח הרבה, ולא עוד אלא שכל

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א: לסיפור הזה שפרטיו הובאו כאן, התכוון הרה"ק התפארת שלמה זיע"א בכתבו (שמיני עצרת): "כמו ששמענו מאת הרב הקדוש מראדשיץ זלה"ה, שהיה מרגלא בפומיה המעשה מהרב הקדוש ר' חייקא המדורא זלה"ה שעשה בעצמו כמה סגופים להתענות משבת לשבת כמה פעמים, ואלף לילות היה נייער משנתו ללמוד כל הלילה. ועם כל זה לא נגמר תיקונו עד אשר בא להרב הקדוש מוהד"ב ממעזריטש זלה"ה על שבת כידוע..."

זוכה לדברים הרבה

בעיר אמדור התגורר גאון מופלא ושמו רבי חיים חייקא. תלמיד חכם מופלג היה ומגדולי תלמידי הגאון רבי אליהו מוילנא זצ"ל. רבי חיים חייקא חי חיים של פרישות מוחלטת ועסק רבות בסיגופי הגוף והנפש, במשך אלף לילות לא נתן תנומה לעיניו רק ישב ועסק בתורה, עד שאמרו עליו שהיה עושה ומקיים את כל סדר התשובה הכתוב בתוך 'ספר הקנה' של התנא רבי נחוניא בן הקנה. את ימיו היה רבי חיים חייקא עושה במעבה היער, שם היה מתבודד ועוסק בתורה בהתמדה רבה.

חוסר מגזע תרשישים היה. אבותיו של רבי חיים חייקא מדורי דורות היו קדושי עליון וצדיקים נסתרים. איש לא ידע על רום מעלתם ועל מעשיהם הטובים. כל בני עירם הכירו אותם כאנשים פשוטים בעליל, ואף רבי חיים חייקא הלך בדרכיהם הטובות. מתנהג היה בענווה ובצנעה, ואת עיקר לימודו ומעשיו הטובים עשה כשאיש אינו רואה ויודע.

נוהג היה רבי חיים חייקא לצום במשך כל ימות השבוע, תענית משבת לשבת. ואף בשבת עצמה, אירע שקנס את עצמו ולא אכל. היה זה כשביום ערב שבת קודש הרגיש רבי חיים חייקא חולשה חזקה וכמעט שהתעלף. בתוך כך עלה בדעתו והוא נזכר את טעמם הטוב של מאכלי שבת שעתידי הוא לאכול בעוד כמה שעות, ומכוח זאת חזר לאיתנו ונכנס בו כוחות חדשים. אולם מחמת שהייתה לו הנאה שכזאת, התגבר על עצמו ולא אכל מאותם מאכלים טובים מאומה.

בני העיר לא ידעו על כך דבר. דומה היה בעיניהם לאיש פשוט, עד כדי כך שחשדוהו בדבר שאפילו אנשים פשוטים אינם חשודים בו: איסור בשר בחלב. ומעשה שהיה כך היה: היה זה אחרי שבוע שלם שבו רבי חיים חייקא לא אכל ולא כלום. שבוע זה הצטרף לעוד שבועות רבים שכך נהג רבי חיים חייקא, וגרמה לבני מעיו להצטמק, עד שגם בשבת קודש עצמה, בה ביקש רבי חיים חייקא לאכול, לא היה ביכולתו. כך אירע שבשבת בבוקר, כשהשבט רבי חיים חייקא לאכול, לא יכול היה לטעום מהחמין הבשרי ומהפשטיות הטובות, אכל כזית חלה, טעם מעט דגים על קצה מזלגו ובירך ברכת המזון. לאחר הסעודה פנה רבי חיים חייקא לבית המדרש המקומי, שם הכין לעצמו כוס מים חמים עם מעט חלב, שתה ממנו בלגימות קצרות, ושקע בתלמודו.

באותה שעה הסתובבו בבית המדרש מספר צעירים שהביטו ברבי חיים חייקא בעין רעה. הם לא חשבו הרבה לפי שפרסמו בעיר אמדור את מסקנתם: המתבודד מהיער אינו מקפיד על הלכה

פתילות טובות ומהודרות כבר יש בה, ולא חסר אלא הגפרור שיצית ויעלה בה את האור.

הבין הרה"ק מקארלין את אשר לפניו ויצא לאמדור לנסות לקרב את האברך הצדיק לעולמה של תורת החסידות. בבוא הרה"ק מקארלין נודע לו כי את מירב זמנו מעביר רבי חיים חייקא בהתבודדות ביער, מסרב הוא לקיים שיח ושיג עם בני העיר, וכמעט ואין איש היודע עליו.

החליט הרה"ק מקארלין לפעול בחכמה ובמתינות ולהביא לכך שרבי חיים חייקא עצמו הוא זה שיפנה אליו ויבקשנו להורות לו דרך בעבודת השם. החל הרה"ק מקארלין לשאת מדברותיו באופן קבוע בבתי הכנסת הרבים שבעיר אמדור, והיו דרשותיו הנלהבות מלאות בתוכחות מוסר ובדרכי העבודה, עד שכל שומעיהם היו מגיעים לתשובה שלמה. בכל דרשה ודרשה היו השומעים גועים בכייה רבה ומקבלים על עצמם שלא לשוב לכסלה עוד. ידוע שאמרו עליו שהצליח לעשות כשמונים אלף בעלי תשובה ולהחזירם לאבינו שבשמים.

שמע הדרשות המעוררות עשה לו כנפיים עד שהגיע הידיעה גם לאזני רבי חיים חייקא המתבודד ביער. בשבתות בהם חזר לעיר נגשו אליו כמה ממכריו וסיפרו לו על הדרשן הלא מוכר המלהיב את הנשמות. כמובן שרבי חיים חייקא בירר את זמני ומועדי הדרשות ומיהר להתייצב בהם ולהאזין לנועם שיחו.

כשנודע להרה"ק מקארלין על כך שרבי

פשוטה שאין שותים חלב אחרי אכילת בשר, והנה אנו ראינו אותו שותה חלב אחרי סעודה של 'צפרא דשבתא'. הרוחות בעיר סערו וגעשו עד שנמנו וגמרו שיש למתוח אותו על האבן וליתן לו מכות נאמנות. וכך עשו: נטלו את רבי חייקא ומתחו אותו על האבן.

לימים הסיח רבי חיים חייקא כי ראה והבין היטב שכל אלה שהציקו לו והכו אותו לא עשו זאת אלא משום קנאה ושנאה גרידא, שלא היו יכולים לראות אותו מתנהג כראוי. על אחד מהם אפילו הצביע רבי חיים חייקא ואמר כי רואה הוא בעיני רוחו כי איש זה אינו מזרע ישראל וכי בקרוב ממש יתגלה קלוגו ברבים ויתברר לעיני כל הוא כופר בעיקר רח"ל. יוצא מהכלל, סיים רבי חיים חייקא ואמר, היה אדם אחד שהגיע ונתן לי צביטה בפנים. על אדם זה הרגשתי כי הוא עושה זאת מעומקא דליבא, כי אכן הוא מקנא קנאת ה' צבאות על כך שכביכול הוא סר מדרך השם.

אולם אחד יחיד ומיוחד היה הרה"ק המגיד ממזריטש זיע"א אשר ידע והרגיש ממרחקים כי באמדור מצוי יהלום יקר, צדיק תמים הנועד לגדולות ולנצורות וכי יש לקרבו אל דרכי החסידות כדי שאכן יגיע אל תיקונו השלם הראוי לו. פנה איפוא המגיד ממזריטש אל תלמידו הנועד הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א וסח לו: דע לך כי בעיר אמדור ישנה מנורת זהב טהור, בזיכי מנורה זו מלאים בשמן זית זך, גם

תורה שילמודה לשמה. ולא יאמר אדם: הריני לומדה לשמה, שהרי רבי מאיר עליו השלום נתן סימנים בהלומדים לשמה, ואם לא יהיו הסימנים ההם מהלומד, יבוש ויכלם וישבו לאחור ויידע שאינו לומד לשמה, ויתחזק ויוסיף אומץ וקדושה וטהרה עד שיזכה ללמודה לשמה ויזכרו בו סימני לימוד לשמה.

וזה בא הכתוב כאן ללמדנו, כי הנה 'פקודי המשכן' (עם הכולל) עולה בגימטריא 'התורה', ו'אלה פקודי המשכן' הם אלו שלומדים תורה לשמה, והתורה עצמה היא המגלה ומעידה מי הוא זה הזוכה ללמוד תורה לשמה, על ידי שהוא זוכה לדברים הרבה. וזהו שנאמר 'משכן העדות', שהתורה היא המעידה זאת עליו בסימניה; 'אשר פקד על פי משה', שכן כך בא הציווי מהקב"ה למשה רבינו שילמדו תורה לשמה. ממשיכה התורה ואומרת מה הוא לימוד תורה לשמה: 'עבודת הלוויים', כי הנה 'הלוויים' עולה בגימטריא את שני השמות, שם הוי"ה ושם אדנות, ועל הלומד לכוון שהלימוד שהוא לומד הוא לייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה. וכיצד מגיעים למעלה ומדרגה זו: 'ביד איתמר', כי הנה 'איתמר' הוא גם בגימטריא 'תורה מ' וגם אותיות 'מיראת', ולהודיענו שלימוד תורה לשמה הוא כשלומד תורה מתוך ראת שמים, לא כקרום לחפור בו על מנת להתגדל ולא לשום פניה אחרת, והתנאי הנוסף הוא 'בן אהרן הכהן', שיעשה כל זאת מתוך מידות טובות, שיעשה כמעשה אהרן הכהן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה.

גם בספרו 'אלף בינה' (אות ו) מביא רבינו האביר יעקב זיע"א כלל זה שיש בסימני התורה לשמה להודיע על הלומדים: הנה התנא אמר 'העוסק בתורה זוכה לדברים הרבה' וכו'. מזאת המשנה ידע ויבין העוסק בתורה את ערכו, אם הגיע לשמה או לא, אם יש בו הסימנים המובהקים האלה בכללותם ואינו חסר אחד מהם, ידע נאמנה שהגיע למעלת התורה לשמה, ואם לאו יחזור ויפשפש ויחפש במעשיו חפוש אחר חפוש, ויוסיף מעלה על מעלתו וטהרה וקדושה וישבו אל ה' וירחמנו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח. ויפתח לו שערי רחמים שערי אורה שערי חכמה. אכן אם השיג האדם חקור דיני התורה והשיג לרזי התורה כראוי, בזה ידע כי שלם היא עם אלהיו ותורתו לשמה, ולא נשאר בידו עוון אשר חטא.

ובזה ביאר רבינו לישנא דקרא (תהלים קיט מא-מב): 'יִבְאֲנִי חֶסֶדְךָ ה' תְּשׁוּעָתְךָ כְּאֶמְרָתְךָ. וְאֶעֱנֶה חֶרְפִּי דָבָר כִּי בִטְחוֹתִי בְּדִבְרְךָ, שֶׁהִבְקֵשָׁה וְהִתְפִּילָה הִיא לִזְכוֹת לַחֲסִדִּי ה' וְיִשְׁוּעָתִי בְּכֹךְ שִׁידְעִי וְיִשְׁכַּל אֶת אֲמֵרוֹת ה', אֲלוֹ הֵם סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְצִפּוֹנוֹתֶיהָ, וְעַם הַזִּכְיָה לְדַבְרֵים הַרְבֵּה, לְדַעַת סוּדוֹת הַתּוֹרָה, יֵשׁ סִימָן וְאוֹת שֶׁהַלִּימוֹד הוּא תּוֹרָה לְשִׁמָּה, שְׂבוּכוֹתָהּ אֲכָן זֹכִים לְדַבְרֵים הַרְבֵּה, וְהַלּוּמִד תּוֹרָה לְשִׁמָּה זֶהוּ סִימָן מוֹבָהק שֶׁנִּמְחַלּוּ לוֹ עוֹוֹנוֹתָיו, וּבִזֵּה יִכּוֹל לְהִשָּׁב לַחֲרוּפִי שִׁיטְעֵנוּ כִּגְדוּ שְׁאִין תּוֹרָתוֹ לְשִׁמָּה מִחֲמַת שִׁישׁ עוֹוֹנוֹת בִּידוֹ, שֶׁהִנֵּה הַדְּבָרִים הַרְבֵּה לָהֶם זֶכֶה מַעֲדִים כִּי תוֹרָתוֹ לְשִׁמָּה.

(מתוך שיעורי הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

לסיפור הזה שפרטיו הובאו כאן, התכוון הרה"ק התפארת שלמה זיע"א בכתבו (שמיני עצרת): "כמו ששמענו מאת הרב הקדוש מראדשיץ זלה"ה, שהיה מרגלא בפומיה המעשה מהרב הקדוש ר' חייקא המדורא זלה"ה שעשה בעצמו כמה סגופים להתענות משבת לשבת כמה פעמים, ואלף לילות היה ניעור משנתו ללמוד כל הלילה. ועם כל זה לא נגמר תיקונו עד אשר בא להרב הקדוש מוה"ב ממעזריטש זלה"ה על שבת כידוע".

ואמנם השאלה ששאל הרה"ק מקארלין את רבי חיים חייקא, אם הוא לומד תורה לשמה היכן הם ה'דברים הרבה' אותם היה צריך לזכות, מצאנו כי כבר הציבה רבינו חיים ויטאל בהקדמת ספרו 'עץ חיים': ואמנם האנשים האלה מראים תימה וענוה באמנם כי כל עסקם בתורה הוא לשמה. והנה החכם הגדול התנא רבי מאיר ע"ה העיד עליהם

באותה שעה הסתובבו בבית המדרש מספר צעירים שהביטו ברבי חיים חייקא בעין רעה. הם לא חשבו הרבה לפי שפרסמו בעיר אמדור את מסקנתם: המתבודד מהיער אינו מקפיד על הלכה פשוטה שאין שותים חלב אחרי אכילת בשר, והנה אנו ראינו אותו שותה חלב אחרי סעודה של 'צפרא דשבתא'. הרוחות בעיר סערו וגעשו עד שנמנו וגמרו שיש למתוח אותו על האבן וליתן לו מכות נאמנות. וכך עשו: נטלו את רבי חייקא ומתחו אותו על האבן...

שלא כך הוא, באומרו לשון כללות: כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו' ומגלים לו רזי תורה ונעשה כנהר שאינו פוסק והולך וכמעין המתגבר מאליו, בלתי הצטרכו לטרוח ולעיין בה ולהוציא טיפין טיפין של מימי התורה מן הסלע, הנה זה יורה שאינו עוסק בתורה לשמה כהלכתה ומי זה האיש אשר לא יזלו עיניו דמעות בראותו המשנה הזאת ורואה חסרונו ופחיתותו.

על הפסוק (שמות לח כא): "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדְתָּ הָלֹוִים בְּיַד אֵיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן" מפרש הרה"ק האביר יעקב זיע"א בספרו 'פתוחי חותם', בהקדם רעיון זה שכל עוד שאין האדם רואה בעצמו את סימני הלימוד תורה לשמה, הלוא הם הדברים הרבה שבהם הוא צריך לזכות, עליו לדעת שלא זכה למדרגה זו: דבא לרמוז ולהזהיר על הלומד

חיים חייקא נמצא בין המקשיבים לדרשתו, הרי שבאותה דרשה הוא לא האריך במילים. הרה"ק מקארלין עלה על הבימה ואמר בקול גדול: "אויב א מענטש ווערט נישט בעסער - ווערט ער ערגער" [-אם אדם אינו נעשה טוב יותר, בהכרח שהוא נעשה רע יותר]. כך אמר ולא יסף.

שמע זאת רבי חיים חייקא והדברים היוצאים מהלב נכנסו אל הלב כארס של עכנאי, והיה חוזר ומשנן לעצמו את המשפט שאמר הרה"ק מקארלין שוב ושוב: אם אדם אינו מתעלה בכל רגע בעבודת השם יתברך, הרי זה סימן מובהק שבאותו רגע ממש הוא מתקרב ומתרחק מעבודת השם יתברך, עד שעלול הוא חלילה ליפול לחלוטין ולהיות רשע גמור רח"ל. וכיון שכן, החליט רבי חיים חייקא שחובה עליו לגשת אל אותו דרשן שדבריו הנוקבים פעלו עליו כל כך ולבקשנו אורח חיים ונתיבות דעת.

ניגש רבי חיים חייקא אל הרה"ק מקארלין וביקש ממנו כי יורה לו ויכוון אותו את הדרך ילך בה ואת המעש אשר יעשה. הציץ בו הרה"ק מקארלין ושאל אותו: האם אתם לומדים תורה לשמה. התפלא רבי חיים חייקא ואמר: וכי לשם מה אנכי לומד אם לא לשם שמים ממש. שמע זאת הרה"ק מקארלין ושאל בקיצור: אם כן, היכן מתקיימים כך דבריו של התנא רבי מאיר בדבריו ששנינו בריש פרק 'קנין תורה' של מסכת אבות: "רבי מאיר אומר: כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה".

נגעו הדברים לליבו של רבי חיים חייקא, שכן הייתה זו שאלה נוקבת שדרש תשובה, והוא שאל את הרה"ק מקארלין: אכן, זו ראייה נכונה ואמיתית שאינני לומד תורה לשמה, אולם בזאת אבקשנו שיעשה טובה לנשמתו וילמדנו כיצד אכן יכול אני ללמוד תורה לשמה.

אמר לו הרה"ק מקארלין: אני איני יודע את העצה לך, אך זאת אייעצך: סע אל מעזריטש, אל המגיד הגדול היושב שם, ושם תוכל לידע את סוד לימוד תורה לשמה. תהה רבי חיים חייקא באזניו של הרה"ק מקארלין: הלוא איש אינו מכירני שם, שמא תואיל לכתוב מכתב אל המגיד ממעזריטש, בו תספר לו משבחי ומעלותיי בכדי שיקרבני וילמדני כראוי. נענה הרה"ק מקארלין ונתן בידו מכתב סגור אל המגיד, ואמר לו שלא יפתח ויקרא במכתב, אלא תיכף כשיבוא לפני המגיד ויתן לו שלום, יגיש לו מכתב זה.

אכן כך היה, וכשהמגיד קיבל את מכתבו של הרה"ק מקארלין הוא קרא את תוכנו בקול: מוסר כתב זה מכף רגל ועד ראש אין בו מתום! נדהם רבי חיים חייקא לשמע הדברים והחל בוכה בקול. הוא סבר שבמכתב יהיו כתובים מעלותיו, שהוא חסידא ופרישא, והנה כתוב שם דברים בגנותו. אולם המגיד ממעזריטש תיכף ניחמו ואמר לו שלא תהיה לו עגמת נפש מכך ולא יתחשב בדברים הללו שנכתבו במכתב.

ישב רבי חיים חייקא בצל קדשו של המגיד ממעזריטש במשך שנה תמימה ולמד שם דרכי התורה והעבודה, עד שנתעלה מאוד להיות רבן של ישראל והניח אחריו ברכה את ספר 'חיים וחסד'.

הגאון רבי שלום מאיר וולך שליט"א: האם נסקור את השנה שעברה, ונאמר: אכלנו אלף ארוחות? ודאי שלא. אמת, אכלנו, ונהנינו. היה טעים. אבל מכל זה, לא נטלנו עימנו אלא אלף נטילות ידיים וברכות, אלף ברכות מזון! אלף תפילות, שלוש מאות שיעורי תורה. זה הקניין האמיתי, וכל השאר "עורבא פרח"! כחלום יעוף... עוד שיעור תורה, עוד מעשה חסד, וקנינו קניין נצח נוסף!

נסקור את פעילותנו במשך היום. מה עשינו? התפללנו, אכלנו, הלכנו לעבודה, חזרנו, אכלנו, הלכנו לשיעור תורה, בילינו עוד שעה, ועלינו על יצוענו.

טוב ויפה. ועכשיו, נזכור שבעוד כחצי שנה נעמוד בפרוס הימים הנוראים. נערוך חשבון נפש, במה באים אנו לידי הדין.

האם נסקור את השנה שעברה, ונאמר: אכלנו אלף ארוחות? ודאי שלא. אמת, אכלנו, ונהנינו. היה טעים. אבל מכל זה, לא נטלנו עימנו אלא אלף נטילות ידיים וברכות, אלף ברכות מזון! אלף תפילות, שלוש מאות שיעורי תורה. זה הקניין האמיתי, וכל השאר "עורבא פרח"! כחלום יעוף... עוד שיעור תורה, עוד מעשה חסד, וקנינו קניין נצח נוסף!

(הגאון רבי שלום מאיר וולך שליט"א - גל' וקראת לשבת עונג

אלה פקודי המשכן משכן העדת (לח, כא). ודרשו רבותינו: פרשתנו פותחת במילים: "אלה פקודי המשכן, משכן העדות".

ביאר רבינו ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל: "אמרו אלה - לפסול כל מניינים שבעולם. כי כל מה שימנה האדם מהקניינים המדומים, אין מניינו מניין. אבל מניין זה - עומד לעולם".

ובענין זה - סיפור: רבינו דון יצחק אברבנאל זצ"ל היה שר הכספים של מלך ספרד. הוציאו שונאיו את דיבתו רעה, שהוא מתעשר מאוצר המלך. הורוהו המלך להגיש לפניו את סיכום רכושו ונכסיו. חישב השר, והודיע למלך שרכושו מסתכם בכך וכך זהובים. קרא המלך ואמר: "עתה ידעתי שהמלשינים צדקו! הלא הקרקעות שברשותך לבדן שוות כפליים, שלא לדבר על המטלטלין והכספים!"

נענה השר ואמר בהכנעה: "אדוני המלך, אתה ביקשת ממני את פירוט נכסיי. הקרקעות, הבתים, המטלטלין והכסף, אינם נכסיי. בכל רגע ורגע יתכן שאני אאבד אותם, או שהם ישארו ואני אלק בדרך כל הארץ. בכל רגע, יכול אדוני המלך להחריםם, ואני עלול למות.

הסכום שהגשתי, הוא מה שנתתי לצרכי צדקה, ולתמיכה בלומדי תורה. אלו הם נכסיי האמיתיים. אותם, לא יקח ממני איש!"

ורבינו ה"בן איש חי" זצ"ל המשיך לכך משל. אב אחד בחן את בנו בחשבון: "עשר ציפורים עמדו על גג. צייד אחד ירה, ופגע באחת מהן. כמה ציפורים נשארו?" "ציפור אחת."

אמר לו האב: "טעית, בני, אם אחת מתה הלא נשארו תשע!" ענה הבן: "במחילה, אבי. כשהצייד ירה התעופפו התשע, ולא נשארה אלא זו, הירויה..."

כך ממונו של אדם מתעופף הוא, היום מרויח ומחר מוציא. אבל מה שהוא נותן לצדקה ולמצוה - שלו הוא לעד!

ובאמת, הרי זו אמת ישנה נושנה: תנו רבנן, מעשה במונבו המלך שביזבו אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשנות בצורת, להחיות נפשות הנמקים מרעב. התקוממו אחיו וקרוביו, ואמרו לו: "אבותיך גזזו והוסיפו על אוצרות אבותיהם, ואתם מבזבזם?!" אמר להם: אבותי גזזו למטה (בעולם הזה) ואני גנזתי למעלה (בעולם הבא).

אבותי גזזו במקום שהיד שולטת בו, ואני גנזתי במקום שאין היד שולטת בו. אבותי גזזו לאחרים, ואני גנזתי לעצמי!

ולא רק בצדקה וחסד, ובמצוות שבממון.

אב אחד בחן את בנו בחשבון: "עשר ציפורים עמדו על גג. צייד אחד ירה, ופגע באחת מהן. כמה ציפורים נשארו?" השיב הבן: "ציפור אחת." אמר לו האב: "טעית, בני, אם אחת מתה הלא נשארו תשע!" ענה הבן: "במחילה, אבי. כשהצייד ירה התעופפו התשע, ולא נשארה אלא זו, הירויה..." כך ממונו של אדם מתעופף הוא, היום מרויח ומחר מוציא. אבל מה שהוא נותן לצדקה ולמצוה - שלו הוא לעד!

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

השבוע במדור:

נשים בתפלת מעריב ואם דאורייתא | איזה משני אדרים הוי מזל דגים
| האם ניתן לקיים מצות משלוח מנות באמצעות קטן או נכרי | עבודה
כנהג מונית ביום הפורים | נתינת סכום גדול לשני עניים

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א
ראב"ד העדה החרדית מח"ס תשובות והנהגות

שהלילה אחרי היום, והביא לזה גם דברי החינוך
פרשת ואתחנן במצות תפלה שכותב "אם עבר
עליו יום ולילה ולא התפלל ביטל מ"ע" הרי פירש
יום ולילה ולא פירש לילה ויום, וע"כ המ"ע יום
ולילה כמו בקדשים, ואם כן לדבריו מקיימת המ"ע
אם מתפללת בלילה לאחריה אם שכחה ביום.

ולדברינו עצה לאשה שלא התפללה כל היום
שהיתה טרודה או חולה, עכ"פ אח"כ בלילה
תתפלל מעריב ותקיים בכך המ"ע להתפלל כל
יום, [ועיין היטב מה שכתבנו בתשובות והנהגות
ח"ב סימן נ"ו שכבר הערנו בזה, והוספנו עוד
לחדש בזה], ועיין בחידושי הגר"ח מבריסק זצ"ל
ברמב"ם פ"י דתפלה (ה"ו) אם תפלת ערבית
רשות נדבה היום אף שקבלנו ע"ע כחובה, או
היום מתפללין כחובה, ולדברינו תפלת ערבית
חמור טובא, שאם שייך ליום הבא, הלוא מקיימין
בה המ"ע גופא, ואז מוסיף כמצוה קיומית, ואם כן
יש לזהר מאד לכוון טובא בתפלת ערבית לקיים
עיקר המ"ע כראוי.

שטרודות ביום יכולות לקיים המ"ע להתפלל
בלילה הקודמת שמאז המ"ע.

אמנם כעת מצאתי בספר "אדרת אליהו"
(מהגר"א ראם זצ"ל) שמצות תפלה ביום ולילה
שנאמר בזה לשון עבודה, ולכן דומה לקדשים

נשים בתפלת מעריב ואם דאורייתא

שאלה: האם נשים מותרות להתפלל תפלת
ערבית, ואם מקיימת בזה מצות תפילה מדאורייתא
(עפ"י שיטת הרמב"ם).

תשובה: הרמב"ם פוסק בפ"א דתפלה מצות
עשה "להתפלל בכל יום" שנאמר ועבדתם את ד'
אלוקיכם וכו' ואין מניין התפלות מן התורה וכו',
ולפיכך נשים ועבדים חייבים בתפילה לפי שהיא
מ"ע שאין הזמן גרמא, ע"ש. ומשמע שלילה
ויום החיוב מן התורה בפעם אחת להתפלל,
ומסתברא שהמ"ע מבערב, ואם כן כבר במעריב
מתקיימת המ"ע דאורייתא, שבזה יוצאין המ"ע,
וב"קריית ספר" מסיק דילפינן כן שנאמר ועבדתם
את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך, הרי
דומה ללחם ומים שצריך כל יום, ולפי זה נשים

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

בס"ד
קו 'מחברים'
שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

הגאון רבי אשר וייס שליט"א
בעל מנחת אשר
ראש בית המדרש 'דרכי תורה' ואב בית דין 'דרכי הוראה'

לירא ממכשפות שהרי אין בו מזל ובני עמלק מכשפנים הם ויש להם יכולת ב"ב מזלות ובעת שאין בו מזל אין כשוף מצליח.

הרי לן מדבריו דדוקא אדר השני אין בו מזל דגים ואין בו מזל כלל ולא כדברי הלבוש.

וכדבריו כתב גם הבני יששכר (מאמרי חודש אדר מאמר א' אות י"א ומאמר ד' אות י"א) והביא כן מספר דבש לפי מרבינו החיד"א שכתב כן בשם רבינו אפרים מבעלי התוס', ע"ש.

והבנ"י כתב לפי"ז לבאר למה תיקנו פורים באדר השני וז"ל: "ולשמע און שמעתי שגזירת המן היתה על חדש אדר שני וכו", ע"ש.

ובאמת איתא בירושלמי (מגילה ז' ע"א):

"ר' לוי בשם רבי חמא בר חנינה אותה השנה היתה מעוברת מה טעמה מיום ליום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר".

ובקרבן עדה פירש שם דלכאורה מה דכתיב הוא חדש אדר יתירה הוא אלא ע"כ הכונה לחדש אדר שבכל שנה הוא חדש שנים עשר אבל השנה היה חודש שלש עשר, ע"ש. ולשיטת הבנ"י מן השמים היה שגזירת המן היה באדר השני שאין בו כשוף משום שאין בו מזל, כמבואר.

לגאולה, א"כ הראשון הוא שבט ולא שייך אין מעבירין על המצות.

ודבריו חידוש גדול דבעצם אדר ראשון אינו אלא שבט, ולכאורה כתב כן בדרך הפלגה, מ"מ דבריו כעין דברי הלבוש המה.

אך בספר חזקוני עה"ת (שמות י"ז ט') כתב פירוש מחודש, וז"ל:

"בחר לנו אנשים שנולדו באדר השני ואין להם

איזה משני אדרים הוי מזל דגים

שאלה: הנה י"ב מזלות יש כנגד י"ב חודשי השנה וכל חודש ומזל המסויים, ויש לעיין איזה משני האדרים שבשנה מעוברת הוי מזל דגים, ושאלה זו תלויה לכאורה בשאלת היסוד הידועה איזה משני החדשים בעצם חודש אדר הוא ואיזה אינו אלא טפל ותוספת.

תשובה: וראיתי בלבוש או"ח (סימן תרפ"ה ס"א) שכתב:

"ואדר ראשון בשנת העיבור אין מזלו מזל דגים עד אדר השני, שאין אדר הראשון אלא תשלומים לחדשים שעברו בג' שנים להשלים חדשי הלבנה לחדשי החמה".

הרי שכתב דברים מפורשים דבאמת אדר הראשון אינו אלא תשלומים לשאר השנים אך עיקר אדר אינו אלא השני, ומש"כ אין אדר הראשון מזל דגים.

וראה מש"כ החת"ס (שו"ת או"ח סימן קס"ג) יתירה מזו דמאחר וקיי"ל "דעשו אנשי כנה"ג השני לעיקר לענין נס משום מסמך גאולה

הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א
ראש בית הוראה הכללי ירושלים
גאב"ד מרכז פתח תקוה

נתינת סכום גדול לשני עניים

שאלה: מי שרוצה לתת בפורים למתנות לאביונים חמש מאות שקלים, האם עדיף שיחלקם לעניים רבים, או שיתן את מלא הסכום לשני עניים.

תשובה: למרות שבכל השנה עדיף לחלק לעניים רבים, כמבואר באבות (ג, טו) "והכל לפי רוב המעשה" ופירש הרמב"ם "שהמעלות יושגו בהכפלת מעשי הטוב פעמים רבות, ולא כשיעשה מעשה אחד גדול", בפורים עדיף לתת רק לשני עניים, משום שמתנות לאביונים הוא בכדי שיהיה לעני נחת רוח ושמחה על ידה. ואמנם אם רוצה לתת סכום גדול מאוד, ייתן לשני עניים סכום נכבד שישמחם, ואת השאר יחלק לעניים נוספים, ולא ייתן סכום גדול מאד לשני עניים בלבד.

ורבים רבים משתמשים בשירותיו בחג.

תשובה: אמנם העושה מלאכה בפורים "אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם" (אורח חיים תרצו, א). אך כיון שהציבור נצרך לשירותיו, הרי שזהו "צורך פורים" ומותר אף בלא שימעת כלל מעבודתו המרובה.

שליחות ע"י קטן או קוף

שאלה: האם ניתן לקיים מצות משלוח מנות באמצעות קטן או נכרי.

תשובה: כן. וכפי הנראה בדברי החת"ס (גיטין כ"ב, ב') לחלק בין שליחות בה השליח עושה מעשה, שמחמתו צריך שיהא בר דעת ומחויב כדיני המשלח לבין שליחות שאין שום תוקף במעשה השליחות, אלא רק שליחת החפץ לאחר שכששלחם ע"י קטן ונכרי או אף ע"י קוף, סוף כל סוף נשלחו המנות ומועיל.

עבודה כנהג מונית ביום הפורים

שאלה: האם נהג מונית יכול לעבוד ביום הפורים, כיון שהימנעותו תהא הפסד רב מאחר

מסכת בבא מציעא דף יז-כג

האם מותר לגרש אותה אשה (כשחזר ונשאה בשנית לבעלה הראשון) בגט הראשון

בגמ': שטר שלוח בו ופרעו אינו חוזר ולוח בו שכבר נמחל שיעבודו. (בבא מציעא יז, א).
כתב בשו"ת הרדב"ז (ב, תשצו), 'היכא דגירש בו והוא שלם ואחר כך קרעוהו קרע בית דין, לא נתבטל מדין גט, ואם היה מותר לגרש בו אשה אחרת או אותה אשה בעצמה פעם אחרת בזה הגט כשר הוא, אלא משום דנעשה בו מצותו הרי הוא בטל, והוי כשטר שנמחל שיעבודו שאינו חוזר ולוח בו, ואם כן למה לא יהיה עומד לראיה שנתגרשה בו'.

ואולם בגליוני הש"ס העיר על דבריו, דיש מקום לומר דגירושין הראשונים פסולים כיון דלא נכתב הגט לשם אותן הגירושין לבד אלא לשם הגירושין השניים, ואם כן הרי זה לגבי הגירושין הראשונים לשמה ושלא לשמה, וכתבו בתוספות במסכת מנחות (מב, ב ד"ה מה טעם) 'מה טעם טעימה פסולה - ואפילו לשם ציצית, מכל מקום לשם נסיון נמי עבידא, והוי כמנחה שקמצה לשמה ושלא לשמה', ומבואר דלשמה ושלא לשמה פסול, ואמנם יש לחלק, דשם טעימה לגבי תכלת הרי זה דבר אחר, מה שאין כן כאן דשם גירושין חד הוא, וצריך רק שיהיה נכתב לשם גירושין של אותן איש ואשה, ואף אם היתה כוונתו גם לאישות שניה שלהם, מכל מקום יש לומר דהוא לשמה בלבד.

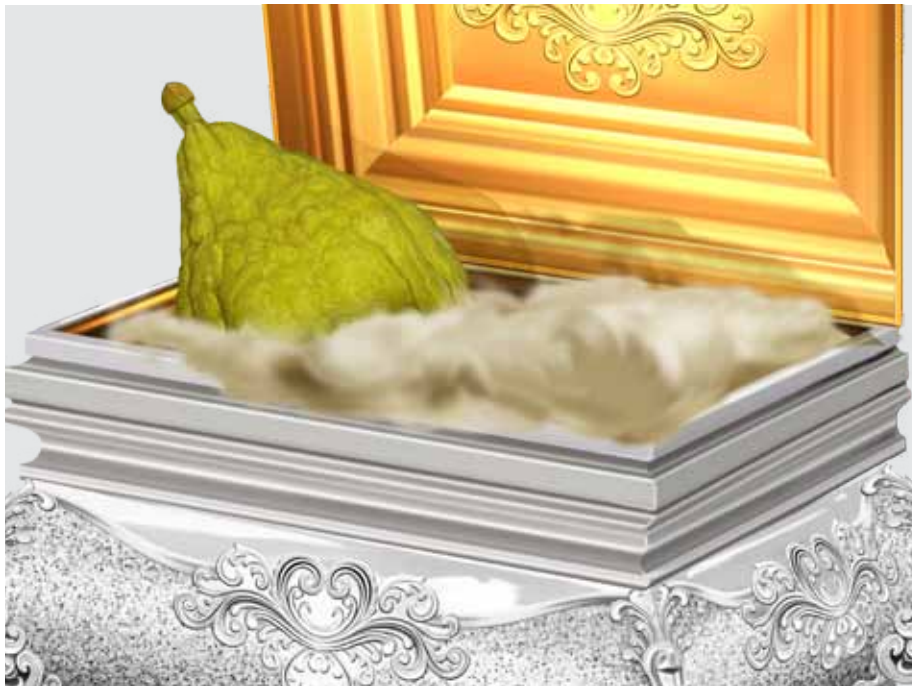
מצא צ"ק והלה טוען שלי הוא, ובעל הצ"ק טוען נתתי לו את זה, ולא סיפק לי את הסחורה

בגמ': ונמלך עליהן שלא לתנן (בבא מציעא יח, א).

שאלה נשאלה בבית המדרש: המוצא צ"ק ברחוב, של ראובן, וכתוב בו לפקודת שמעון, כשהתקשר לראובן לברר פרטים על שמעון, אמר לו ראובן אל תתן לו את הצ"ק, כיון ששמעון הוא גנר פלוני, ונתתי לו את הצ"ק, על מנת שיביא לי ארון ספרים, ושמעון לא סיפק לי את הסחורה לרצוני, ואני רוצה ללכת עמו לדין תורה, ואיני רוצה ששמעון יהיה מוחזק, כשהתקשר לשמעון אמר לו שמעון שהוא הביא לו את הארון כמו שסיכמו, ולכן הוא רוצה שיתן לו את הצ"ק כדי שבדין תורה, יהיה מוחזק, למי יתן את הצ"ק?

בחשושי חמד כתב על כך כדלהלן: כתב השו"ע (חו"מ סימן סה ס"ט) המוצא שטר בכלי, יתנו למי שנותן סימן בכלי. והקשה הקצוה"ח (סק"ט) מה מהני דהא חיישינן כיון דנפל איתרע, והיינו כיון דלא נזהר לשומרו מסתמא פרוע הוא, וא"כ נהי דנפל מן המלוה אכתי גימא פרוע הוא מדלא נזהר לשומרו, ואולי יש לומר כאן לא שייך כיון דנפל ולא נזהר לשמרו שמע מינה פרוע הוא, דהא חזינן שנפל ממנו גם הכלי, ע"כ אונס היה באבידה.

ובאמרי בינה (סימן ס) תירץ שאנו דנים רק למי שייך הנייר, ואין דנים אם פרע אם לאו, ולאחר

ותירצו [עין יהוסף, מנחת הבוקר] שאם כל אחד בפני עצמו אינו מועיל, גם שניהם יחדיו אינם מצטרפים, שאם הסימנים אינם מן התורה, אין מועיל צירוף טביעות עין, שע"י הסימן מתחזק דמיונו יותר לחשוב שזהו, ואין זה טביעות עין (יעו"ש בספר בית אהרן) לפי זה בענינו אם הסימן לא מובהק אלא חלוש הרי הוא מגביר את דמיונו לחשוב שטביעות עינו נכונה, ואולי אינה נכונה אלא דמיונית, וצ"ע.

האם יש חיוב שזירה בציצית או לא

בגמ': וזכורות מאי מכריז מנין מאי אריא תלתא אפילו תרין נמי אלא כדאמר רבינא טבעא מכריז הכא נמי שטרי מכריז (בבא מציעא כ, ב).

מסקנת הגמרא בסוגיין היא, שהסימן של מניין השטרות, עדיף על הסימן של הקשר שבשטרות, ולפיכך, אף על פי שהקשר אינו סימן, המניין הוא הסימן שמחמתו מחזיר המוצא את קשר השטרות. ממסקנה זו הוכיח הערך ש"י (או"ח סי' יא) כדעת הרמב"ם שחוטי ציצית אין צריכים שזירה, וכפי שיתבאר.

הרמב"ם (ציצית פ"א ה"י) פסק, שחוטי ציצית אינם צריכים שזירה. והראב"ד השיג עליו, והביא מדברי הספרי (פר' שלח פ"סקא ט) שסבר שחוטי ציצית צריכים שזירה, וכשם שחוטי התכלת צריכים שזירה, כך חוטי הלבן צריכים שזירה. וכך הביא הבית יוסף (או"ח סי' יא) מדברי הרא"ש והר"ן והנימוקי יוסף, שציצית שלא נשזרו חוטיה, הרי היא פסולה, וכך נקט הסמ"ג (עש"ן כו).

בעניין זה שלחו חכמי לונגלי להרמב"ם והקשו על שיטתו, מדוע סבר שאין חובה לשזור הציצית, הרי בספרי [שם] מבואר שדבר זה נלמד ממשכן,

שאנו יודעים למי שייך הנייר, נותנים לו, וממילא יכול לגבות בו.

ולפי זה בענינו נראה שלשני התירוצים יתנו לשמעון, כיון ששניהם מודים שממנו נפל, ואין אנו חוששים מדנפל איתרע, שהרי כיון שצ"ק אף אם לא סיפק לו את הסחורה הרי הוא שוה כסף, א"כ חזינן שהוא אבידה, ולא חיישינן מדנפל איתרע, וגם לתירוץ האמרי בינה, כיון שהנייר שייך לשמעון שממנו נפל, מחזירין לו, ואין דנים אם מגיע לו הכסף או לאו.

אך עדיין יש להסתפק שאולי יש לראובן מגו שלא היה אומר למוצא מי זה שמעון, וי"ל שאין כאן מגו, שהרי היה יכול לגלות זאת מעצמו בבירור קטן, וחשש ראובן שאז יחזירו לו, ולכן גילה לו ואמר לו שלא שילם, וצ"ע.

מצא אתרוג ויש לו טביעות עין וגם סימן שהאתרוג שלו

בגמ': אי משום סימנא אי משום טביעות עינא (בבא מציעא יט, א).

שאלה. לראובן נאבד האתרוג ביום א' דסוכות, והנה מצא בביתו אתרוג ויש לו טביעות עין שהוא שלו, וגם סימן לא מובהק, האם יכול על סמך כך לטול את האתרוג, מתוך הנחה שהאתרוג שלו על סמך טביעות העין והסימן?

ויש לומר עפ"י הנאמר בסוגייתנו רבה בר בר חנה אירכס ליה גיטא בי מדרשא, אמר אי סימנא אית לי בגווייה, אי טביעות עינא... ולא ידענא אי משום סימנא אהדורי ניהלי... אי משום סימנא יעו"ש. והנה בספרי רבותינו [לחם אבירים, ועין יוסף, ואשדות הפסגה, מנחת הבוקר]. הקשו למה לא הסתפק שמא משום שניהם החזירו לו?

כשנמצא החפץ, העירו לו, כי כנראה שנוהר לומר אמת שהרי נמצאה האבידה. ענה להם רבי ישראל, נכון שאמר זקני הקדוש שמי שאינו משקר אינו מאבד, אולם אין זה כלל שמי שאינו מאבד הוא נוהר מלשקר. [ועיין בספר אמרי פנחס (שער תורת האדם אות יא, פרשת קדושים אות רמג) בעניין זה].

בספר אברהם עבד ה' כתב, שאדם שאבדה לו אבידה, יקרא את הסיפור המובא להלן וימצא אבידתו, הצדיק רבי צבי הירש לייב קיבל שעון זהב יקר במתנה ליום נישואיו, לימים אבד השעון וכל מאמציו למצאו עלו בתוהו, נשא הצדיק רבי צבי הירש לייב עיניו לשמים ואמר, רבונו של עולם הרי סידנא דארעא חד הוא, כלומר כדור הארץ כולו נחשב כמקום אחד לפניך, ואתה מלכו של עולם מלוא כל הארץ כבודך, אם כן אין לך חילוק היכן מונח השעון שאבד לי, כי הכל ברשותך, אז יהי רצון מלפניך שכאילו השעון נאבד כאן ואמצאנו עתה, ככלותו את דבריו התכופף הצדיק והושיט את ידו לקרקע, ומצא והרים את השעון. אמר רבי צבי הירש לייב לחסידיו, מבטיח אני לכם שכל מי שאיבד דבר מה, ודוקא שנאבד ועדיין לא נגנב, אזי אם יספר את המעשה הזה או ישמעוהו מאחר מיד ימצא את אבידתו, ויאמר יהי רצון מלפניך הקדוש ברוך הוא שבזכות רבי צבי הירש לייב זצ"ל אמצא את אבידתו, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

יש לציין עוד את המסופר על המגיד מקו'ניץ שבא אליו חסיד שוטה וביקש ממנו סגולה כלשהי שימצא אבידה שאבדה לו, אמר לו המגיד שילך הביתה ויאמר שלוש פעמים 'איזהו'. החסיד שהיה סבור שהמגיד נתכוון לאיזהו מקומן של זבחים' עשה כן ובדביקות רבה ובדחילו ורחימו אמר שלוש פעמים מלה במלה 'איזהו' והאבידה לא נמצאה. אמר המגיד לחסיד כשכא והתלונן לפניו שלא הועילה הסגולה, לא 'איזהו מקומן' אמרתי לך לשנן, אלא 'איזהו שוטה זה המאבד כל מה שנתנים לו' כמבואר במסכת חגיגה (ד). וע"ע בספר סגולות ישראל (מערכת א אות יא) שהביא שם קדוש שראוי להזכיר למצוא אבידה.

ואז אין מועיל הנדר.

בספר רפאל המלאך (ערך אבידה) הביא דבריו, וכתב שיאמר בנוסח זה, 'אלהא דמאיר ענני אלהא דמאיר ענני, ויעזור לי שאמצא, או שיחזיר לי במהרה את האבידה אשר אבדתי, בזכות זה שאני מנדב סך וכו' לעילוי נשמתו של ר' מאיר בעל הנס זכור לטוב'.

ובספר רפואה וחיים (פי"ב אות ח) כתב הגר"ח פאלאג'י, שידליק נר לעילוי נשמת רבי מאיר בעל הנס ויפריש קצת מעות לרבי מאיר בעל הנס. ובספר צדקה לחיים (אות שפז) כתב, שפעמים רבות באו לפניו אנשים שנאבד להם אבידה, ואמר להם שיתנו תיכף ומיד צדקה לעניים וידליקו נר לעילוי נשמת התנא אלקי רבי מאיר בעל הנס זיע"א, והיה בדוק ומנוסה שמצאו אבידתם.

עוד סגולה הביא בספר רפאל המלאך (שם) שלא יגלה לשום אדם שנאבדה לו האבידה, ויהפוך את כותנתו וילך וישכב בה כך ג' ימים מעת לעת, וימצא האבידה, אך אם גילה שנאבדה לו אבידה לא תועיל סגולה זו.

בספר סגולות ישראל (קונטרס סגולות מלכים עמ' ת) הובא מכתב מר' יצחק ווייס הי"ד בעל מחבר שו"ת שיח יצחק, שכתב בשם החתם סופר שהיה רגיל לומר שלמצוא אבידה ולהצלחה, טוב לנדוד לעילוי נשמתו של הגאון הקדוש רבי עקיבא מפראנקפורט.

בספר פניני רבינו הקהילות יעקב (ח"א סי' קיג) כתב, שהקהילות יעקב היה רגיל לומר לאלו שנאבד להם אבידה ולא מצאו אותה, שיאמרו את המובא במדרש רבה (בראשית נג יד) על הפסוק 'ויפקח את עיניה' אמר רבי בנימין הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם. ובספר קהילות יעקב (תולדותיו) הובא שגם החזון איש היה משתמש בסגולה זו.

בספר קדוש ישראל (פט"ז אות ב) מסופר שלהרה"ק בעל האהבת ישראל מוויז'ניץ זי"ע נאבד חפץ יקר בשבת, והעיר ואמר הפלא ופלא, הרי זקני הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע אמר שמי שאינו משקר אינו מאבד, ובשבת קודש הלא גם עם הארץ אינו משקר כי אימת שבת עליו כמבואר בירושלמי (דמאי פ"ד ה"א). כעבור ימים מספר

וכשם שבמשכן היו חוטי התכלת שזורים, כך צריך להיות הדין גם בחוטי הלבן, וכיצד חילק הרמב"ם ביניהם.

הרמב"ם השיב לחכמי לונגל (שו"ת פאר הדור סי' כא), שהסיבה שלא פסק להלכה את דברי הספרי, היא משום שסתם ספרי הוא רבי שמעון (עי' סנהדרין פו). וכיון שלא מצא מי שיסבור כמותו בזה, לא פסק דין זה להלכה. והביא ראייה שדברי הספרי אינם להלכה, כי אם המקור לדין זה הוא מהמשכן, היה צריך להיות שיהיה חיוב לשזור כפול שש, שהרי השזירה במשכן היתה 'חוטן' כפול ששה' (שבת כח.). ובהכרח שדברי הספרי, שהם דברי רבי שמעון, לא נפסקו כלל להלכה. אמנם, הבית יוסף שם הקשה על הרמב"ם, שכיון שלא מצא חולק בדבר, עדיין קשה, מדוע לא פסק את שיטת הספרי להצריך אכן שזירת חוטי ציצית כפול שש, [עוד הקשה, מנין לרמב"ם שהספרי למד את דין השזירה מהמשכן].

הערך ש"י (שם) תירץ את קושיית הבית יוסף על הרמב"ם, והביא מקור מהש"ס שאין צריך שזירה כפול שש בציצית, מהמבואר בעירובין (צו): שהמוצא חוטים שזורים, יכול להשתמש בהם לציצית, שאנו אומרים שממה שטרח עליהם המאבד ושורם, מוכח שכוונתו היתה לעשותם לשם מצות ציצית. והקשתה הגמרא, שהרי המוצא תפילין חדשות שאינן קשורות ברצועות, אנו חוששים שנעשו לשם קמיע ולא לתפילין, ואם כן גם בציצית נחוש שלא שורם לשם ציצית. וכתב הערך ש"י, שמכאן הוכיח הרמב"ם את שיטתו שאין צריך שזירה כפול שש, כי אם נאמר שאכן יש חיוב שזירה כפול שש כמו שהקשה הבית יוסף, מדוע לא תירצה הגמרא על הקושיה מתפילין באופן פשוט, שכיון שבציצית צריך שזירה כפול שש, אם כן, מניין השזירות הוא הסימן, ומניין הוא הרי סימן עדיף מקשירה, כפי שמוכח בסוגיא. וכיון שמבואר שם בעירובין [במשנה] שקשר של תפילין הוא סימן שהן כשרות, קל וחומר שמניין השזירה יהווה סימן לכשרות הציצית. ובהכרח שאין צריך לשזור כפול שש, ולפיכך אין סימן במניין השזירות. זו הוכחתו של הרמב"ם שאין ללמוד ממשכן, ומתורצת בזה קושיית הבית יוסף.

בהמשך דבריו מביא הערך ש"י את דברי המגדל עוז על הרמב"ם, שהאריך לבאר על פי הסוד את עניין השזירה בציצית, ואף הוא האריך בזה.

סגולות למציאת אבידה

במשנה: אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז וכו' (בבא מציעא כא, א.).

בספר מעיל צדקה (סי' אלף תשנ"ד) כתב, שהמלאך שנברא מהצדקה מורה לאדם את הדרך למצוא אבידה שנאבדה לו. ובספר מדרש תלפיות (אות א ענף אבידה ומציאה) כתב, קיבלתי, מי שמאבד איזה דבר, אם ינדוד למאור אם אני מוצא אותה נדר סך מעות שמן למאור, לנשמתו של רבי מאיר בעל הנס, מיד מוצא האבידה, ובלבד שלא יעבור זמן מעת שנאבד לו, מפני שאז אם האבידה מעות אפשר שכבר הוציא אותם המוצא בהוצאות, ואם הוא בגד או שמלה אפשר שהולכה למקום אחר או עשה בו שינוי באופן שאינו ניכר,

פניני הלכה מתוך תלמוד בבלי
המבואר מתיבתא על סדר הדף
היומי שילמד השבוע

פניני הדף היומי

הגבהת אוכלים במוצאם ברחוב בזמן הזה

בגמ': אין מעבירין על האוכלין (בבא מציעא כג, א.)

בסוגיין, אין מעבירין על האוכלין. ברש"י ותוס' (ד"ה אין) ביארו שהמוצא אוכלין בדרך אין רשאי לעבור עליהם ולהניחם שם, אלא צריך להגביהם. אך יש מהראשונים שפירש (עיין במאירי ד"ה כבר) שהכוונה לאסור לפסוע על האוכלים.

דין זה הובא להלכה במגן אברהם (סי' קעא סק"א, הו"ד במשנ"ב סק"א) שכתב, כשרואין אוכלים מונחים על הארץ אסור לילך ולהניחם אלא צריך להגביהם, אם לא במקום שיש לחוש לכשפים, כגון ככר שלם.

בשו"ת אבני נזר (יו"ד סי' ק אות ט) כתב, שדין זה שאין מעבירין על האוכלים נאמר רק בדברים הכשרים לאכילת ישראל. ופת של נכרים אף שאסור לישראל לאוכלו מ"מ כיון שיש לו תקנה ע"י שיחזור ישראל ויבשלנו, על כן דינו כאוכל כשר. וכך הוכיח מסוגיא בערובין (סד:) שגם על פת עכו"ם אסור להעביר.

והוסיף וכתב, שמכאן ראייה שעל כל האוכלין אסור להעביר ולא רק על פת, שהרי אם תאמר

בשו"ת באר שרים (ח"ד סי' ס) כתב, שלכתחילה יש להגביה את האוכל מהקרקע כדי שלא ידרסוהו רבים, וכשארין באפשרותו, כגון שממהר לדרכו או כשהאוכל נמאס והוא איסטינים וכדומה, לכל הפחות יסלקו לצדדים.

ובספר בית ברוך על החיי אדם (כלל מה הערה לא) כתב, שהדין שצריך להגביה אוכלים, היינו דווקא אם מונחים במקום דריסת רגלים וכדומה בשאר מקום בזיון, אך זולת זה לא מצינו שיש איסור להניח אוכלים ופת על הארץ. וכיוצא בזה מבואר בשו"ת שלמת חיים (סי' קעג) שאין איסור להניח אוכלים תחת ספסל קבוע, כשאין חשש שידרסו על האוכלים.

ועיין בשו"ת מילי דאבות (ח"ה אבה"ע סי' ג) שכתב, שהרואה חתיכת לחם בשוק בפסח יכול להגביהו שלא יהיה על הארץ, ואינו עובר בבל יראה כיון שאין מתכוין לזכות בו. אך בשו"ת להורות נתן (ח"ה סי' ל) כתב לחלוק על דבריו, והוסיף שאף אסור להזיזו ברגליו מחשש שמא יבוא לאוכלו, עיי"ש. ובשו"ת קנין תורה בהלכה (ח"ה סי' מג) כתב להשיג על דבריו שחמץ ברה"ר הוא מאוס ולא יבוא לאוכלו. וע"ע בלהורות נתן (ח"ו מילואים) מה שכתב להשיב על דבריו.

שרק על הפת אסור להעביר, אם כך הרי פת שמבשלים אותו מתבטל מתורת פת, וא"כ יהיה מותר להעביר על פת עכו"ם, משום שלא שייך הסיבה שכשיבשלו יהיה מותר הפת ונמצא שיכול להיות מותר לאכילת ישראל, שהרי אח"כ שוב לא יהיה בגדר פת.

באבן ישראל (ח"ו על סוגיין) כתב להוכיח שאסור להעביר על כל האוכלים ולא דוקא על פת, שהרי בסוגיין דנו על מצא עיגול ובתוכו חרס, ועל זה דנו מדין אין מעבירין על האוכלין. וכך כתב רבינו ירוחם (נתיב טז ח"ה) שדין זה אמור בין בפת בין בשאר אוכלים.

בספר עץ השדה (סי' טז ס"ק כא) האריך בדין זה, וכתב בשם בעל הקובץ תשובות שדין זה שאין מעבירין על האוכלין נאמר כשמוצא אוכלין בצורה שעדיין רגילים לאוכלם, אך הרואה ברה"ר חתיכת פת או פרוסת פת וכדו', אינו צריך ליטלה, כיון שאין דרכם של אנשים היום לאכול מאכל שהיה ברחובה של עיר, וממילא אין למאכל זה חשיבות של מאכל שיצטרך להגביהו, אף שמ"מ אסור לדרוס עליו, כדין פירורים פחות מכזית, אא"כ המאכל עטוף או שהוא שלם, בצורה שניכר שעדיין ראוי הוא למאכל בנ"א. [וכיוצא בזה הביא בשמו בספר ברכת השם (סי' ג סמ"ד)].

ש"ס עוז והדר מניקה

מהדורה מיוחדת, תלמוד בבלי מנוקד בתוספת מדור שינון 21 כרכים

מניקה

עוז והדר

היים של תורה

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ובחנויות הספרים המובחרות

הרה"ק רבי יהודה לייב שרה'ס זי"ע ד' אדר ב' תקנ"א

הקבוצה שנכנסה לאכסניה הייתה מאותם קבוצות הקבצנים שחבריה התאחדו יחדיו בכדי ללכת בצוותא, ועתה, לאחר שסיימו הליכת לילה מתישה ביקשו להטיב את נפשם בארוחה פשוטה שתתן להם את הכוחות להמשיך בדרכם. בעל האכסניה ידע את אשר לפניו והכיר בקבצנים שאין הם מהלכים בגדולות ובנפלאות. אין הם מבקשים אלא לחם צר ותבשיל חם. תיכף ערך להם שולחן בפאתי האכסניה, הגיח לפנייהם פרוסות עבות והגונות של לחם כפרי, ולאחר כמה דקות הגיש להם צלחות מרק חמיצה עם קוביות חתוכות של תפוחי אדמה.

רבי מאיר הביט ולא הביט אל עבר הקבצנים. מבטו ריחף עליהם, משל מבקש הוא לדרת לנבכי נפשם, וליבו התמלא ברחמים על אותם אנשים אומללים וקשי יום, שלא זכו להקים בית נאמן משלהם, אין להם בית מגורים לחיות בו, וכל חייהם נעים ונדים על פני הארץ כשהם מקבצים פרוטה לפרוטה שאינן מצטרפות לחשבון גדול.

לפתע קלטה עינו חדת המבט של רבי מאיר שאחד מאותם הקבצנים מתנהג באופן שונה משאר אחיו הקבצנים. אותם חושים מחודדים בהם היה רבי מאיר משתמש כדי לזהות מה היא סחורה נבחרת ומיוחדת מבין הררי הסחורות ועשרות הדוכנים היא זו שעמדה לו גם כעת, להכיר ולראות שאותו קבצן אינו כשאר הקבצנים, וראוי הוא לבחון את דרכיו והליכותיו.

במראהו החיצוני ובלבושיו אמנם דומה היה הקבצן לשאר הקבצנים, פניו היגעות ובגדיו הקרועים היו דומים אחת לאחת לשאר בני מרעיתו, אך תווי פניו של אותו קבצן הסגירו את השוני בינו לביןם. רבי מאיר התבונן שוב ושוב, וכל שהרבה בכך הוא הגיע למסקנה כי הוא אכן צודק: זיו איקוני של אותו קבצן האיר באור של חכמה ודעת, ניצוץ עילאי האיר מתוך עינו העמוקות והשקועות, ועדינות רבה אפפה את כל תנועותיו.

במחשבה שניה ושלישית הגיע רבי מאיר למסקנה ברורה, כי אותו קבצן הוא אחד מל"ו הצדיקים ששתלם הקב"ה בכל דור ודור ומצניעים את עצמם ואת מעשיהם למען לא יכירו אותם. לא שיועד היה רבי מאיר בסודם של צדיקים נסתרים ובדרכי גילויים, אלא שקול פנימי לחש לו שמוטב לו אם לא יאבד את ההזדמנות הנדירה להכיר מקרוב צדיק נסתר, וכיון שכן החליט רבי מאיר כי הוא יעשה הכל בכדי להתחקות אחר עקבותיו. מני אותו רגע שכח רבי מאיר את העסקים המסועפים אותם הוא מנהל ושלמענם בא הנה, והיה מרוכז במטרה אחת ויחידה: להתחקות אחר טיבו של קבצן מסתורי זה ולדעת האמנם הוא שייך לאותה קבוצת צדיקים עילאית המסתירה את עצמה מעיני זרים. כיון שכן, בחר לעצמו רבי מאיר את מקום מושבו בשולחן סמוך לשולחנם של הקבצנים, הזמין גם לעצמו ארוחת בוקר, והיה משים את עצמו כמי שעסוק באכילה גרידא בעוד

מחפשים את הסחורות הטובות והמשתלמות. אך כמעט תמיד היה רבי מאיר היחיד שידע לזהות ראשונה את הפונטיאל. הוא ידע למצוא את אותה סחורה רצויה ואיכותית במחירים נמוכים, ולמכור אותה לאחר מכן ברווחים גבוהים ביותר. והייתה לו גם סייעתא דשמיא מיוחדת לקרוא היטב את לב הקונים, להבין את רצונם, ולהכין להם סחורה כאוות נפשם.

חסיד מופלג היה רבי מאיר לרבו הגדול הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ זי"ע ודבק בו בכל ליבו ונפשו. עובד ה' מופלג וירא שמים מרבים. את רוב שעותיו הקדיש לתורה ולתפילה, אלא שמפעם לפעם היה שולח את ידיו בעסקאות שונות וברכת ה' הייתה שלוחה בכל מעשיו. הצלחה רבתית ליוותה את כל אשר עשה במסחרו עד שהיה לנגיד בעמיו. גם כשהיה יוצא לעסקיו השונים ידע רבי מאיר היטב מאין הוא בא ולהיכן הוא הולך והיה מקדש שם שמים ושם החסידות בכל הליכותיו.

גם באותו פעם שרבי מאיר הזדמן לאותה אכסניה קטנה בצדי הכביש הראשי ושהה שם למנוחת הלילה, הוא התנהג בחסידות כהרגלו בביתו. קם השכם בבוקר ולאחר טבילת טהרה בנהר הסמוך נעמד לתפילת שחרית במתינות, כמונה מעות. עם סיום התפילה, בעודו כורך את תפיליו ומניחם בתיק הקטיפה המהודר, הבחין בקבוצת קבצנים נודדים שהגיעה אל הפונדק וביקשה לאכול ארוחת בוקר.

שתי מידות יש בקבצנים המחזירים אל הפתחים: יש כאלו שבגפם יבואו ובגפם ילכו. חיים הם לעצמם, ולבדם ילכו מבית לבית לקבץ נדבות מנדיבי הלב ומעקרות הבית. מעדיפים הם להיות ברשות עצמם ולהתנהל כרצונם. ויש כאלו שחיים בקבוצה מגובשת ויחדיו הולכים הם ממקום למקום. בקבוצות אלו איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק. החיים אכן לא האירו להם פנים, אך הם מוצאים רוגע ונוחם באחדותם ובאחוותם. נוח להם להיות כך יחד מאשר להסתובב גלמוד על פני הארץ. ויש מאותם הקבוצות שאף שותפים הם בפדיון, כל אחד מהם מכניס את הכסף שאסף אל תוך הקופה המשותפת, ובסופו של יום או של שבוע מתחלקים כולם שווה בשווה.

אורו של רבינו הפציע ביום שבעה עשר בתמוז ת"צ בראוונה, לאביו רבי יוסף ולאמו שרה אשר על שמה ביקש להיקרא, ויקרא שמו יהודה לייב על שם זקינו המהר"ל זצ"ל.

את אביו הצדיק הנסתר רבי יוסף זצ"ל לא הכיר רבינו, כי נפטר בעודו ילד קטן ומקובל שהיה מהל"ו צדיקים שבדורו. בהגיעו לגיל בר מצוה, הביאתו אמו אל הרה"ק רבי דוב בער ממעזריטש, והוא אמר לו שהוא נותן לו כדורון דרשה מתנה מאוד יפה.

רבינו ואמו לא הבינו למה ירמזון דבריו הקדושים, באשר לא נתן בידיהם מאומה, לימים אמרו הצדיקים שהדורון היה חלק משורש נשמת האור החיים הקדוש זי"ע, שנסתלק לשמי מרום בשבת קודש ט"ו תמוז תק"ג, ערב יום הבר מצוה.

אחרי הסתלקותו הסתופף בצל הרבי ממעזריטש, שהעיד עליו כי כל מעשיו הינם בלתי לה' לבדו. היה איש פלא מאד אפילו בדורו, ראה וידע כל הנעשה, עסק רבות בפדיון שבויים ובתיקוני נשמות, בכל התנהגותו היה הסתר בתוך הסתר.

דרכו היה לנסוע מספר פעמים בשנה אל רבי פנחס מקוריץ, בשנת תקנ"א בא לקוריץ ליום הכפורים, ובמוצאי יום הקדוש הלך לקבל ברכת השנה מרבי פנחס, שהכניסו לחדרו וסגר את הדלת אחריהם.

אחר ששהו הצדיקים זמן מה בחדר לבד, פתח רבי פנחס את הדלת ויצא עם רבינו בעינים זולגות דמעות באומרו לרבינו, מה אעשה שרצונכם הוא להיות תחלה.

האנשים אשר שמעו הדברים הנ"ל לא הבינו הפירוש והיו הדברים סתומים אצלם, אחר כך באותו שנה נסתלק רבינו ביום ד' אדר בעיר יאלטיוושיק, ואילו רבי פנחס נסתלק ב' אלול אותה שנה.

תעלומת הקבצן המסתורי שהתגלה שהוא הרה"ק רבי לייב שרה'ס - בזכות שנתן לו צדקה ניצל ממות בטוח

חושי המחוודים של הסוחר הנודע החסיד רבי מאיר ממיר לא אכזבו אותו כמעט מעולם. אמרו עליו שעניי נשר יש לו, כאלו היודעות לזהות ממרחקים עסקאות טובות ומניבות. מהלך היה רבי מאיר בירידים הגדולים ובוחר את הסחורות השונות והמגוונות המוצעות למכירה. משוחח קצרות עם הסוחרים והאיכרים, עומד מעט על המקח, ועד מהרה מגיע לעמק השווה. בלחיצת יד היה מסכם את העסקה, והפועלים של המוכר היו ממהרים להעמיס את הסחורה על אחת מעגלותיו של רבי מאיר העושות את דרכם אל המחסן הגדול.

עוד סוחרים רבים היו מהלכים בשבילי היריד,

בתוך היער הסמוך לאכסניה והוא החליט למצוא אותו, ויהי מה. ואכן מאמציו לא היו לשווא, לאחר כמה דקות מצא רבי מאיר את הקבצן עומד בין העצים אחוז בשרעפי קודש ומצוי בדביקות עילאית. מתנועע הוא כשפיו רוחש תפילה חרישית.

ביראת הרוממות ניצב רבי מאיר בסמוך לקבצן שהתגלה כצדיק נסתר והמתין בחרדת קודש עד אשר כילה את עבודתו בקודש. משהחל הצדיק לשוב על עקבותיו ולחזור אל האכסניה, ניגש אליו רבי מאיר ואמר: רבי, בבקשה מכס, האצילו לי מברכתכם. הביט בו הצדיק הנסתר וביקש מרבי מאיר שיאיל לתת לו סכום כסף לצורכי צדקה. לא המתין רבי מאיר אפילו רגע, שלף מיד את ארנקו ומנה את המעות הישר לידיו של הצדיק שהרעיף עליו ברכות לרוב.

בהזדמנות הראשונה שהיה רבי מאיר אצל רבו הגדול הרה"ק מלכוביץ סיפר לו את סיפורו של הצדיק הנסתר אותו גילה באכסניה, כשבזכותו ניצלו מאיסור חלה, ועד לסכום הכסף הגדול שנתן לו לצדקה במעמקי היער.

התפלא הרה"ק מלכוביץ ואמר לרבי מאיר: וכי אינך יודע מי הוא צדיק נסתר זה? הלא הוא הרה"ק רבי לייב שרה"ס. אשריך שזכית לכל זה.

חלפו שנים רבות ורבי מאיר נקלע למלכות מסוכנת של שודדי דרכים שידעה כי רבי מאיר הוא סוחר מצליח, בעל ממון רב באמתחתו וסחורה יקרה בעגלתו. השודדים התנפלו עליו וביקשו לעשותו כמצולה שאין בה דגים. אלא שלפתע הגיעה ובאה קבוצה גדולה של סוחרים שראו את הנעשה והסתערו על השודדים בכל כוחם, עד שידם הייתה על העליונה. השודדים נפלו שדודים ורבי מאיר זכה בחייו וברכושו.

לפני שהסוחרים נפרדו ממנו לשלום, הם אמרו לו בקול רם: דע לך כי כלל לא היה בתוכניתנו לעבור דרך מקום זה, בדיוק כפי שמעולם לא עשינו כאן. הרגשנו כוח ממרומים המצווה עלינו ללכת דווקא בדרך הזו, וכעת אנו רואים כי אכן הייתה זו השגחה פרטית כדי להצילך.

הבין רבי מאיר כי עליו לעצור בדרכו ולפנות אל רבו הרה"ק מלכוביץ. משהגיע ללכוביץ, פנה אליו הרבי, עוד לפני ששמע מה בפיו, ואמר: דע לך שמידת הדין הייתה מתוחה עליך, אלא שעמדה לך הזכות של אותה צדקה שנתת להרה"ק רבי לייב שרה"ס ובזכותה ניצלת ונקרע רוע גזר דינך. (ספיר ויהלום פר' בהעלותך פ"ב - הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

אפריש חלה, אלא שמלאך השכחה השתלט עלי ולא עשיתי זאת. איני יודעת מה קרה לי שנתגלגל לידי מכשול חמור שכזה, וישר כוחך שבזכותך אלך עתה ואפריש מהאיסור את אלו שעדיין לא אכלו מהלחם.

כעת כבר לא היה זקוק רבי מאיר להוכחות נוספות על טיבו של הקבצן. יודע היה בוודאות כי מדובר בצדיק נסתר, איש משכמו ומעלה, והוא ביקש תיכף לקבל את ברכתו של הצדיק. אלא שעם שובו מהמטבח אל חדר האוכל באכסניה הופתע רבי מאיר לגלות כי הקבצן נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. הוא כבר לא ישב יחד עם הקבצנים, מקומו היה ריק, ואף תרמילו לא היה שם. רבי מאיר הבין שבאותם רגעים שהוא שהה במטבח הספיק הקבצן לסיים את ארוחתו, לברך ברכת המזון ולהעלם.

לא איש כרבי מאיר יוותר על הזדמנות פז שנקלעה לדרכו. החליט רבי מאיר לקנות את ליבם של חבריו הקבצנים ולדלות מפייהם ידיעה על חברים הנעלם. ניגש אליהם רבי מאיר וחילק לכל אחד נתינה הגונה כיד ה' הטובה עליו, כמו כן מוזג לכל אחד כוסית הגונה של יי"ש חריף על חשבונו, ופתח עמהם בדברים.

אדהכי והכי התקרבו הלבבות ורבי מאיר ניסה לדובבם אודות בן חבורתם שישב כאן מקודם, כביכול יש ברצונו לתת גם לו מטבע יפה וכוסית של יי"ש. נענו הקבצנים ואמרו פה אחד: עליו אתה שואל?! חי נפשנו שאין הוא אדם מהשורה. זה שבועות מספר שהוא הצטרף לקבוצתנו, אלא שבמקום שיתנהג כמוותנו, יש לו מנהגים זרים ומשונים שאין הדעת סובלתם.

ביקש רבי מאיר שיתנו לו דוגמא אחת מהליכותיו, ואחד מהקבצנים שניחון בשפת חלקות החל להסביר בפרוטרוט: הגה למשל, לפני שבוע היה יום חורף קשה מאוד. חלפנו ליד נהר קפוא, ואילו הוא לא מצא לנכון כי אם לקחת גרזן ולקדוח לו חור בתוך עובי הקרח. אם חשבנו שזה לבד שגעונו, התברר לנו שזה הרבה יותר מכך: לא נחה דעתו מאותו חור עד שהוא השתחל לתוכו וטבל במי הנהר הקפואים טבילות רבות, עד שלא הבנו כיצד הוא נשאר בחיים.

שמע זאת קבצן אחר ואמר לרבי מאיר: ומה דעתך על מנהגו הקבוע להעלם בתוך סבך עצי היער ולהעלם למשך שעה ארוכה, כשרק קולות שוד ושבר אנו שומעים ממעמקי היער. בוודאי, סיים הקבצן ואמר, כך הוא גם עשה עכשיו, ברח לו אל עצי היער הסמוך ועוד שעה ארוכה יחזור הגה.

הבין רבי מאיר שאכן הקבצן עשוי להמצא כעת

שעיניו לא סרו לרגע מאותו קבצן, עוקבות אחר כל תנועה ותנועה שעשה.

המעקב הצמוד חיזק יותר ויותר את השערתו הראשונה. רבי מאיר הבחין בהבדל התהומי הפעור בין אותו קבצן לחבריו, שבעוד שהם כבר אכלו ברעבתנות רבה, בתנועות גסות אופייניות לגמול את המרק מהצלחות ובלעו את ככרות הלחם בלהט עצום, הרי שאותו קבצן בקושי הצליח להתארגן לקראת האכילה. ראשית כל, הוא נטל את ידיו בכוונה עצומה, לא לפני שבדק את כשרות הספל ושלמותו, ובירך על נטילת ידים בדביקות. אחר כך, בצעדים מדודים ובמתנינות רבה פסע הקבצן אל עבר השולחן. התיישב בקצהו, בזק לעצמו מעט מלח, ונטל אחת מפרוסות הלחם שהוגשה לפניהם, מתוך כוונה לברך עליה. אלא שלפתע הקבצן נעצר ממקומו, השיב את פרוסת הלחם לסלסלת הלחמים, והוציא מאמתחתו פרוסת לחם יבשה, צנים שנראה כעתיק יומין, עליה בירך ואכל ממנה לאיטו.

רבי מאיר הבין כי לא דבר ריק הוא. אם הקבצן לקח את פרוסת הלחם והחזירה למקומה, מבכר עליה לחם ישן ועתיק מצקלוננו, בוודאי שדברים בגו, ועליו לברר מה הם אכן אותם דברים. הציץ רבי מאיר וראה כי האורח אוכל את לחמו יחד עם מעט ממרק החמיצה, והבין כי יש לו מספר דקות בהם הוא יכול לברר את טיבו של הלחם.

מוכר היה רבי מאיר באותה אכסניה הן כחסיד מופלג והן כסוחר גדול ומשכנס אל המטבח של האכסניה, מאורע שהוא לא היה רגיל לעשותו, נרעשה הפונדקית, עזבה את סירי הבישול ומחבתות הטיגון, ושאלה את רבי מאיר במה היא תוכל להיות לעזרתו. האם זקוק הוא לככר לחם טרי שזה עתה נרדה מהתנור או שמא יש את נפשו לקבל עוד צלחת מרק מהבילה.

בתנועת יד סימן רבי מאיר כי עניינים כיוצא באלו אינם מטרידים אותו, אלא שבא להתעניין אודות סדרי הכשרות הנוהגים כאן. בוודאי שאין הוא מטיל חלילה דופי בכשרות המאכלים, אלא שעם זאת עדיין יש ברצונו לדעת את סדרי הכנת הלחמים: האם הקמח נופה כדת וכדין, האם אין חשש כשרות בחיטים, והאם יהודי הוא זה שאפה אותם. פרט אחרי פרט עבר רבי מאיר ושאל את בעלת האכסניה, והכל התברר להיות ביתרון הכשרות.

אולם משהגיע רבי מאיר לשאלה: האם הופרשה חלה כדת מהיעסה, נודעקה בעלת האכסניה בקול לא לה וצעקה: רבוננו של עולם! אללי לי! שכחתי להפריש חלה מהיעסה כהרגלי מדי יום ביומו. דבר מה הסיח את דעתי וחשבתי שהנה עוד רגע

הרה"ק רבי מרדכי שלמה פרידמאן זצ"ל

האדמו"ר מבאיאן ה' אדר תשל"א

בה' אדר תשל"א. הובא למנוחות בהר הזיתים בירושלים, מול מקום המקדש.

דף ב'חזקת הבתים' הוא ספר המוסר הטוב ביותר

סיפר הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע: פעם היו כמה בחורים מחסידי זקני הרה"ק בעל 'פחד יצחק' זי"ע מבאיאן, שאמרו עליהם שהם לומדים ספרי מוסר יותר מדי ואינם לומדים הרבה גמרא. ויהי כאשר עבר פעם זקני הקדוש דרך אותה עיירה בה למדו הבחורים, שאל אותם איזו מסכתא הם לומדים. השיבו הבחורים שהם לומדים עכשיו פרק 'חזקת הבתים'. אמר להם בלשון קדשו: "א בלאט אין חזקת הבתים איז דער בעסטע מוסר ספר" - דף ב'חזקת הבתים' הוא ספר המוסר הטוב ביותר

(גיליון דחסידי באיאן משפטים תשנ"ט)

הרה"ק רבי מרדכי שלמה פרידמאן מבאיאן-ניו יארק, בן הרה"ק רבי יצחק מבאיאן, נולד בשנת תרנ"א בבאיאן והיה צעיר בניו. עם הסתלקות אביו בשנת תרע"ז מילא את מקומו יחד עם אחיו הקדושים בוינה. ובשנת תרפ"ז היגר לארצות הברית בהמלצת אחיו הרבי מטשרנוביץ ודודו הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב. קדוש וצדיק נשגב שזכה להערכה רבה אצל גדולי התורה והחסידות. היה מראשי מועצת גדולי התורה וממנהיגיה הגדולים של אגודת ישראל וממתווה דרכה. היה מפורסם במדותיו הנאצלות בענוותנותו וחכמתו. ביקר פעמים מספר בארץ הקודש ויזם את הקמת ישיבות רוזין בירושלים ובבני ברק, כשאליו מצטרפים אדמו"רי בית רוזין, ואף התמסר לחיזוקם וביסוסם. על אף חולשתו הבריאותית הקשה במשך שנות חייו האחרונות, לא פסק מלדאוג ולפעול למען הכלל, עד להסתלקותו

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע

ז' אדר ב' תקפ"א

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע נולד בשנת תקי"א בברכת מרן הבעש"ט הק', שהתאכסן לפני כן בסערענעטש בבית אביו הרבני הנגיד ר' משה יחזקאל ואמו מרת רייזל ע"ה, וברכס בבן שיאיר את העולם.

עוד בילדותו כשהיה רועה, כאשר הרה"ק רבי לייב שרה'ס ראהו והכיר בנשמתו הגבוהה, קרבו אל הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע. בצילו עלה ונתעלה במעלות התורה והחסידות.

כשביקר הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק בניקלשבורג העיד עליו שהוא ראוי להיות רבן ומדריכן של ישראל. אח"כ הסתופף בצל הרבי ר' אלימלך ועוד מצדיקי הדור.

בשנת תקמ"א הוכתר כאב"ד קאלוב וגליל שאבאלטש בהונגריה. שם הקים עולה של תורה וחסידות והוציא יקר מזולל, רבים הסתופפו בצילו כשהוא מנחיל להם דעת ויראה טהורה.

נודע כעמוד העבודה בשלהבת קודש, ובעבודת השיירה והזמרה בדרגה גבוהה, כן נתפרסם כפועל ישועות.

נתבקש לישיבה של מעלה בז' באדר ב' שנת תקפ"א ומנוחתו כבוד בקאליב.

המקום נעשה לתל תלפיות והמוני חסידים ואנשי מעשה היו מגיעים לציון הק' ביומא דהילולא להיושע בדבר ישועה ורחמים.

קבלת יסורים מאהבה באופן נשגב מאוד

ידוע כי הרה"ק מקאלוב היה בעל יסורים בגופו, ופעם אחת שאלהו הרופא: "האיך יכול הוא לסבול יסוריו הקשים, והאיך הוא בגדר האנושי לסבול כזאת?"

והשיבהו הרב, כי הרי היסורים ממתיקין וכו' וממורקין (ברכות ה, א). והנה כשעבר על אדם זמן מסוים וזכה לקבל יסורים כל הזמן ההוא באהבה, בלתי להרהר אחר מדותיו יתברך וכו', הרי רכש לו רכוש גדול, ובודאי הוא מתענג על זה הזמן שעברו עליו היסורים, שהיסורים שמכבר הלוא איננו מרגישם, על כן יכול הוא לקבל גם יסוריו שבהוה, באותה הרגע, עם החיות שיש לו מיסוריו שמזמן הקודם, וזמן ההוא רק רגע, והבן ודפח"ח. (עשר צחצחות ד, ה)

ברכת אריכות ימים

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זצ"ל היה מפזז ומכרכר לפני ה' בשמחה רבה, אשרי עין ראתה כל אלה. פעם בשמחת תורה רקד בכל כחו ואונו, עד שנחלש והתמוטט ליפול ח"ו עם הספר תורה אשר בידו. מיד קרב אליו ידידו הגביר הצדיק רבי יעקב פיש זצ"ל, והקימו בטרם מעדו קרסוליו.

הרה"ק מקאליב שש לקראתו, וברך אותו בצהלת פניו הקדושים: "איהר זאלט מיר לעבען הונדערט און צוואנציג יאהר!" (שתזכה לחיות 120 שנה) ברכת הצדיק התקיימה, כי הוא חי באושר ועושר ונחת מבני שלשים ורבעים, ונפטר זקן ושבע ימים מלא מצוות כרימון, בן קי"ח שנים. (אביר הרועים - קאליב)

הגה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין זצ"ל
אבד"ק סעליש בעל 'צור החיים'
ט' אדר ב' תרל"ה

סעליש בה כיהן עד לפטירתו. ביום ט' אדר ב' שנת תרל"ה.

הנהגתו בפורים

והיה הוא [רבי שמעלקא מסעליש] ז"ל שמח מאוד כשראה שמחה במקיימי דת הקודש, וביותר בימי פורים ימי משתה והללו יוצאין והללו נכנסין אלו מזמרים ואלו מרקדים להיות היהודים עתידים כנמצא בכתובים, צהלה בפניהם ושמחה בלבותם ומתאמצים לקיים מאמר רבא חייב איניש לבסומא בפוריא עד דלא ידע פשוטו כמשמעו.

והוא ז"ל נהג להתפלל בזמן מנחה גדולת וישב בסעודה עד הערב, וקודם בהמ"ז היה אוכל דג מלוח כאשר היה מקובל מפי רבו בעל דברי ריש ז"ל שנכון אז לאכול דג מלוח ע"פ סוד, ואח"כ בהמ"ז היה יושן גרעים אחדים להראות שהיין עשה את פעולתו וקיים גם בשינה עד דלא ידע כמובא בש"ע, וכשקם ממשכבו אז התאספו אליו הב"ב ונכנס יין בגרונם והשמיעו במרום שירים וזמרים, ואז הוא ז"ל ישב על כסאו והממרא תפתח לפניו והתחיל בלחש ללמוד את הסוגיא לשבת הגדול. (צרור החיים המבואר)

הגה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין מסעליש התפרסם מאוד כפועל ישועות, וכל ישועותיו היו קשורות בלימוד התורה. היה אחד ומיוחד מגדולי ומאורי הדורות אשר בלט בשיעור קומתו וכלל בקדושת תורתו עבודת הקודש וגמילות חסדים להיות פועל גדולות וישועות בקרב הארץ. יחיד היה לקבל תואר "יראת השם" מאת החתם סופר, ואדמו"ר בעל הדברי חיים מצאנז שלח אליו חולה שיפעול לו ישועה בדרך נס, ואמר עליו שהוא חריף והפוסק והמקובל הגדול.

האדמו"ר בעל הישמח משה זצ"ל הגיע אלי
לשבת בעודו צעיר לימים והלביש לו השטריימל
שלו, אמר עליו שלומד תורה לשמה ולו נאה
לדרוש. ואדמו"ר בעל הייטב לב זי"ע היה אתו
בידידות ושלח את בנו בעל הקדושת יו"ט לקבל
ממנו היתר הוראה וסמיכת חכמים.

רבי שמואל שמעלקא זי"ע נולד במחוז סילאדי לאביו רבי יוסף, ולמרות שהגיע לפרשבורג כדי ללמוד בשיבת החתם סופר, לא נשאר שם והלך ללאקענבאך ללמוד אצל רבי שלום אולמאן ובנו רבי שלמה זלמן אב"ד מאקאווא. כיהן כאב"ד באלקאני, וחוסט ובשנת תר"כ התקבל כאב"ד

[illegible]

גאווה וענוה

רבים נאותים לאורו. והיו שהציעו משפחות של עשירים מופלגים וגבירים אדירים, הם שזכו למעלת רחים ומוקיר רבן ותלמידיהן ביקשו לכבד את ביתם בשידוך מופלג כשהם עונים ומתחייבים ליתן לחתן בר המזל את כל הצטרפויותיו במשך כל ימי חייו, אם בדירה נאה ואם במוזונות ומלבושים, הכל כיד המלך ועל הצד היותר טוב.

סבור היה האבא כי לא יאריך היום והוא יזכה לראות נחת יהודית אמיתית מבנו בכורו. לראותו מקים בית נאמן בישראל, ועיניו ראות ושמחות בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות. אולם מחשבות לחוד ומעשים לחוד. למרבה הפלא שום הצעה לא הבשילה ולא באה לידי גמר טוב. בזה אחר זה הלכו ונדחו השידוכים, ובנו היקר המשיך לשבת בבית המדרש וללמוד כאילו לא היה כלום.

כשחלף זמן רב וראה האב כי כל השידוכים שהוצעו בסופו של דבר נמוגים ומתבטלים, החליט להכנס אל עובי הקורה ולברר לעומק את הסיבה שבשלה בנו אינו בא בקשרי שידוכים. האם יש מאן דהוא חורש רעות שמדבר על החתן או על משפחתו דברי שווא ומדוחים, או שמא מרחפת עליהם עננה עכורה כלשהיא שהם אינם מודעים לה.

אלא שדי מהר התבררה המציאות העגומה, כי אדרבה ואדרבה, בכל השידוכים שהוצעו כבר הסכימו בצד השני להתקדם כראוי, אלא שבנו יקירו, החתן המיועד, הוא זה שפוסלם בזה אחר זה בתירוצים שונים ומשונים. טוען הוא החתן שבכל אחת מההצעות שהוצעו לפניו ישנם חסרונות בולטים ומובהקים, באופן שאין הן מתאימות לאחד כמוהו שמופלג בתורה ובחכמה בכל מידה נכונה.

כשמציעים היו לו שידוך עם בת של רב היה מטיל דופי בכלה המיועדת ואומר כי אין היא חכמה ופקחית כאביה, ובשל כך אינה מתאימה לו. וכשהציעו לו נערה משכלת ביותר, בתו של אחד מעשירי המדינה, היה מוצא חסרון בהוריה, שאין זה בית של תורה. אף אחת מההצעות הרבות לא הייתה כלילת השלימות לכל פרטיה ודקדוקיה, ובכל פעם היה מוצא חסרון מסוים במדוברת או במשפחה. לדבריו טרם הגיעה ההצעה שתהיה בבחינת 'רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה'.

הדחיות החוזרות ונשנות התפרסמו גם הם, כשהידיעה עוברת אצל השדכנים כאש בשדה קוצים: בחור זה גאה ברוחו ואין שידוך שמתאים לו. חבל אפוא על המאמצים ועל ההשקעה בו, הרי אין מעלה כמעלתו ואין אשה שתתאים לפי גובה רוחו ורמות לבבו. אט אט ההצעות התמעטו עד שפסקו מלבוא.

כראות האב את מצב בנו, הבין כי באופן כזה יישב בנו עד שילבינו שערות ראשו, וחשב לעצמו: מה יתרון לי בכל עמלי ויגיעתי ללמד את בני תורה כשהוא עושה את תורתו קרדום לחפור בו להתגאות ולהתרברב?! הלווא גאוותו היא בעוכריו וכך לעולם לא יוכל לישא אשה.

עלה בדעתו של האבא רעיון: בקראקא היה אדם אחד שנודע כבעל ידיעה מקיפה בספרי מוסר ומומחה גדול בתורת המוסר. הזמין האבא את האיש לביתו וקבע לו שיעור קבוע עם בנו בספרי המוסר, תוך שהוא מדגיש באזניו שעליו להכניס בבנו את מידת השפלות והענווה, ולהרחיקו מהגאווה בתכלית הריחוק.

היה בעל המוסר מקיים את שהוסכם עימו ומלמד את הבן ספרי מוסר והדרכה, והבחור בכשרונותיו המצוינים שת לבו לכל מה שנלמד עימו, עד שהיה יודע את כל ספרי המוסר כלשונם בעל פה, ובמיוחד היה בקי עצום בכל ענייני מידת הענווה. על לשונו היו

בעיר קראקא היה מתגורר עשיר אחד, שתורה וגדולה התאחדו על שולחנו. מלבד עסקיו הענפים על פני תבל היה גדול ומופלג גם בתורה ובחסידות. יושב היה על התורה ועל העבודה כיד ה' הטובה עליו, כשבניו כשתילי זיתים סביב לשולחנו, מהלכים בדרכיו ומתנהגים לשם ולתפארת המשפחה.

במיוחד הייתה דעתו של העשיר נתונה על בנו בכורו, שבעל כשרון מופלג היה ועדיף לגאון. הכיר האב בבנו זה כי ניחן בכשרונות מצוינים ונעלים, ויש בידו את הכלים הנכונים כדי לעלות ולהתעלות כהנה וכהנה, ולפיכך לא שלחו ללמוד יחד עם כל הנערים, בתלמוד תורה העירוני בקראקא, אלא שגר עברו מלמדים מיוחדים שיושבים היו בביתו מבוקר ועד ערב ומלמדים אותו תורה.

ומתוך שממון רב היה לו, לא התפשר על טיב המלמדים, כי אם שכר תלמידי חכמים מופלגים שילמדו את בנו סוגיות עמוקות בש"ס עם דברי המפרשים הנושאים ונותנים בביאור דברי הגמרא. המלמדים מצידם הוסיפו ולימדוהו עוד ועוד מקצועות בתורה, לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, לשקוע בארבע אמות של הלכה, טור ובית יוסף והנושאי כלים.

סבור היה האבא כי עתידו של בנו להיות רב בישראל, ובמעמקי לבו קיווה כי בבוא היום בנו יקירו יעלה על כסא הרבנות בקראקא, עיר מגוריו. משתעשע היה האבא במחשבה זו רבות, עד שהיא לא הרפתה ממנו. תחילה לא הוציא זאת האבא מפיו, אולם ברבות הימים הרשה לעצמו לשתף בכך את המלמדים עד שהדברים הגיעו לידיעתו של הנער, כי אביו מצפה ממנו לגדולות ולנפלאות.

בשונה מהמקרים בהם אבות מנסים להביא את בניהם למעמד גבוה ממה שהם מסוגלים לו, והדבר משיג את התכלית ההפוכה ומביא את הנערים להתדרדרות חמורה, כאן הבן דוקא שיתף פעולה להפליא. שוקד היה על תלמודו יומם ולילה, משים אזנו כאפרסכת לשמוע ולקלוט את דברי מלמדיו, וקונה קנייני חכמה ודעת. במשך השנים רכש הבחור ידיעה מקפת בכמה סדרים בש"ס, מאות דפי גפ"ת עם דברי רבותינו הראשונים והאחרונים, ושלט היטב בדברי פוסקי ההלכה, כשידיו רב לו למישקל ולמיטרי בפלפול ובסברא.

שמו הטוב של הבחור השקדן, בן העשירים, יצא למרחוק והיה ריחו נודף כשמן של פלייטון. אנשי קראקא היו משיחים בינם לבין עצמם במעלת הבחור שהוא כלי מחזיק ברכה, ותיכף כאשר גדל והיה לאיש החלו השדכנים להתדפק על דלתות בית אביו כשבפיהם הצעות שונות, ואף שדכנים מערים אחרות פנו בהצעות שידוכים, יש שטרחו בעצמם להגיע ויש שהציעו את דבריהם באגרות ומכתבים ששלחו. הצד השווה שהצעות מפוארות היו עד שכל הרואה ושומע אומר ברקאי. השדכנים לא העלו בדעתם להציע הצעות של מה בכך, אנשים מהשורה וסתם עמך בית ישראל, כי אם דווקא הצעות של ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל. ההצעות התחלקו איפוא לשלושה סוגים עיקריים:

היו שדכנים שהציעו בנות של רבנים מפורסמים ויושבי על מדין בכסאות למשפט בערים גדולות ברחבי המדינה ושכנותיה, כשמעלתם העיקרית היא שעתידים חתניהם לרשת את כסאם וברבות הימים להתמנות על מקומם. והיו שדכנים שהציעו נכדות של גדולי אדמו"רי החסידות, מהם שרובבות אלפי ישראל מסתופפים בצילם ושמן הקדוש והטהור נודע בשערים. גם אצל מיוחסות אלו היו יכולים החתנים להנהיג לימים עדה בישראל ולהיות כאחד האדמו"רים אשר

**יש אומרים כי הבעש"ט שאל
אותו באיפכא מסתברא:
הרי על משה רבינו מפליגים
בשבח ענוותנותו המפלגת,
עד שהעידו עליו כי זה האיש
משה עניו מאוד כל האדם,
ולכאורה, כיצד יכולים היו
לומר כך בעוד שאתה ענוותן
מופלג? עטה הכומר על
פרצופו ארשת מתחסדת
ואמר: אכן, כבר שנים רבות
שאני מתחבט בשאלה קשה
זו... או אז ידע הבעש"ט כי
רחוק כומר זה מהענווה
כמטחווי קשת**

שגורים מאמרי חז"ל בגנות מידת הגאווה ובמעלת המידות הטובות, הענווה והשפלות, והיו הדברים האלה על לבבו.

ככלות שנה תמימה הודיע בעל המוסר לאבי הבחור כי לימדו את כל אשר הוא עצמו יודע, והנה הבחור שולט בכל ענייני מידת הענווה על כל צדיה השכליים והעיוניים עד להפליא, וכל רז לא אניס ליה מספרי המוסר.

נאנח האבא לרווחה ושלה להודיע לשדכנים כי מוזמנים הם לבוא ולהציע שידוכים חדשים ומתוקנים. נענו השדכנים להצעה והחלו להביא שידוכים משופרא דשופרא, כשלמרבח פליאתם הם אכן רואים שינוי מובהק בהתנהגות הבחור: ראשו כפוף כאגמון בהכנעה ובשפלות ברך, דבורו בנחת עם הבריות וכל מאמריו נוספים מור ענוותני מובהק, משפיל עצמו עדי ארץ ומהלך בצידי דרכים.

אלא שגדולה הייתה השתוממות כולם בראותם כי עדיין הבחור ממשיך בשלו והוא דוחה את כל השידוכים המוצעים לו. כשאחד השדכנים הוותיקים ניגש אליו והתעניין בעדינות מה פשר הדבר שהוא דוחה את כל הצעות השידוכים, הוא נענה חזרה גם בשאלה: האם אתה מתפלל תפילת שחרית בכוונה? התפלא השדכן מה עניין זה לזה, והבחור מיהר להסביר:

הלוא בברייתא של רבי ישמעאל כבר שנינו כי התורה נדרשת בשלש מידות, כשהמידה הראשונה היא מידת 'קל וחומר', ואם כן, מפני מה אין אתם דורשים בקל וחומר: מה בזמן שעדיין לא הייתי עניו - לא היו שידוכים אלו מתאימים לי, על אחת כמה וכמה, כשעל כל שלל מעלותיי משכבר הימים נוספה גם מעלת מידת הענווה שזכיתי בה, בוודאי שאין שידוכים כאלה מתאימים לי.

הגיעו הדברים לאזני רב העיר, והוא הגיב על כך: עתה מחוורים לי היטב דבריו של שלמה המלך (משלי כט כג): 'גִּאְוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילֵנּוּ', והיינו, שגאוותו של אדם יכולה להביא אותו לידי כך שישפיל את עצמו כביכול, כדי שיוכל להתגאו ולהתייחר גם במידת הענווה (סיפור זה היה מרגלל בפומיה של הרה"ק האמרי חיים מוויניץ זיע"א ושל הרה"ק הדברי יציב מקלויזנבורג זיע"א ועוד).

כאשר הגיעה השמועה אל רבינו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א אודות כומר פלוני שמצויין הוא במידת הענווה והשפלות, התפלא

הבעש"ט מאוד: הרי כומר טמא זה אינו מזרע ישראל וכיצד יכול הוא להגיע לידי מדרגה זו. החליט הבעש"ט שעליו בעצמו ללכת אצל אותו כומר ולהתחקות אחר מעשיו, ולראות האמנם נכונה שמועה זו.

עשה כך הבעש"ט ובמשך כמה ימים התחקה אחר הליכותיו של הכומר, ולהפתעתו המרובה נוכח לראות כי אכן מדובר בכומר שפל ברך וענוותן מאין כמוהו. נפשו כעפר לכל, בין לזקן ובין לצעיר, ואין

הוא מחזיק טיבותא לנפשיה. ככל שהבעש"ט חיפש למצוא את נקודת התורפה של אותו כומר, לא עלתה בידו, וכך כמובן גם גדלה פליאתו: כיצד ייתכן דבר שכזה?

בראות הבעש"ט כי אין הוא מצליח למצוא תשובה נאותה בא להפרד מהכומר, כשנפשו עגומה עליו. חרד הכומר מאוד לכבודו של הבעש"ט ויצא ללוותו בדרכו. כשנפרדו, שאל הכומר את הבעש"ט: מה דעתך על הענווה שלי? האם יש בנמצא ענווה דומה לזו? חיך הבעש"ט ואמר לכומר כשדעתו נוחה עליו: אכן, לא מצאנו עוד אדם עניו כמוך!

ויש אומרים כי הבעש"ט שאל אותו באיפכא מסתברא: הרי על משה רבינו מפליגים בשבח ענוותנותו המפלגת, עד שהעידו עליו כי זה האיש משה עניו מאוד כל האדם, ולכאורה, כיצד יכולים היו לומר כך בעוד שאתה ענוותן מופלג? עטה הכומר על פרצופו ארשת מתחסדת ואמר: אכן, כבר שנים רבות שאני מתחבט בשאלה קשה זו... או אז ידע הבעש"ט כי רחוק כומר זה מהענווה כמטחוי קשת.

כתב רבינו הרמח"ל בספרו 'מסילת ישרים' (פרק יא): וימצא גאה אחר, שרוצה להיות נרשם הרבה במעלותיו ולהתייחד בדרכיו, עד שלא די לו שיהללוהו כל העולם על המעלות אשר הוא חושב שיש בו, אלא שרוצה שעוד ירבו להוסיף בתהלתו שהוא העניו שבענוים ונמצא, זה מתגאה בענוותו ורוצה בכבוד על מה שמראה עצמו בורח ממנו. והנה גאה כזה ישים עצמו תחת קטנים ממנו הרבה או תחת נבזים שבעם, שיחשוב להראות בזה תכלית הענוה, וכבר לא ירצה בשום תואר מתוארי הגדולה וימאן בכל העילויים ולבו אומר בקרבו, אין חכם ועניו כמוני בכל הארץ.

על הפסוק הפותח את פרשת השבוע, פרשת פקודי (שמות לח כא): 'אֶלֶּה פְּקֻדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת', הביא הרה"ק ממנוסטרץ זיע"א בספרו 'דברי יהושע', בשם אביו הרה"ק רבי יצחק יואל מקונטיקוויבא זיע"א לפרש כמין חומר: 'משכן' הוא בגימטריא 'שפל', והיינו, מידת הענווה. אלא שזה לעומת זה עשה אלוקים ולעומת מידת הענווה השלמה וראויה, יש גם מידת ענווה פסולה, שהיא אינה טובה, והיא שאדם מתגאה בענוותנותו. ודבר זה כבר נודע מרבינו הבעל שם טוב זיע"א שביאר שעניין זה מרומז בלשון הפסוק 'ופלגשו ושמה ראומה', שהגאותן מראה לבני אדם ואומר,

'ראו שאני מה', שאנכי עניו ושפל.

וזהו שאמר הכתוב: 'אלה פקודי המשכן', 'פקודי' הוא לשון חסרון, שפעמים גם במידת ה'משכן' יש חסרון, וזו באופן של 'משכן העדות' שלוקח את הענווה ועושה עימה עדי ותכשיט להתגאות בה, שבוודאי אין זה ענווה ראויה.

(מתוך שיעורי הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

היו שדכנים שהציעו בנות של רבנים מפורסמים ויושבי על מדין בכסאות למשפט בערים גדולות ברחבי המדינה ושכנותיה, כשמעלתם העיקרית היא שעתידים חתניהם לרשת את כסאם וברבות הימים להתמנות על מקומם. והיו שדכנים שהציעו נכדות של גדולי אדמו"רי החסידות, מהם שרבות אלפי ישראל מסתופפים בצילם ושם הקדוש והטהור נודע בשערים. גם אצל מיוחסות אלו היו יכולים החתנים להנהיג לימים עדה בישראל ולהיות כאחד האדמו"רים אשר רבים נאותים לאורו. והיו שהציעו משפחות של עשירים מופלגים וגבירים אדירים, הם שזכו למעלת רחים ומוקיר רבן ותלמידיהו ביקשו לכבד את ביתם בשידוך מופלג כשהם עונים ומתחייבים ליתן לחתן בר המזל את כל הצטרכויותיו במשך כל ימי חייו, אם בדירה נאה ואם במזונות ומלבושים, הכל כיד המלך ועל הצד היותר טוב

מולין יקדין ויהודשים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִילְתָּא חֲדָתָא

חֲדָתָא דְאַזְרִייתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

סדר העבודה בדורנו הוא לעסוק בעשה טוב אף שעדיין לא סר מרע

שיהיה קודם בבחינת 'סור מרע', אזי יבלה ימיו ושנותיו ולא יעשה מצוה, כי מי יאמר זכיתי לבי. לכן העצה הנכונה לזה שיהיה 'עשה טוב' קודם, ובעשיית המצוה יקבל עליו תשובה באמת על מעשיו הקודמים, ושלא ישוב עוד לכסלה, ואם כן על ידי העשה טוב זוכה להיות בבחינת 'סור מרע' גם כן.

העסק בתורה מטרה נפשו לעסוק עוד בתורה באופן הראוי

בביאור הדבר יש להביא דברי הרה"ק בעל אמרי יוסף מספינקא ע"ה שהקשה, לפנינו נמצאים מאמרים חלוקים, מצד אחד אמרו שהאדם אשר איננו מטוהר ושב מעוונותיו, לא יעסוק בתורה, כפי שנזכר במאמרינו לעיל, וכדכתיב 'ולרשע אמר מה לך לספר חוקי'. ומצד שני איתא במדרש (איכ"ר פתיחות ב) ובעין זה בירושלמי (חגיגה פ"א ה"ז) על הפסוק (ירמיה טז יא) 'ואותי עזבו ואת תורתי לא שמרו', הלוא אותי עזבו ותורתי שמרו, מתוך שהיו מתעסקין בה המאור שבה היה מחזירן למוטב. נמצא שיש לו לאדם לעסוק בתורה אף קודם שטיהר לבו משמץ לכלוך העוונות. וכיצד יתקיימו שני מקראות הללו. ותירץ בשם צדיקים, שבאמת התורה שלומד בעודו רשע ח"ו אינה עולה לרצון לפניו יתברך שמו, מכל מקום עביד ומהני שיבוא על ידה לידי תשובה וזיכור, ויוכל ללמוד אחר כך לשמה באופן שיעלה לרצון.

משל למה הדבר דומה, לאדם שבידו כוס מלוכלכת ואין לו מים להדיחו אך רוצה הוא להנות משתיית היין, עצתו היא שיקח מעט יין להדיח את הכוס ולאחר מכן יוכל להנות מיין משובח בכוס נקיה, נמצא שאף שאינו משתמש ביין הראשון שמזג מכל מקום מועיל לו מעט היין שהכוס ראויה לשתייה על ידו, ויכול למזוג יין חדש לתוכו. כן הדבר בענייננו, מעט התורה שלומד בעודו מסואב ומלוכלך, אמנם אינו עולה לרצון וכמי שנשפך דמי, אך מועיל לנקות ולעורר את האדם לתשובה ע"י המאור שבתורה.

'נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים', ופירשו ז"ל דהאדם צריך להיות קודם בבחינת 'סור מרע' ואחר כך 'עשה טוב', כי אם אינו בבחינת 'סור מרע' יש חס ושלום יניקה להחיצונים מהמצוות ומעשים טובים שעושה, כיון שנפשו עדיין לא מטוהרה.

אמנם בדורות הללו ובפרט באנשים כערכנו, אם ירצה להמתין שלא להיות 'עשה טוב' עד

אם כי תורתנו אמת ולעולם מצאנו עצה טובה כי סדר העבודה בדורנו הוא לעסוק בעשה טוב אף שעדיין לא סר מרע, ואף שבתהלים נאמר (לד טו) 'סור מרע ועשה טוב', אם כן יבוא האדם ויאמר, צודקים טענות היצר, הרי עדיין לא סרתי מרע וכיצד אוכל לעשות טוב. על כך דרש הרה"ק בעל הצמח צדיק מו"זניץ ע"ה (ויחי ד"ה וירא), דהנה כתיב

מִילְתָּא דְפִלְיָא

עולם ומלואו נבראו לדברי קדושה ומהמותר נשאר לשימוש האדם

כָּל הַזֶּהָב הָעֲשׂוּי לְמִלְאכָה בְּכָל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ (לח, כד).

באיכה (ד א) נאמר 'איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב שתשפכנה אבני קודש בראש כל חוצות', וביאר רבי שמואל די אוזידא ע"ה בפירושו לחם דמעה על מגילת איכה, על פי מה שמע ממנהר"י די קוראל זלה"ה על הפסוק בפרשת פקודי (להלן לח כד) 'כל הזהב העשוי למלאכת הקודש', שלפי ששמים וארץ וכל אשר בהם נבראו למען עבודתו של מקום שנעשית במין זה, וכיון שנברא מין זה לכלי המקדש שוב ניתן להשתמש בו לכל העולם. וזה הנרמז בפסוק 'כל הזהב' שבעולם נברא כי הוא 'העשוי למלאכת הקודש', וכיון שנברא הזהב למלאכת הקודש נותר ממנו להנות בהם בני אדם.

על פי זה מבאר בלחם דמעה הנאמר בפסוק 'איכה יועם זהב' - הכיצד ירד הזהב ממעלתו, 'שנא כתם הטוב' - ישתנו ממראיתם כלי הזהב העשויים לנו, אין זאת כי אם מחמת ש'תשפכנה אבני קודש בראש כל חוצות' שנהרס ונחרב בית המקדש ושוב אין צורך בזהב למלאכת הקודש, ולכן הוכחה הזהב שבכל העולם ממראיתו והפסיד מעלתו.

תחש שש בגווניו שנותרו בקדושתם

והנה על עורות התחשים שהיו במשכן תיגרם אונקלוס 'ססגונא' וביארו בגמרא (שבת כח.) 'שש בגוונין הרבה', וכן הביא רש"י כאן: 'תחשים' מין חיה, ולא הייתה אלא לשעה והרבה גוונים היו לה, לכך מתרגם 'ססגונא', שש ומתפאר בגוונין שלו. וקשה להבין משמעות ההתפארות בגווניו שלו. אלא מאחר וכל הנברא למלאכת המשכן נותר אחר כך לשימוש העולם, נמצא שירדו מגוון הטהור שלהם, אך בתחש אמרו חז"ל שהייתה בריאתה רק לפי שעה, שלאחר שהשתמשו בו לצורך עבודת המשכן נגנז, לא הוכחה מגווניו הטהורים שכן השתמשו בו רק למלאכת הקודש.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

מה סוד מספר הַוּיִם לעמודים

וטהרה הרי שמחזיר אותיות אלו ללבושם הרוחני שבהם תלויים עולם ומלואו. ועל זה רמז הכתוב ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים, שאותיות אלו הם הוויים שתלויים עליהם עמודי העולם. ועוד הוסיף וציפה ראשיהם דהיינו אלה האותיות מראשיתם עשה להם המאציל העליון התלבשות כדי שיוכלו העולמות לקבל אורם, ואחר כך שנתנם לנו, חזר והלבישם בלבוש גשמי כדי שנוכל גם אנחנו להבין אותם, וזהו שחזר ואמר פעם אחרת וחישיק אותם. ולפיכך צריך האדם לזוהר בקדושתם אזהרה יתרה וקדושה וטהרה כראוי.

צדיק יסוד עולם - נאצל מעולמות קדושה שאין בהם שום השגה

כך גם כשמדברים על צדיקים יסודי העולם יש לנו לדעת כי גובה מעל גבוה שומר, ומכאן נלמד כמה קדושה יש בצדיקים אלו שעליהם נאמר (משלי י כה) 'צדיק יסוד עולם', ומקור נשמתם בהארות עליונים אך צימצם הקב"ה אורם שיוכלו להיות להם אחיזה בעולם הזה הגשמי, אך בעצם קדושת נשמתם למעלה למעלה מהשגתנו, וברגשי קדושה אלו ניתן לגשת לספר או לדבר מקדושתם, והזוכה להתקרב לצדיקים הנמצאים בכל דור ודור שבלעדיהם העולם אינו יכול להתקיים שכן 'צדיק יסוד עולם', בוודאי ובוודאי שיש לו להעלות במחשבתו שאין לנו כלל השגה בקדושתם ושגבה בינתנו מלהבין מעשיהם והליכותם אשר נאצלו מעולמות העליונים שאין לבר אנוש שום השגה בהם, וכך יוכל לגשת אל הקודש ולקבל מהם קדושה ברכה וישועה.

מספר הווי"ם כמספר אותיות התורה והם מעמידי העולם

מבאר זקני הקדוש אביר יעקב ע"ה (פתוחי חותם ד"ה ואת האלף) שאם תחשב את כל עשרים ושתיים אותיות מא' ועד ת' וכן האותיות הכפולות מנצפ"ך, יעלה לך הכל בחשבון אלף שבע מאות ושבעים וחמש, ואותם עשה הקב"ה 'וויים לעמודים', כלומר, כמו ווי תליה שמחזיקים את מה שתולים עליהם כך אותיות התורה הם המחזיקים עולם ומלואו שהם הגימטריא של עשרים ושתיים האותיות כולל האותיות הכפולות.

בידיעה קדושת האותיות יש לגשת ללימוד התורה הקדושה

והוא סוד גדול שכדי לומר זאת צריכים רוח הקודש, ומכאן לימדנו אביר יעקב הקדוש ע"ה שבהגשה זו צריך לגשת אל הקודש בלימוד התורה הקדושה, וצריך האדם להתבונן ולידע דאותיות התורה הם קודש קדשים למעלה וכל אות ואת נבראו ממנה כמה עולמות וכמה סודות באותיות התורה אשר אין כח באדם להשיג אחת מאלף מהם, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (אחרי עג).

ובעצם מקורם הינו בעולמות העליונים שלמעלה מהשגתנו, אך כשרצה המאציל העליון להאציל הנהגתו לעולם הזה בתחילה האצילים אור נעלם מאד שאין לו שום השגה והורידם מדרגה אחר מדרגה והלבשה אחר הלבשה עד שיכלו להתגלות בעולם הזה הגשמי, בתוך לבוש גשמי הנראה בעינינו האותיות בשם א' ב' וכו'. אך על האדם העוסק בתורה בקדושה וטהרה לדעת כי כשעוסק בתורה בקדושה

וְאֵת הָאֵלֶּף וְשִׁבְעֵי הַמֵּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וְוִיִּם לְעִמּוּדִים וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשֵּׁק אֹתָם (לח כח). הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בתורה הקדושה, וכל אות ואת ממנה היא קודש קדשים שמחזיקה את העולם, וכך היו אבותינו סופרים דורשים ומתבוננים על כל אות ותיבה למה באה ועל מה. כאן כשמשה רבינו ע"ה עושה דין וחשבון על כל מה שגבה למלאכת המשכן מה נעשה בהם, כתוב 'ואת האלף ושבע מאות וחמישה ושבעים עשה וויים לעמודים', שמספר זה עשה ווי תלייה על העמודים, ויש להבין מה סוד יש במספר זה.

כל מעשה המשכן ברוח הקודש ובמעשה ניסים ובוודאי רומז מה

הרי כל שנעשה במלאכה קדושה זו נעשה במעשה ניסים מעל הטבע מעל המקום ומעל הזמן, שבכלל כל הליכתם הייתה בדרך ניסית, כמו הענן שהיה מיישר הרים גבנונים וכשהיה גיא עמוק היה מגביה אותו, וזהו רק דבר אחד מנסי ניסים שנעשו לישראל בכל הדרך, מופתים גדולים שאין להם שיעור ולא תיאור. ובמעשה המשכן נראו ביותר אותם הנפלאות שמעל הטבע המקום והזמן, כמו הצורה שבה הטבילו את הפרוכת, וכן מצינו שמשה רבינו ע"ה הקים את המשכן לבדו בעוד מאה אנשים לא יכלו לו להרימו, וכיוצא בזה ניסי ניסים ללא גבול. ובמקום לא טבעי שכזה לא יתכן שמספר זה הינו כפשוטו שכך יצא מספרו, אם כן עלינו להבין מה בא לומר מספר זה.

כמה שיתן אדם מתורתו עדיין לוקח הוא לעצמו

יא יז) 'ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם ונשאו איתך במשא העם ולא תשא אתה לבדך', מפרש רש"י: למה משה דומה באותה שעה, לנר שמונח על גבי מנורה והכל מדליקין הימנו, ואין אורו חסר כלום (ספרי בהעלותך צג). זהו הרמז ויקח ויתן שכל מה שאדם מלמד לחברו תורה ומצוות זוכה ומוסיפין לו ובוודאי שלא נחסר מאומה כעדות הכתוב ויקח שלוקח וזוכה לריבוי תורה.

ממנו נרות אחרים אינו מחסר מאורו, כך כח התורה, ככל שילמד מתורתו לאחרים אינו מחסר מאורו מאומה, ולא די שאינו מחסר, עוד נוסף עליו חכמה ובינה להבין ולדעת עוד תורה.

לכך במשה רבינו ע"ה שלימד את ישראל ונתן להם בעין טובה תורה וקדושה, נאמר 'ויקח' בעת שלכאורה הרי נתן את הלוחות לארון, עדיין נשארה כל התורה בידו, וכפי שעל הפסוק (במדבר

וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֶל הָאָרֶץ וַיִּשֶׂם אֶת הַבְּדִים עַל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן אֶת הַכִּפְתָּר עַל הָאָרֶץ מִלְמַעְלָה (מ כ). בכל דברי המשכן לא נאמר לשון זו 'ויקח' אלא רק 'ויתן' וכמו בהמשך הפסוק 'ויתן את הכפורת', מה באה ללמדנו תיבת 'ויקח'.

אלא לימוד גדול שנינו כאן, וכפי שכתב הרה"ק רבי חיים מקוסוב ע"ה בתורת חיים (ד"ה ויקח) ללמד על כח התורה שהוא כמדליק מנר לנר, שככל שיקחו וידליקו

לשוב בתשובה - ההכנה שתשרה שכינה במעשי ידינו

ישראל בתשובה יזכו לקבל את התורה בלב טהור, כי אפילו רשע גמור שהרהר בתשובה הרי הוא צדיק גמור.

כפי הטהרה מקודם זוכה להשראת השכינה

על ידי שחוזר בתשובה קודם עסק התורה זוכה להכרית את החיצונים העושיקים את הקדושה, ובזה פירש **בערוגת הנושם** (מצורע ד"ה זאת תהיה) את דברי הגמרא (מגילה לא:): כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר (יחזקאל כ כה) 'גם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם'. שקודם עסק התורה והמצוות יש לשוב בתשובה כדי שלא ילכו שפע המצוות לחיצונים ח"ו.

ועל זה תקנו לומר קודם קיום המצוות 'יהי נועם ה' אלקינו עלינו', שנזכה להשראת נועם ה' בעת המצוה, 'ומעשי ידינו כוננהו' שירצו לפניו מעשי ידינו, ולא יעשקו החיצונים את חלקנו, וכדברי רש"י: אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו וגו'.

ובזה יתבאר דברי הגמרא 'שונה בלא זמרה', 'זמרה' לשון הכרתה כמו 'זמר עריצים' (ישעיה כה ה), והלומד תורה בלי להכרית את החיצונים המעכבים, וכן 'קורא בלא נעימה', שאינו זוכה להשראת נועם ה' על נפשו ועל תורתו, הרי תורתו בכלל 'חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם', כי מצוותיו אינם טובות ותורתו אין בה חיות, אחר שלא הקדים תשובה לפני התורה והמצוות.

מחסד ה' להקדים הכנה לפני כל מצוה

ולעולם צריך להקדים הכנה לפני כל מצוה ועבודת ה', לקדש עצמו להיות ראוי לעבודתו יתברך, ואין לתמוה מדוע יש צורך בהכנה מחדש לפני כל מצוה, ולא מספיק שייכין עצמו פעם אחת באופן שתהיה ההכנה קבועה בלבו, להיות מוכן בכל עת ובכל שעה לעבודת ה', כי זה עצמו חסד ה' על בריותיו להצריכנו לשוב ולהתכונן לפני כל מצוה ואיננו יכולים להסתפק בהכנתנו משכבר, ובכך זוכים אנו בכל זמן להוסיף עוז ותעצומות בעבודתו בהכנה ראויה ונכונה.

זהירות שלא להתאחר מלשוב בתשובה

ועל פי זה פירש הרה"ק **מנחם מענדל מלינסק ע"ה** את הפסוק (תהלים כז ב) 'שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת', 'קום' רמז למצוות עשה שנצרך לקום ולעשותם, ואילו 'שבת' רמז למצוות לא תעשה שמצוותם שב ואל תעשה, וזהו הרמז 'שוא לכם משכימי קום' שהם משכימים תחילה בעבודת 'קום ועשה טוב', ו'מאחרי שבת' שמאחרים את עבודת 'שב ואל תעשה רע', ואין עבודתם עולה יפה, כי יש לסור תחילה מן הרע קודם העסק בקיום מצוות עשה.

הקדמת התוכחה למשנה תורה

ודבר זה הוא עיקר גדול בעסק התורה והמצוות, שאין העבודה חשובה אלא כפי טהרת הלב והכנתו קודם גשת האדם אל הקודש, כי אם לא ישוב האדם בתשובה תחילה מוטב לו אם לא עסק בתורה. כמו שפירש בעל **מאור ושמש** (דברים ד"ה א"י אלה ה-ב') את הכתוב (דברים א ה) 'הואיל משה באר את התורה הזאת', וקשה הלא עדיין לא פתח לומר לפניו דברי תורה, וכל הענין כאן מדבר בתוכחות מוסר על עבירות שנכשלו בהם במדבר, ורק להלן בפרשת ואתחנן התחיל לחזור בפניהם על עשרת הדברות ושאר המצוות הנשנות להלן. אכן ביאור הדברים הוא, שנמנע משה מלשנות לפניו את התורה, שמא לא הרהרו עדיין בתשובה ואין תורתם רצויה, ותחילה פתח להוכיחם על חטאיהם כיון ש'הואיל משה באר את התורה' ונצרך להשיבם בתשובה תחילה.

עיקר ההכנה על ידי חזרה בתשובה

וזהו שפירש **האור החיים הקדוש** על הכתוב (לעיל יט ה) 'ועתה אם שמוע תשמעו בקולי', 'ועתה' לשון תשובה, כי בבוא ה' לתת את תורתו לעם ישראל ביקש שתהיה התורה שמורה בטהרתה, ולא תימסר לישראל בהיותם מלוכלכים בחטאים שקדמו להם, על כן הקדים כאן לשון תשובה, ועל ידי שיהרהרו

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' בן עשו ויברך אתם משה (לט מג). כתב רש"י: 'ויברך אותם משה', אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו וגו' (תהלים צ יז). הלימוד העולה מכאן, שאף כאשר מכינים במעשה את כל הראוי למצוה, עדיין יש עוד מה כדי שתשרה השכינה במעשי ידינו.

נבאר יותר, מכלל ההכנה הראויה לעבודת ה', שיתבונן האדם במעשיו ויתן אל ליבו לתקן פגמי נפשו, כך לא יעבוד את ה' בהיות נפשו מטונפת בחטאים, ויקיים בעצמו 'סור מרע' תחילה ואחר יפנה להמשך הפסוק 'ועשה טוב', ועל זה אמר הכתוב (ירמיה ד ג) 'נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים' ופירש רש"י: הו' למידין מעובדי אדמה שנרים אותה בימי הקיץ להמית שרשי העשבים שלא תהא מעלה קוצים בעת הזרע בחורף, אף אתם הטיבו מעשיכם בטרם תבוא עליכם הרעה שלא תהא תפילתכם נמאסת כשתצעקו. 'ואל תזרעו אל קוצים', ואל תהי צעקתכם לפני מתוך הרשע כי אם מתוך תשובה, שלא תהיו דומים לזורע בלא ניר והיא נהפכת לקוצים, עכ"ל.

על ידי התשובה משיב כוחות הקדושה למקומם

וכן כתב **בספר הליקוטים לאריז"ל** (תהלים נ:): 'ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי' (תהלים נ טז) וכו'. דע, כי כל המעשים טובים שהאדם עושה בעודו רשע, או התורה שלומד, אין צריך לומר שאינו נותן כח בקדושה, אלא אדרבה מוסיף כח בקליפה, ועליו נאמר 'ולרשע אמר אלהים וכו' מה לך לספר חוקי', כלומר שאתה מכניס דברי קדושה בתוך הקליפה, ובזה מוסיף על חטאתו פשע וגדול עונו מנשוא. וכשחוזר בתשובה, מוציא אותו הכח שנותן בתוך הקליפה ומכניסו בקדושה, ועל זה נאמר (איוב כ טו) 'חיל בלע ויקיאנו' וגו', ולזה נקראת 'תשובה' שתשוב דברי הקדושה למקומה, ושכרו כפול ומכופל שמכניע הקליפות בהוציאו את הקדושה מתוכה, ונותן כח אל הקדושה בהכניסו לתוכה, ובזה יובן מה שאמרו רבותינו ז"ל (יומא פו:): וזדונות נעשין לו כזכיות.

יצא לאור ע"י מכון אור ליהודים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור ליהודים
עיצוב ועימוד: שוקי קנר

אֶלְדָּנוֹת

לְעִלְמָנוּ עֵבֶת

פְּרֵשֶׁת פְּקוּדֵי

הַסֵּד, עֲלִיוֹן רַחֲמֵי

כָּף גֶּלֶה שֶׁזֶה הַגִּנְרָל הוּא בֶן יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁנָה וּפְרָשׁ זֶה כְּמָה שְׁנַיִם שֶׁהוּא פָּרָסָם בְּדוּסָם חֲבוּר שֶׁלֹם לְהַקְשׁוֹת עַל דְּבָרֵי חוֹל וּלְסַתְרָם ח"ו. וְאָמַר הַמְּלָכִיִּים שֶׁמִּפְנֵי הִירָאָה לְהַפְרִיכֹה בְּגִלּוֹי, כְּתַבְתִּי בְּהַסְאָה אֶת סִפְרֵי 'אַרְצוֹת הַשָּׁלוֹם'. וְהֵנָּה עֵכְשׁוֹ בְּבוֹאוֹ נִתְמַלְאֲתִי פֶחַד אוֹלִי יִקַּח נֶקֶם מִמֶּנִּי, וְאֶתְעַלֶּף. אֲלָא שְׂאוּתוֹ גִּנְרָל נִגְשׁ אֵלָיו שִׁנִּית בְּהַכְנָעָה בְּהַתְבַּטְלוֹת כְּשֶׁהוּא מִצְהִיר שֶׁקָּרָא אֶת הַסֵּפֶר 'אַרְצוֹת הַשָּׁלוֹם' וְהַשְׁתַּכְנַע מִתְכַּנֵּן וּמִכִּיר בְּטַעוּתוֹ, וְהִרֵי הוּא מֵלֵא חֲרָטָה וּמִבְקֵשׁ עֲצָה אִיד לְתַקֵּן מִה שֶׁעוֹת בְּחֲבוּר שְׁלוֹ.

מִסְפָּרִים שֶׁהִזְכִּיר לוֹ הַמְּלָכִיִּים אֶת עֵינֵן 'תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל', וְיַעֲזֵ לוֹ לְהַפִּיץ אֶת חֲבוּרוֹ שֶׁלֹ 'אַרְצוֹת הַשָּׁלוֹם' בְּכָל הַחוּגִים שֶׁסִּפְרוּ קֶנֶה מִהֲלָכִים, בְּכָדִי לְתַקֵּן בְּמִדַּת הָאֶפְשָׁר מִה שֶׁקִּלְקַל. וְיַעֲזֵ הָאִישׁ כְּדִבְרֵיו. וְיִהְיֶה לְהִיּוֹת מִמַּעֲרִיצֵי הַמְּלָכִיִּים לְכָל יָמָיו (בְּסוּפָה וּבִסְעָרָה עֵמוּד מַג).

...

עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת לֹח כֹּא): 'אֲלֵה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדְתִּי הַלְוִיִּם בִּיד אֵיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, פֶּרֶשׁ רַבְּנוּ הָאֹדֵר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ זִיע"א, שֶׁהִיא בְּבִנִּית הַמִּשְׁכָּן מִשׁוּם תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל עַל חֲטָא הָעֶגְל: עוֹד יִרְמֹז בְּאִמְרוֹ 'אֲלֵה' עַל דֶּרֶךְ אֲמָרָם ז"ל (וִיק"ר כֹּא כ) 'אִם עֲשִׂית חֲבִילוֹת וְכו' עֲשֵׂה כִנְגָדוֹ חֲבִילוֹת שֶׁל מִצְוֹת, כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לְתַקֵּן הַחֲטָא בְּדוּגְמָא, וְהֵנָּה יִשְׂרָאֵל חֲטָאוֹ וְאָמַר 'אֲלֵה אֲלֵהִי', לִזֶּה בָּאָה 'אֲלֵה' זֹאת בְּבַחֲיִנַת הַזְכוּת לְכַפֵּרֶת עוֹן זֶה, וְתִמְצָא כִּי אָמְרוּ (שְׁמו"ר נֹא ד) 'הָעֵדוּת' שֶׁעֲדוּת הוּא לָהֶם שִׁנְתִּכֶּפֶר עוֹן הָעֶגְל.

(מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר סִפִּיר וִיהִלּוּם - לַהֲרֵב הַגָּאוֹן רַבִּי מִנְחֵם מִנְדֵּל פּוֹמֶרֶנֶץ שְׁלִיט"א)

גַּחַךְ הָאִישׁ לְשִׁמְעַת הַדְּבָרִים הֵלְלוּ, וְאָמַר לְחַפֵּץ חַיִּים: "וְכִי מִה הָרַב חוֹשֵׁב? הָאֵם הַפְּסוּק הִזָּה מִתּוֹךְ הַחֲמֵשׁ, הוּא אֲשֶׁר יַעֲמִיד אֶת בֵּית הַחֲרָשֶׁת, וְהוּא אֲשֶׁר יוֹרִיד אוֹתוֹ?" אֲלָא, שֶׁהַחֲפֵץ חַיִּים לֹא הִשִּׁיב לוֹ דָּבָר, וּבִצְעָר רַב עֲזַב אֶת הַמָּקוֹם.

לֹא חָלַף זְמַן רַב, וְשִׁלְטוֹנוֹת רוֹסְיָה הִחְרִימוּ אֶת כָּל בְּתֵי הַחֲרָשֶׁת בְּכָל רַחְבֵּי הַמְּדִינָה. וְלֹא עוֹד, אֲלָא שָׁגַם אֶסְרוּ וְכָלְאוּ רַבִּים מִבְּעָלֵי הַמִּפְעָלִים, בְּסִבָּרָם כִּי הֵלְלוּ חוֹתֵרִים נֶגֶד הַמְּדִינָה. אֲבָל בַּעַל בֵּית חֲרָשֶׁת זֶה, הִצְלִיחַ בְּדֶרֶךְ נִסִּית מִשֶּׁל לְבָרֵךְ וּלְמַלֵּט אֶת עַצְמוֹ אֶל מַחוּץ לְגִבּוֹלוֹת הַמְּדִינָה, בְּעִירָם וּבַחֲסֹר כָּל מִשְׁכָּן.

לִיָּמִים שֶׁלַח הָאִישׁ מִכְתָּב אֶל רַבְּנוּ מִרְן הַחֲפֵץ חַיִּים, בּוֹ הוּא הִתְוֹדֶה לְפָנֵי הָרַב בְּזֶה הַלְשׁוֹן: "עֵכְשִׁיו אֲנִי אֶכֶן רוֹאֶה, כִּי דִבְרֵיו שֶׁל כְּבוֹד הָרַב צוֹדְקִים וְאִמְתִּיִּים לְגִמְרִי. אֲכֹן פְּסוּק אֶחָד מִתּוֹךְ הַחֲמֵשׁ מַעֲמִיד וּמִקְיָם אֶת בֵּית הַחֲרָשֶׁת, וְלֹא רַק אֶת בֵּית הַחֲרָשֶׁת שְׁלִי, אֲלָא אֶת כָּל בְּתֵי הַחֲרָשֶׁת בְּרוֹסְיָה שֶׁפָּעִלוּ גַם הֵם בִּימֵי הַשְּׁבָת".

(הַחֲפֵץ חַיִּים חִיּוֹ וּפַעֲלוֹ)

תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל

סִפֵּר הַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה קִלְיֶרְס וְצ"ל, גָּאֹב־דִּבְרֵיהֶּ, בְּשֵׁם הַגָּאוֹן רַבִּי אֲלֵיהֶו קִלְצָקִין וְצ"ל, גָּאֹב־דִּבְרֵיהֶּ, לְוִיבִלִי, שֶׁשִּׁמְעַת מִבְּנֵי שֶׁל הַגָּאוֹן הַמְּלָכִיִּים וְצ"ל אֶת הָעֵבֶדָה דְּלֵהֶלֶן: פֶּעַם אַחַת נִסַּע אֲבִיו הַמְּלָכִיִּים לְרַחֵץ בְּמַעֲיָנוֹת מִרְפָּא שְׁבַמְרִינְבָאד, וְהֵנָּה נִגְשׁ אֵלָיו גִּנְרָל צָרְפָתִי בְּמִדֵּים רְשָׁמִיִּים וְהִצִּיג אֶת עַצְמוֹ. כְּשִׁמְעַת הַמְּלָכִיִּים מִי הָאִישׁ, הִתְעַלֶּף עַל אֶתֶר. אַחֵר

פְּסוּק אֶחָד מִתּוֹךְ הַחֲמֵשׁ מַעֲמִיד וּמִקְיָם אֶת בֵּית הַחֲרָשֶׁת

פֶּעַם, בְּקֹר מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַכֹּהֵן מִרְאֲדִי, הַחֲפֵץ חַיִּים זִיע"ע בְּעִיר פְּלוֹנִית בְּרַחְבֵּי רוֹסְיָה, וְשֵׁם שִׁמְעַת לְצַעֲרוֹ, כִּי בְּבֵית הַחֲרָשֶׁת שֶׁל יְהוּדֵי פְּלוֹנִי עוֹבְדִים שְׁבָעָה יָמִים בְּשָׁבוּעַ. מִשְׁכָּה, לֹא חָס הַחֲפֵץ חַיִּים עַל כְּבוֹדוֹ, מִהֵרָה לְהַגִּיעַ לְאוֹתוֹ בֵּית חֲרָשֶׁת, וְהַחֵל לְדַבֵּר עַל לְבוֹ שֶׁל בַּעַל הַבֵּית שֶׁיִּפְסִיק מִיד אֶת הָעֲבוֹדָה בְּמַפְעָלוֹ בְּשָׁבָת.

אֲלָא, שֶׁדִּבְרָיו שֶׁל הַחֲפֵץ חַיִּים נִפְלוּ עַל אֲזִנִּים אֲטוּמוֹת. "הִיּוֹדַע אֶתָּה, כְּבוֹד הָרַב", אָמַר לוֹ בַּעַל הַבֵּית, "כִּי אֲנִי מְרוּיַח בְּכָל יוֹם שֶׁל עֲבוֹדָה סָף שֶׁל אַרְבַּעַת אֲלָפִים רוּבֵל? הָאֵם רוֹצֶה אֶתָּה כִּי אֶפְסִיד בְּגִלְל יוֹם הַשְּׁבָת אַרְבַּעַת אֲלָפִים רוּבֵל, טִבְיִן וְתִקְלִיזוּ?" נִעְנָה וְאָמַר לוֹ הַחֲפֵץ חַיִּים: "וּמָה בְּכָה? כָּה תִפְסִיד רַק אַרְבַּעַת אֲלָפִים רוּבֵל, וְאֵלּוֹ עַל יְדֵי חִלוּל הַשְּׁבָת שֶׁלָּהּ תִפְסִיד אֶת כָּל בֵּית הַחֲרָשֶׁת לְגִמְרִי!"

תִּדַּע לָהּ, הַמִּשְׁיָד מִרְן הַחֲפֵץ חַיִּים וְאָמַר לוֹ: בְּתוֹרָה כְּתוּב מִקְרָא מִפְּרָשׁ: 'שִׁשֶּׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שְׁבָתוֹן'. וְהַדְּבָר קָשָׁה, מִדּוּעַ הַתּוֹרָה צָרִיכָה לְכַתֵּב וּלְאָמַר לְאָדָם מִה עָלִיו לַעֲשׂוֹת בְּכָל שִׁשֶּׁת יָמֵי הַשָּׁבוּעַ? יִרְצָה, יַעֲשֶׂה מְלָאכָה, לֹא יִרְצָה, יִנּוּחַ כָּל יְמֹת הַשָּׁבוּעַ. אֲלָא, הַתּוֹרָה רוֹצֶה לְלַמֵּד אוֹתָנּוּ, שְׂאֵם אֶתָּה רוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה לָּהּ עֲבוֹדָה בְּמִשְׁךָ כָּל שִׁשֶּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, אֲזִי עָלֶיךָ לְקַיֵּם גַּם אֶת חִלְקוֹ הַשְּׁנִי שֶׁל הַפְּסוּק: "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שְׁבָתוֹן". אֲבָל אִם לֹא תִשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, אֲזִי לֹא יִהְיֶה בְּכָל שָׁאֵר שִׁשֶּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה מִה לַעֲשׂוֹת.

חִידוֹן אֶלְדָּנוֹת - נוּשָׂא פְּרָסִים הֵיכָן מִזְכָּרִים בְּפִרְשָׁתֵנוּ פְּעֻמוֹנִים?

פֶּתְרוֹן הַחִידָה - פְּרֵשֶׁת מִקֵּץ:

ש. אִיפֹה יֵשׁ בְּפִרְשָׁתֵנוּ טַעֲמָה שֶׁל קֵל וְחוֹמֶר?
ת. כְּשֶׁהָאֲחִים מוֹאשְׁמִים בְּגִנְיַת הַגִּבִּיעַ שֶׁל יוֹסֵף הֵם מְשִׁיבִים בְּקֵל וְחוֹמֶר, "הֵן כִּסְף אֲשֶׁר מִצָּאנוּ בְּפִי אֲמַתְחוּתֵינוּ הַשִּׁיבוּנוּ אֵלָיךְ... וְאִידִךְ נִגְנוּב מִבֵּית אֲדוֹנֶיךָ כִּסְף אוֹ זָהָב" (בְּרַאשִׁית מִד, ח).

שֵׁם הַזֹּזְכָה בְּסִידוֹר מִתִּיבָתָא מִנְחֵה מַעֲרִיב בְּהוּצָאָה "עוֹז וְהִדְר":

פְּרֵשֶׁת מִקֵּץ:

מִשְׁפַּחַת פְּרִימָן מִירוּשָׁלַיִם.

פֶּתְרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזֹּזְכָה, יִפְרֹסְמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

הַפּוֹתֵרִים נִכְוָנָה יִכְנָסוּ לְהַגְרָלָה אִי"ה

עַל סִידוֹר מִתִּיבָתָא מִנְחֵה מַעֲרִיב בְּהוּצָאָה "עוֹז וְהִדְר".

אֶת הַפְּתוּרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוּחַ אֵלֵינוּ עַד לַיּוֹם שְׁנִי

לְמַסְפֵּר פֶּקֶס: 077-470-26-81

אוֹ לְמִיֵּל: magdenot@gmail.com

נֹא לְכַתּוּב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּקָה וְטַלְפוֹן.

בְּרֹאשׁ הַדּוּף לְצִיּוֹן "עוֹבֵר חִידוֹן לְנוֹעַר".

איצרות ומעיד במיעור וטע

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

משה המשיך את הקב"ה למשכן בשבעת ימי המילואים

במאמר זה מבאר רבינו את אופן חינוך עבודת המשכן וקדושתו על ידי משה רבינו.

ומאמר זה נכתב בהמשך לדבריו הקדושים בריבוי מקומות, כי משה רבינו זכה לדרגת ראייה רוחנית, והיא ההתכללות עם שורשו במקור החיים ברוך הוא, מקום שאין בו שום חומר וצורה אפילו רוחנית, אלא הוא שביל שבתוך אור אין סוף, בחינת הממוצע בין אור אין סוף אל העולמות התחתונים.

ועל ידי זה זכה אל בחינת הראיה שהיא הצפיה בעצם החכמה, על ידי כח החכמה השורה בבני אדם המכונה 'עין' החכמה, שעל ידה שהוא והחכמה נעשים מציאות אחת, וראה במשכן של מעלה שהוא בבחינת 'אין', היינו הרוחניות של המשכן שהוא קדושת השכינה שהקב"ה שורה בכל העולמות על ידי בני ישראל, ועל ידי ראייתו במשכן של מטה השלים הביא את קדושת המשכן ממקורו להמשיכו אל המשכן שלמטה.

ובדברי רבינו נתבאר כמה וכמה פעמים ענין זה, שהחיות של המשכן שלמטה הוא מקדושתו הפנימית שהיא מקדש של מעלה, ונמשכה מלמעלה למטה על ידי הסתכלותו של משה במשכן שעל ידה חיבר בין מקדש של מעלה השכלי אל מקדש של מטה שהוא בחינת דיבור, והיינו על ידי שהסתכל במחשבתו על מקדש של מעלה שראה אותה בעיניו הרוחנית אשר לא זכה לה שום נברא להשיג קדושת מקדש של מעלה, ועל ידי זה המשיך את קדושתו שנחקקה בעצמותו ובזכרונו - אל מקדש של מטה. ואף תחילת עבודת המשכן בשבעת ימי המילואים היה באופן זה, שמשך רבינו עבד את הקב"ה בחלוק לבן, היינו בלבוש ה'אין' ששרה על בגדיו הגשמיים, היינו שכפי שלמעלה הלבושים הם אופן ההופעה של אור השם בשלשה עולמות בריאה יצירה ועשיה, שבכל עולם מופיע אור השם כפי עניינו, ולפני שירדה השכינה בגלות אז כל הלבושים האירו מאור השם בשלימותו בלי שום מסתיר, כך היתה עבודתו בבניין המשכן, לחדש שוב את המשכן שיהיה בבחינת 'אין' לאור השם וישרה עליו אור השם שהוא בבחינת לובן שאין בו שום שינוי משורשו - מחשבת הקב"ה.

מגיד מראשית

תורתו של המגיד ויע"א לפרשת השבוע

[וְרָאָה וַעֲשֵׂה פְתִיבְנִיתָם אֲשֶׁר אִתָּה מְרָאָה בָּהֶר (שמות כה מ).]

אִתָּא בְּזֵהר (פקודי מא.) מְשַׁכֵּן אִיהוּ בְּלֹא רְבִרְבָּנוּהִי, מְקַדֵּשׁ אִיהוּ וְרִבְרָבָנוּהִי. פְּרוּשׁ, דְּמְשַׁכֵּן שְׁעֵשֶׂה מִשֶּׁה לֹא שְׁלֹטָה בּוּ יָד אוֹיֵב (סוטה ט), שֶׁהַחֲזִיק אֶת הַמְשַׁכֵּל הַמְשַׁכֵּן שְׂבִנָּה מִשֶּׁה הִיָּה כְּלִי בְּשִׁלְמוֹת לִכַּח הַמְשַׁכֵּל, דְּהֵיִינוּ כַּח הַחֲכָמָה, שֶׁהוּא בְּבַחֲנִית אֵין גָּמוּר, 'כִּי נִתְבַּטְלוּ כָּל כּוּחוֹתָיו מִכְבוֹד הַבוּרָא' וְזֵהוּ לְמַעְלָה מִהַמְּדוּת הַמְשַׁכֵּל שֶׁהוּא הַחֲכָמָה הוּא לְמַעְלָה מִהַמְּדוּת וְהַחֲכָמָה אֵין בֶּה שׁוּם שְׂבִירָה וְלֹא פָגַם, וְלִכֵּן לֹא הִיתָה בּוֹ שְׁלִיטַת הַחֲצִיזוֹנִים, כִּי מְשִׁם בְּאִים אֶל כָּל הַמְּדוּת.

וְהֵם דּוֹר הַמְּדַבֵּר הֵיוּ דוֹר דַּעָה, כְּלוּמֹר שֶׁהֵיוּ דְּבוּקִים בְּדַעַת שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִהַמְּדוּת, כִּי עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל מִשֶּׁה הָיְתָה כְּפֶסֶס שֶׁל רָגֶל אֶחָד (ברכות לב), שֶׁעָבַד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֲצָמָיו שֶׁכָּל עֲצָמָיו הֵיוּ תְּפוּסִים לְהִתְכַּלֵּל וְלִקְיִים אֶת רִצּוֹן הַבוּרָא, וְכָל מַחֲשַׁבּוֹתָיו הֵיוּ דְּבוּקִים בְּגִדְלוֹת הַבוּרָא, וְכָל דְּבִיקוּתוֹ הִיתָה בְּאִין' שֶׁהִיא רָגֶל אֶחָד וְלֹא בְּמִידוֹת שֶׁהֵם 'שְׁלוֹשׁ רְגָלִים' (חסד גְּבוּרָה תְּפֹאֶרֶת), כְּמִשְׁלֵ אֶחָד שֶׁיּוֹשֵׁב לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בּוֹשָׁה גְּדוּלָּה מִמֶּנּוּ עַד שֶׁאֵין מַחֲשָׁב אִם הַמֶּלֶךְ אוֹהֵב אוֹתוֹ כִּדִּי שֶׁיִּתְּנֶה לוֹ כִּיּוֹן שֶׁהוּא 'אֵין' בְּעֵינָיו וְאֵינוֹ חוֹשֵׁב עַל עֲצָמוֹ כָּלֵל, אֶלָּא מַחֲשָׁב גְּדֻלָּתוֹ כִּדִּי שֶׁיּוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יוֹתֵר.

וְעֵינֵי עוֹד בְּאוֹר הָאֵמֶת (ו). לִיקוּטֵי אִמְרִים (לז), אִיִּר תוֹרָה (סִימָן עד): 'בְּאֵל שְׁדִי' (שְׁמוֹת ו ג) שְׁאִמְרֵי לְעוֹלָמִי דִּי (תְּחִינָה יב). עַל דֶּרֶךְ שֶׁכָּל מֶה שְׁאֵנוּ מִפְּאִרִּים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ דְּאִיהִי סְבִיל כָּל עֲלָמִין (זוֹהַר חֲדָשׁ יִתְרוֹ ל ד) וְנוֹתָן בְּהַכֵּל חַיּוֹת, כָּל זֶה הוּא כְּאֵין נִגְדוּ, כְּמִשְׁלֵ אֶחָד שֶׁמִּשְׁבַּח אֶת שְׁמוֹן הַגְּבוּר שֶׁנִּשְׂא חוֹט הַשְּׁעָרָה. וְעֵדִיין אֵין הַמְשַׁל דּוּמָה לְנִמְשָׁל, אֶךְ שֶׁהָעוֹלָם אֵינוֹ מְשִׁיגִים יוֹתֵר. וְזֵהוּ לְעוֹלָמִי דִּי, לְפִי הָעוֹלָם הַעֲבוּדָה דִּי הוּא, וְזֵהוּ שְׁאִמְרֵי וְשִׁמִּי ה', הוּא שֶׁם הָעֵצִם יִתְבָּרַךְ, לֹא נִוְדַעְתִּי, פִּירוּשׁ

נִתְבַּרְרֵי [נ"א: נִתְחַבְּרֵי] שֶׁיַּעֲבֹדוּ אוֹתוֹ מִחֲמַת עֲצָמָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁאֵינִם סוֹבְלִים אֶת הָעֲבוּדָה הַהִיא, אֲבָל מִשֶּׁה רְבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם עֲבַד מִחֲמַת עֲצָמָיו יִתְבָּרַךְ.

וּבְאוֹר הָאֵמֶת (ו). לִיקוּטֵי אִמְרִים (לז), אִיִּר תוֹרָה (סִימָן עד): נִחְזוֹר לְרִאשׁוֹן. מֶה כֶּסֶף שֶׁל שְׁלֹשָׁה רְגָלִים (בְּרִכּוֹת לב), פִּירוּשׁ הַשְּׁלֹשָׁה מְדוּת. כִּי בַחֲטָא שֶׁל עֵגֶל פָּגַמוּ בַּהַמְּדוּת אֲהֵבָה וִירָאָה וְהַתְּפֹאֶרֶת, שֶׁפָּאֵרוּ אֶת הָעֵגֶל וְנִטְלוּ גְאוּוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּכִיכּוֹל, אִמְרֵי (שְׁמוֹת לב י) 'וְאֵעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גְּדוֹל', שֶׁהוּא עוֹבֵד מִחֲמַת עֲצָמָיו שֶׁמֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ הוּא חוֹשֵׁב אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וְיִמִּיד בַּחוּשְׁבוֹ נִתְבַּטְלוּ תְּאוּוֹתָיו הַגְּשָׁמִיּוֹת. וְזֶה כֶּסֶף שֶׁל רָגֶל אֶחָד, שֶׁהוּא עֲבוּדָה מִחֲמַת אַחַדוֹת יִתְבָּרַךְ.

וְזֵהוּ מְדֻרְגָּה שְׁלִמְעָלָה מִהֶאֱבוֹת, כִּי הֶאֱבוֹת הֵן הַמְּרִפָּה (בראשית רבה מז ד) שֶׁהֶאֱבוֹת נַעֲשׂוּ מִרְכָּבָה לְהִשְׁיִית מִחֲמַת הַמִּידוֹת חֲסֵד גְּבוּרָה תְּפֹאֶרֶת הַנִּקְרָאִים אֲבוֹת וְשַׁעֲלֵ שֶׁם עֲבוֹדָתָם זֹאת נִקְרָא גַם הֵם אֲבוֹת, אֲבִרָהָם נַעֲשֶׂה מְרִפָּה לְהִשְׁיִית יִתְבָּרַךְ מִחֲמַת אֲהֵבָה, וְיִצְחָק מִחֲמַת יִרְאָה כִּידוּעַ שֶׁעֲבוֹדָתָם הִיָּתָה בְּבַחֲנִית הַמִּידוֹת, וְעַל יְדֵי הַמִּידוֹת שֶׁרָתָה עֲלֵיהֶם יִדְעַת הַשֵּׁם, אֲבָל מִשֶּׁה רְבִינוּ זָכָה לְעֵצִם הַדַּעַת בְּלִי לְבוּשִׁים.

וְקִדְּם חֲטָא עֵגֶל הֵיוּ יִשְׂרָאֵל לְמַעְלָה מִמְּדוּת אֲבוֹת שֶׁהֵיוּ דְּבוּקִים בְּמִדְרִיגַת מִשֶּׁה שֶׁהִיא ה'אֵין' בִּירָאָה גְּדוּלָּה, וְלֹא הֵיוּ צְרִיכִין לְזִכּוֹתָם. וְאַחֵר הַחֲטָא רָמַז לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁיִּזְכֹּר זְכוּתָם שֶׁל הָאֲבוֹת כִּיּוֹן שֶׁמַּעֲתָה וְהִלָּאָה הֵיוּ צְרִיכִים לְעִבּוֹד אֶת הַשִּׁי"ת בְּדִרְגָּה זֹאת, וְאַמֵּר (שְׁמוֹת לב ג) 'זָכַר לְאַבְרָהָם'.

אֲבָל מִשֶּׁה נִשְׂאָר בְּמִדְרִגָּתוֹ אֶף לְאַחֵר חֲטָא הָעֵגֶל, כִּיּוֹן שֶׁלֹּא הִיָּה לוֹ שְׁיִיכוּת לְחֲטָא זֶה וְעָבַד תָּמִיד אֶת הַשֵּׁם בִּירָאָה וְבוֹשָׁה עַד שֶׁהִיָּה 'אֵין' וְנִמָּה, וְהוּא עֲשֶׂה אֶת הַמְשַׁכֵּן בְּהִסְתַּפְּלוּתוֹ עָלָיו, וְלִכֵּן נִצְטוּוּהוּ 'וְרָאָה וַעֲשֵׂה פְתִיבְנִיתָם אֲשֶׁר אִתָּה מְרָאָה בָּהֶר' שֶׁהִבִּיא הַשְּׁרָאָה הַשְּׁכִינָה (שְׁמוֹת כה מ),

הראשונים, כי אם ראות עיניו הגשמיים המעשה כפשוטה, וחסר תבונה להשיג משם התלבשות אלהות, להעלות אותיות התורה.

הכלל מי שחלק לו אלהים בבינה, ולבו דבוק לרוממות אלהות, אזי בכל פרטי פעולותיו וחלקי עתיו ורגעיו, אינו רואה ושומע הפשוט שבדברים הגשמיים, באשר הוא שם, כי אם נותן רוחו ונפשו, לראות ולשמוע התלבשות אלהות וחכמה הגנוזה בכללות המדריגות מראש עד סוף, אשר עיקר הבריאה רק לכיוון הנזכר לעיל, ששיגו בני ישראל העליון מהתחתון, וכאשר בארתי למעלה דברי חכמים ורמזותם (מגילה יד.), לא שרה שמה, אלא יסכה, יש לרמז הנזכר לעיל, אל בחינת התפשטות איברי השכינה בכללות המדריגות, השוכנת בהם להחיותם, ומצינו בספרים, לפעמים נקרא שרה, ולפעמים רחל כנודע, ורמזו לא שרה שמה של השכינה, אלא יסכה שהכל סוכין ביופיה, כלומר באמצעות יופיה הגשמיות, הנראה ונדמה לעין כל בגשמיות, יוכלין לתפוס ולראות ברוחני מגשמיות, וזהו שהכל סוכין באורות הבהירים ביופיה, במה שמשיגין יופי השכינה בהתלבשות המדריגות, ולזאת מגמת נפשם של הצדיקים השלימים והיראים, לבם ועינם שם כל הימים, על הרוחניות שנתגלה ונתפרסם באמצעות הגשמיות, ובזה נאות להם להשלים את נפשם בהאלהים, בתורה ותפלה, ואין מעכב על ידם ממחשבות זרות ומעורבות מהבלי עולם, וכאשר הארכנו מעינין זה בכמה מקומות, כי כל עצמה של העבודה שבלב זו תפלה (תענית ב.), תולה במעשהו בחוץ, עד כאן.

בעולמו, רק בשביל שטות כנדמה בעיניהם, לא כן אישים משכילים, בכל מקום שנתנו חכמים עיניהם, רואין משם התלבשות אלהות, ומעלים ומגביהים אותיות התורה ואברי השכינה, למקום מעלתה, ומחברים חכמה תתאה לחכמה עילאה, לאיזה כיוון ברא ככה בעולמו, הכל בשביל כבודו וקילוסו, ונגד אישים המשכילים כאלו, רמז בתיקונים וכד אסתלק במלכותיה אתמר ביה 'ותרב חכמת שלמה', דאתרביאת ודאי, כי המשכילים מרבים אותה, ומגדלים לעשות בתחתון ולרמוז בעליון, להשיג מקום מוצאה בשורשה, ממילא נתרבה ונתעלה ועולה היא למעלה למעלה, וזהו שרומז דאתרביאת עד דמטאת להאי אתר דאתנטילת מתמן, לאתר דחכמה עלאה, דאיהי חכמה ברישא, והמשכילים כחם יפה לדעת ולהשיג כמו שהיא ברישא בחכמה עלאה, ככה נתפשטה למטה, ועיניהם ולבם שם כל הימים, לחבר חכמה תתאה לחכמה עלאה, כי זה כל האדם.

ונחזור לדברי המגיד זללה"ה, זה האיש שבא מארץ מרחקים, ומספר נפלאותיו הגשמיים שראו עיניו, הגם שלא שת לבו לדעת ולהבין מה אומר ומה ידבר, עם כל זה מגיע תועלת לאנשי לב השומעים את דבריו, בעוצם השגתם כחם יפה לעשות יחודים, ומעלים ומגביהים גם אלו האותיות למקום שורשם, כי נפשם יודעת מאוד, שגם בסיפורים הגשמיים מוכרח להיות איזה רמיזא דחכמתא, וחכמה תתאה הגנוזה לשם, וכל מה שמרבה לספר, ותרב חכמת שלמה, אתרביאת עד דמטאת לאתר דאתנטילת מתמן, לחכמה עלאה, ותמימי דרך וברי לבב, כל אחד ואחד לפי ערך תבונתו, עושה בחינת יחוד, ומחבר חכמה תתאה בחכמה עלאה, ומי הגורם ככה, הכל נמשך מבעליה הראשונים.

ושיעור הכתוב כך, ברבות הטובה, היינו בחינת חכמה תתאה על שם הכתוב (קהלת ז יא) 'טובה חכמה', כלומר נתרבת ונתרחבת ברבות בני אדם, שמספר אחד לחבירו, וחבירו לחבירו עד אין קץ, וכל אחד ואחד מספר הנפלאות כאשר נדמה בעיניו בגשמיותה, ובין כך ובין כך, רבו אוכליה, רבים הם העושים יחודים, ומעלים ומגביהים אותיות התורה וניצוצות קדושות, המלווים בהם באלו הדבורים והנפלאות, ומלת אכילה מתייחס בלשון זיווג, כמו (משלי ל ב) 'אכלה ומחתה פיה', וזהו רבו אוכליה כמדובר, ומה כשרון לבעליה

עליו בהסתכלותו, והחזיק את המשכיל בהדבור והביא את המשכיל שורש השכל שהוא החכמה אל עולם הדיבור שהוא המשכן שהוא בבחינת דיבור והגילוי האלוקי לגבי המשכן שלמעלה שהוא השכל של המשכן. לפיכך לא שלטה בו יד אויב, כי אי אפשר להיות שבירה במה שלמעלה מהמדות פנודע שדבר שהוא 'אין', לא שייך בו שבירה, כיון שהוא דבוק במקור החיים.

וזהו איהו בלא רב רבנוהי רב רבנוהי הם המידות הנקראים 'שרים' לגבי המשכיל שהוא שורשם ומלכם, אבל מקדש שבנה שלמה - והוא הביא את כל מדרגות תחתונות ואהבה ויראה הביא אותן להקדוש ברוך הוא פידוע שהוא היה בבחינת 'חכמה תתאה', שהעלה את כל החכמות מהעולם שהיו משוקעות במידות הזרות אל הקב"ה, איהו ורב רבנוהי, פרוש הוא יתברך עם המדות שם היו המידות מציאות גמורה, כי עבודתו היתה בבחינת העולם כפי שהוא מציאות מוחשת ומורגשת, ועם כל זה שיהיה ניכר בו כבוד ה', לעבדו בכל המידות וההרגשות.

ועיין באור המאיר (רמזי קהלת ד"ה ברבות) 'ברבות הטובה רבו אוכליה ומה כשרון לבעליה כי אם ראות עיניו' (קהלת ה י), ובאר המגיד [ממעזריטש] זללה"ה, על דרך משל, אדם אחד נסע למרחקים עם סחורה וכדומה, וראה שלשם דברים נפלאים ורמים, ובעת הכסא יבא לביתו, ומספר ראות עיניו לאוהביו וקרוביו, וגם באמצע הדרך, הרבה לדבר לפני העם ועדה מדברים הנפלאים שראו עיניו כנהוג עלמא, והנה דעות בני אדם המטים אוזן לשמוע את דבריו, בודאי יש שינוי והפרש גדול ביניהם, בחלקי דעותיהם, כל אחד ואחד לערך השגתו ודביקות פנימיות מחשבתו אל האלהים, כמו כן מטה אוזן לשמוע, וממציא לעצמו איזה רמיזא דחכמתא, כי אין דברים בלי נשמע, 'קול הקורא פנו דרך ה' (ישעיה מ א), כמבואר בפרשיות הקודמות עיין שם, וגם באלו הדיבורים יש אותיות התורה, וחובת גברא להעלותם לשורשם ומקום אחדותם, ולהוציא משם חכמה הגנוזה, כי חכמת הפועל בנפעל, ומוכרח להיות גם בדיבורי המוני עם, איזה חכמה.

וכבר בארנו כמה פעמים, היות שתי בחינות חכמות, חכמה עילאה וחכמה תתאה, והיינו, אותיות התורה וניצוצות קדושים המלווים במדריגות התחתונים, נקרא חכמה תתאה, ואיתא בתיקונים (תיקון סד עה): כד נחית שלמה ממלכותיה, הוה חכמה דיליה בזויה בעיני שטיין, וכד אסתלק במלכותיה, אתמר ביה (מלכים א' ה י) 'ותרב חכמת שלמה', דאתרביאת עד דמטאת להאי אתר דאתנטילת מתמן, לאתר דחכמה עלאה, דאיהו חכמתא ברישא, עיין שם, והכלל, היות שני מיני חכמות, וחכמה תתאה נקרא חכמת שלמה, והיא בזויה בעיני שטיין, שטח עיניהם מראות בכל דבר בעולם התלבשות אלהות, כי אם נשארים שקועים לשם עם ראשם ורובם בגשמיותה, בודאי בזויה בעיני שטיין, כאלו לחנם טרח ופעל חכם הפועל, וברא ככה

אומנות הענווה

שנים של עשיית לבא

בית עין המבואר - אור אין סוף של הכנעה וענווה

שנות היא תכלית כל המדרגות, ונרדף לבארה. עד הענווה הדרגה רבי אברהם רוב ויכא מאוריטש סיל באומנות אומן דרכים של הכנעה אמיתית כאן. כיסוד לא יד שיהיה עשית את השלימות והענווה הפסולת. אלא אורבת הענווה תועלת לרווחה מזה ואחרת ליתרונות ששמה ואור נודר בעבודת הבורא "ויחזיק עניים בה שפחה" פתוחות באר. אורות ולקטים נפלאים: ביאור תוספות: ספר תולדות מורחבים ומארים: שער תפוחיות

בית עין המבואר
מהדורה חדשה ללא ביאור
פורמט גדול | פורמט קטן

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

אור חדש מאיר עינים ומאיר לבבות בטרקלין החסידות ליכמן

הספר הקדוש 'מאור עינים' המבואר
להרה"ק רבי מנחם נחום זצ"ל מטשערנאביל
בעריכה מפוארת עם ביאור בהיר ומזוקק

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

לגעת בקצה המטה
של תורתו הטהורה של
הרה"ק רבי ישראל דוב בער
מזיילעדניק זיע"א

ה'קל'אמקע'

הספר הקדוש 'שארית ישראל' המבואר

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

ספיר

ויהלום

ימי הפורים

מרגליות יקרות ואבני חושן, פנינים נפלאים וסיפורי צדיקים
דברי הנט ורעיון מאוצרות תורת החסידות
משובצות זהב ומסודרות על ימי הפורים
משיעוריו ושיחותיו של
רבי מנחם מנדל פומרניץ שליט"א

מתינאה תמונות כלי הכסף באדיבות האוספים

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66